

Täysistunto

Torstai 4.2.2016 klo 15.59—21.43

Täysistunto alkoi klo 15.59. Täysistunto päättyi klo 21.43.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (15.59—17.02), ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (17.02—18.46) ja toinen varapuhemies Paula Risikko (18.46—21.43).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on valtiopäivien ollessa keskeytettyinä antanut hallituksen esitykset HE 149-153/2015 vp.

2.2. U-asiat

Valtioneuvosto on 21. ja 28.1.2016 toimittanut eduskunnalle Euroopan unionin asiat U 22-27/2015 vp, ja puhemies on lähettänyt ne käsiteltäviksi suureen valiokuntaan, jolle asiasta U 22 hallintovaliokunnan ja lakivaliokunnan, asiasta U 23 valtiovarainvaliokunnan, asioista U 24 ja U 25 talousvaliokunnan, asiasta U 26 hallintovaliokunnan ja asiasta U 27 ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

2.3. Kertomukset

Eduskunnalle on annettu Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle vaalirahoituksen valvonnasta vuoden 2015 eduskuntavaaleissa (K 19/2015 vp).

2.4. Vaalien toimittaminen

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan vaali toimitetaan keskiviikkona 10.2.2016 kello 14 pidettävässä täysistunnossa.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

3. Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Päiväjärjestyksen 3. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

3.1. Suullinen kysymys päivähoitomaksujen korotuksista (Suna Kymäläinen sd)

Suullinen kysymys SKT 1/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäinen kysymys, edustaja Kymäläinen.

Keskustelu

16.02 **Suna Kymäläinen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin aloittaa tämän valtiopäivien ensimmäisen kyselytunnin arjen asioilla. Tiedättekö, että suomalaisissa lapsiperheissä on noussut huoli tulevaisuudesta? Te hallituksessa suunnittelette päivähoitomaksujen todella merkittävää, yli 22 prosentin korotusta. Olen saanut paljon yhteydenottoja, joissa kysytään, miksi lapsiperheet on laitettu hallituksen maksumiehiksi. Korkeimmassa maksuluokassa tämä korotus on yli 60 euroa kuukaudessa per lapsi. Olette juuri hallituksessa päättäneet nostaa aamu- ja iltapäiväkerhojen maksuja 100 prosentilla, 60 eurosta 120 euroon. Nyt siis puhutaan toisesta 60 euron kuukausikorotuksesta yhtä lasta kohden. Hyvää esityksessä on, että hallitus taipui säilyttämään nollamaksuluokan, mutta raharikkaista ei ole nytkään kysymys vaan ahkerista, työssä käyvistä, keskituloisista perheistä, kahden lähihoitajan tai bussikuskin perheistä. Kahden lapsen perheessä teidän korotusaikeenne toisi 120 euron lisämaksun päivähoitomaksuihin jo kuukaudessa.

Puhemies Maria Lohela: Nyt jo kysymykseen, edustaja Kymäläinen.

Arvoisa hallitus ja ministeri, pidättekö te päivähoitomaksujen korotusaikeitanne kohtuullisina?

16.03 **Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies ja arvoisa eduskunta! Kysyjä otti esille lapsiperheiden tilanteen Suomessa, ja laajentaisin tämän keskustelun oikeastaan isompaan kuvaan. Meillä on Suomi erittäin vaikeassa tilanteessa tällä hetkellä: olemme velkaantuneet voimakkaasti, mitoitaneet menot tuloja korkeammiksi, ja meillä on suuria vaikeuksia kasvun kanssa. Tässä vaikeassa taloudellisessa tilanteessa hallitus on tehnyt muutosohjelman, jossa joudumme tekemään myös ikäviä ratkaisuja tämän tilanteen korjaamiseksi. Tavoitteena on tehdä sellaisia toimia, joilla Suomi saadaan sellaiselle kestäväälle uralle, että meillä olisi mahdollisimman hyvät palvelut lapsiperheille myöskin tulevaisuudessa.

Valitettavasti tässä muutosohjelmassa joudumme myöskin varhaiskasvatuksen osalta toimiin, ja pidän itse henkilökohtaisesti erittäin valitettavana sitä, että hallituksen ohjelmassa joudumme puuttumaan myöskin asiakasmaksuihin, varhaiskasvatuksen maksuihin.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

Mutta haluan kuitenkin todeta sen, että varhaiskasvatuspalvelut Suomessa ovat erittäin laadukkaita ja jatkossa tämän jälkeenkin varhaiskasvatuksen kuluista vain noin 15 prosenttia katetaan asiakasmaksuilla.

Puhemies Maria Lohela: Aika on jo täynnä.

Se on vahvasti julkisen sektorin tukema erinomainen palvelu.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.05 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmisiä huolestuttaa arjessa selviäminen, ja tämä on otettava vakavasti, ei vähätellen. Neljän lapsen äitinä ja lastenhoitajana tiedän oikein hyvin, miten tämä vaikuttaa lapsiperheiden arkeen. Tiedän, miten tämä taloudellisten resurssien kaventaminen vaikuttaa esimerkiksi lasten mahdollisuuksiin harrastaa vaikkapa taitoluistelua tai jääkiekkoa.

Arvoisa hallitus, on osoitettu, että on olemassa vaihtoehtoja. SDP:n vaihtoehtobudjetissa otetaan vähemmän velkaa kuin teidän budjetissanne. Kysymys on arvovalinnoista. Haette reilun 50 miljoonan tulolisää päivähoidon maksujen korotuksella. Tälle on vaihtoehto, esimerkiksi vaihtoehtobudjetissamme SDP esitti marraskuussa verosuunnittelun kitkemistä yritysten korkovähennysoikeutta rajaamalla. Tällä esityksellä saataisiin 60 miljoonaa, eikä tätä tarvitsisi ottaa lapsiperheiltä.

Arvoisa ministeri, nyt lapsiperheet kysyvät, ne ahkerat, työssä käyvät perheelliset — nämä katsovat teitä, ministeri, ja kysyvät — voisiko nämä korotukset unohtaa ja voisiko hallitus etsiä oikeudenmukaisempaa vaihtoehtoa, koska aina on vaihtoehtoja. Suomalaisia arvoja ovat mielestäni panostaminen lapsiimme...

Puhemies Maria Lohela: Aika on nyt täynnä.

...ja kannustaminen työssä käymiseen.

16.06 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siitä huolimatta, että joudumme näitä ikäviä päätöksiä täällä tekemään, tässä esityksessä, joka tällä hetkellä on ollut lausuntokierroksilla, on korostettu sosiaalista oikeudenmukaisuutta, sitä, että nollamaksuluokka säilyy eli kaikkein heikoimmassa asemassa olevien perheiden lapsille varhaiskasvatus on maksutonta myöskin tulevaisuudessa. Ja tässä on tehty myös sellaisia korjausliikkeitä, että muun muassa joidenkin yksinhuoltajaperheiden tilanteeseen tulee tämän esityksen myötä jopa helpotusta elikkä tämän esityksen myötä — sikäli kuin se nyt etenee eduskuntaan asti tässä muodossa lausuntokierroksen jälkeen — nämä yksinhuoltajaperheiden maksut osalla yksinhuoltajaperheistä jopa siis laskevat.

Nostitte tässä esille myöskin lasten harrastusmahdollisuudet, mikä olikin tärkeä asia ja yksi lempiaiheitani. Minun mielestäni jokaisella suomalaisella lapsella pitäisi olla mahdollisuus harrastaa ja kokeilla, päästä omien intohimojensa pariin ja päästä kokeilemaan uutta — jokaisella lapsella harrastus — ja tähän liittyen on käynnissä erilaisia toimia: on koulu-

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

jen iltapäiviin kulttuuri- ja urheilumahdollisuuksia (Puhemies koputtaa), ja lisäksi Leena Harkimon johtama työryhmä etsii tällä hetkellä vastauksia siihen...

Puhemies Maria Lohela: Nyt on aika jo täynnä. — Seuraava kysymys, edustaja Haatainen.

...miten liikuntaharrastusten kustannuksia voitaisiin laskea.

16.07 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lasten oikeutta varhaiskasvatukseen on jo hallituksen toimin syksyn aikana rajattu. Ryhmäkokoja on kasvatettu, ja se merkitsee myös sitä, että laatu tulee heikkenemään. Samanaikaisesti te olette esittämässä, että tästä palvelusta maksuja korotetaan. Minusta se on ennenkuulumatonta. Lisäksi tiedämme, että suurissa kaupungeissa, kuten esimerkiksi Helsingissä, asumisen kustannukset ovat kasvaneet ja kasvavat koko ajan. Kun lapsiperheillä on yleensä opintolainat vielä niskassa ja siihen päälle vielä nämä päivähoitomaksut tulevat nousemaan, niin kuinka hallitus aikoo nyt turvata sen, että tavallista työtä tekevän perheen vanhempien kannattaa edes ylipäättänsä ajatella käydä työssä ja että koko tämä hyvinvointiyhteiskunnan legitimitteetti säilyy eli palkkatyötä tekevä ihminen saa myös työstään riittävän ansion, jotta voi itse selviytyä omalla työllään eikä tarvitse esimerkiksi turvautua muitten apuun?

16.09 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksella on kolme keskeistä tavoitetta, joista ensimmäinen on julkisen talouden tasapainottaminen, että velaksi eläminen loppuu vuonna 2021. Toinen tavoite on työllisyystilanteen parantaminen ja työllisyyden nostaminen 72 prosenttiin rakentamalla 110 000 uutta työpaikkaa. Kolmas liittyy rakenteellisiin uudistuksiin, jotka avittavat näitä kahta ensimmäistä tavoitettamme.

Vastaus teidän kysymykseenne on se, että meidän on purettava tässä yhteiskunnassa kannustinloukkuja, nimenomaan sellaisia loukkuja, jotka estävät sekä työn tekemisen että työn teettämisen. Siihen me hallituksessa pyrimme ja myös yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa.

16.09 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vuosi on alkanut kyllä todella huolestuneissa merkeissä monessa lapsiperheessä. Nyt mietitään ihan oikeasti niitä arjen peruskysymyksiä, että riittävätkö rahat. Riittävätkö rahat näihin harrastuksiin, sitä pohditaan monessa perheessä, mutta nyt on tullut huoli myös siitä, riittävätkö rahat tähän peruspalveluun, joka päivähoito on. Nämä asiakasmaksujen korotukset iskevät juuri tavallisiin työtä tekeviin perheisiin aivan kohtuuttomasti. Ja vielä kun sen yhdistää tähän isoon kehukseen, mitä hallitus on rakentanut päivähoiton suhteen, että rajoitetaan päivähoito-oikeutta työttömiltä tai niiltä perheiltä, joissa vanhempi on kotona, niin ei voi muuta ajatella kuin että te, hyvä hallitus, olette valinneet linjaksenne suomalaisen päivähoiton romuttamisen. Se on kyllä hyvin outoa, kun sen yhdistää tähän, mitä ministeri Sanni Grahn-Laasonen aivan ensimmäiseksi sanoi ja mitä valtiovarainministeri Alexander Stubb just sanoi. Kun teillä on tarkoituksena talouskasvun edistäminen, niin päivähoito, jos mikä, tukee talouskasvua mahdollistamalla pienten lasten vanhempien työssäkäynnin. Tämä teidän linjanne on aivan väärä. Onko, hyvä hallitus, teidän tavoitteenne ajaa suomalaiset

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

pienien lasten vanhemmat kotiin, naiset takaisin hellan ääreen pitämään lapsista huolta pelkästään kotona?

16.11 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä edellinen puheenvuoro ei pidä ollenkaan paikkaansa. Päinvastoin, varhaiskasvatus on erittäin tärkeä palvelu. Perheet myöskin arvioivat tämän palvelun laadun hyvin korkeatasoiseksi. Tällä hetkellä meillä Opetushallitus työskentelee juuri sen puolesta, että ensimmäistä kertaa Opetushallitus laatii varhaiskasvatukseen varhaiskasvatuksen perusteet, eli pyrimme vahvistamaan varhaiskasvatuksen roolia osana meidän koulutusjärjestelmää ja sitä jatkumoa ja pyrimme nostamaan sen pedagogista laatua.

Tällä hetkellä Suomessa tilanne on niin vaikea, että joudumme tekemään ikäviä, inhoitavia päätöksiä täällä eduskunnassa myöskin tänä vuonna, aivan niin kuin olemme joutuneet tekemään useina edellisinäkin vuosina. Mutta olen sitä mieltä, että lapsiperheidenkin kannalta on erittäin tärkeää, että Suomen nykyinen kurjistumisen tilanne saadaan käännettyä, että ne päätökset, joita on valmisteltu, todella viedään maaliin ja sitä kautta saadaan taloudessa uusi aika alkamaan. Minä uskon, että lapsiperheet Suomessa odottavat meiltä täällä eduskunnassa rohkeaa linjaa, joka kääntää Suomen suunnan.

16.12 Ilmari Nurminen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus nostaa monella tapaa asiakasmaksuja. Olenkin ollut huolestunut tästä kehityksestä, esimerkiksi sosiaali- ja terveyshuollon asiakasmaksujen 30 prosentin korotuksesta, että se on johtanut vahvasti alueelliseen eriarvoistumiseen. Olen huomannut, että alueet ja kunnat, jotka ovat varakkaita muuhun maahan verrattuna, ovat nostaneet niitä indeksikorotuksen verran, esimerkiksi Pirkanmaan sairaanhoitopiiri ja Helsingin sairaanhoitopiiri, mutta taas köyhemmät sairaanhoitopiirit ovat nostaneet maksimissaan näitä asiakasmaksuja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa. Olenkin äärettömän huolestunut tämmöisestä alueellisesta eriarvoistumisesta ja kysynkin siksi asianomaiselta ministeriltä: miten ehkäisette ihmisten myös alueellisesti tapahtuvaa tämmöistä eriarvoistumista, ja onko hallitus mielestänne toiminut perustuslain ja terveydenhuoltolain edellyttämällä tavalla edistääkseen väestön terveyttä ja terveyserojen kaventamista?

16.13 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä on kuntien välisen epätasa-arvon tasaamiseksi järjestelmä valtionosuuksista. Yhdenvertaisuuden turvaaminen ympäri Suomen riippumatta siitä, mikä on alueen kantokyky, on riippuvainen siitä, miten maan sisällä pystytään kustannuksia tasaamaan. Tämä hallitus ei ole vuoden 2016 budjettia esittäessään ja eduskunta siitä päättäessään leikannut valtionosuuksia, vaan niitä euroja tuli tehtyjen päätösten perusteella kunnille lisää. Toisekseen näitten asiakasmaksujen osalta: Asiakasmaksulainsäädäntö on mahdollistavaa, ei velvoittavaa. Ja tämä hallituksen esitys, jossa tähdättiin siihen, että koko kuntakentässä olisi 150 miljoonan euron lisätulot asiakasmaksujen noston kautta saatu, oli mahdollistava laki. Osa kuntia on päättänyt toisin. Arvoisa edustaja, tasaaminen kuntien ja alueiden välillä ja yhdenvertaisuus turvataan valtionosuusjärjestelmän kautta.

16.14 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänä alkaneena vuonna monet hallituksen kovista leikkauksista osuvat ihmisten arkeen ja monet ihmiset ovat huolissaan tulevaisuudesta. Varhaiskasvatukseen on jo tehty merkittävät leikkaukset,

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

ryhmäkokojen kasvatus, ja esimerkiksi monissa yliopistoissa on nyt irtisanomisia ja vähentämiskierre, ja sen lisäksi pakkolakien uhka leijuu päällä. Monet ovat menettäneet jopa tuhansia euroja ansioistaan, ja on selvää, että tällainen huolestuttaa. Nyt olisi hyvä, että hallitukselta tulisi vähän viestiä siitä, että tämä arjen huoli otetaan vakavasti. Päivähoidon maksukorotuksissa puhutaan ihan tavallisista keskiluokkaisista ihmisistä, jotka joutuvat maksamaan satoja euroja vuodessa enemmän, jos tämä toteutuu, ja asiantuntijat, varhaiskasvatuksen ja talouden asiantuntijat, myös OECD, ovat kritisoineet sitä, että tämä ohjaa ihmisiä pois työelämästä, jos päivähoitoon tuleminen vaikeutuu. Eli tämä on täysin päinvastoin kuin mitä ministeri Stubb äsken sanoi, että yritetään poistaa rakenneloukkuja siitä, että ihmiset eivät menisi töihin — päivähoitoon pääsemisen vaikeuttaminen haittaa perheiden työllistymistä ja lasten oikeutta tasapainoiseen varhaiskasvatukseen. Miten te näette, ministeri Stubb, eikö tämä leikkaus tästä ole haitallista työllisyyden ja tasa-arvonkin kannalta?

16.15 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kaksi vastausta.

Ensimmäinen: Ymmärtääkö hallitus näiden leikkausten tuskan, ihmisten arjen ja huolen ja pelon? Kyllä, sen me teemme ilman muuta.

Toinen vastaus kysymykseenne: Puutuitte OECD:n raporttiin, joka itse asiassa päällisin puolin tuki erittäin vahvasti hallituksen talouspolitiikkaa. Ainoastaan yhdeltä osalta, juuri siltä, minkä te tuossa äsken mainitsitte — myös kotihoidon tuki ja tämältyypiset kysymykset kuuluivat siihen kokonaisuuteen — OECD tekisi tässä tilanteessa eri tavalla. Viimeinen huomio tähän on se, että me olemme tällä hetkellä siinä tilanteessa, että jopa tänä vuonna otamme noin viitisen miljardia euroa lisävelkaa. Me joudumme sopeuttamaan, ja ennen kuin me saamme tämän maan kilpailukyvyn paranemaan, sitä kautta viennin vetämään, työllisyystilanteen paranemaan, niin meidän hyvinvointiyhteiskunnan pohja rapistuu. Eli nyt meidän täytyy panostaa kaikkiin niihin keinoihin, jotka edistävät työllisyyttä ja kasvua.

16.16 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri näin kuin valtiovarainministeri sanoi, ja vielä haluan näitä maksuja ja tämän mallin valmistelua hiukan avata. Tämä pohjaesitys, joka on nyt ollut lausuntokierroksella, on opetus- ja kulttuuriministeriön ja valtiovarainministeriön virkamiesten valmisteleva, ja siinä on huomioitu aivan erityisesti se, ettei pääsisi syntymään kannustinloukkuvaikutuksia, tai ne on pyritty tässä työssä minimoimaan. Sitten samoin on tämä nollamaksuluokan säilyminen eli se, että kaikkein heikoimmassa asemassa oleville perheille yhteiskunta edelleen korvaa koko varhaiskasvatuspalvelun, elikkä säilytämme tämän nollamaksuluokan heikoimmassa asemassa oleville perheille ja maksujen korotus painottuu parempituloisiin perheisiin.

16.17 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vuonna 2015 syntyi Suomessa vähiten lapsia sitten 1860-luvun nälkävuosien. Tästä on syytä olla todellakin huolissaan. Väestömme ikääntyy, ja huoltosuhde heikkenee. Pienet kunnat kuihtuvat, kun lapsia ei synny. Tutkimusten mukaan epävarmuus työpaikasta ja säännöllisistä tuloista estää naisia perustamasta perhettä. Nyt pitäisikin tarjota naisille vakituisia työpaikkoja ja helpottaa perheen ja työn yhteensovittamista. Mutta mitä tekee hallitus? Rajoittaa

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

päivähoito-oikeutta, heikentää päivähoidon laatua suurentamalla ryhmäkokoja ja nostaa päivähoidon maksuja. Kysynkin teiltä nyt, arvoisa ministeri: mitä hallitus aikoo tehdä parantaakseen perheen ja työn yhteensovittamista syntyvyyden lisäämiseksi?

16.18 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Vakavaan asiaan ei pitäisi yhtään kevyesti suhtautua tai siitä kevyesti lausua, mutta tämä hallitus on kyllä varsin vähän syyllinen vuoden 2015 syntyvyyteen. (Naurua)

Toisekseen, mitä yritetään tehdä? Ennakoitavuus ja vakaus — totta kai pysyvä työpaikka on iso asia. Me yritämme hallituksen isossa kuvassa saada aikaan sen pyörän pyörimisen, että Suomessa olisi työtä ja suomalaista työtä jatkossakin. Toisekseen, meillä on lasten ja perheiden muutosohjelma, yksi niistä 26:sta hallituksen kärkihankkeesta, lapsi- ja perhepalvelujen sisältöjen kehittäminen niin, että me pääsisimme eteenpäin esimerkiksi siinä, miten turvallisesti vanhempi voi päiväänsä viettää, kun lapsi on yhteiskunnan tarjoamien palvelujen piirissä. Kolmanneksi, tämä yhteensovittaminen: me tulemme tasa-arvo-ohjelmalla hallituksen osalta ulos tämän kuun aikana, ja siellä tulee olemaan useampikin konkreettinen keino tähän teidän kysymykseenne.

Puhemies Maria Lohela: Ja vielä ministeri Stubb.

16.19 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja on analyysissään täysin oikeassa. Meillä on itse asiassa taloudessa tällä hetkellä kaksi suurta rakenteellista muutosta, joihinkä pyrimme vastaamaan: Ensimmäinen niistä on väestörakenne. Meillä väestö ikääntyy, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että enemmän ja enemmän ihmisiä siirtyy eläkkeelle, vähemmän ja vähemmän ihmisiä on töissä. Toinen on globaalitalous. Sen realiteeteissa me elämme. Nyt me pyrimme tekemään ratkaisuja kokonaisuudessa, jotka muuttavat meidän talouden rakennetta, jotka muuttavat meidän työmarkkinoiden rakennetta. Tällä hetkellä me emme pysty joustamaan suuntaan tai toiseen. Valuutta ei jousta samalla tavalla kuin se jousti 1990-luvulla, ja valitettavasti työmarkkinat eivät jousta sillä tavalla. Ainoa asia, joka tällä hetkellä joustaa näiden sopeutusten keskellä, ovat perheet ja valitettavasti erityisesti työttömät, ja tähän me haemme ratkaisua. Ei voi olla niin, että työttömyys on ainoa, joka lisääntyy tässä taloustilanteessa.

16.20 Carl Haglund r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, fru talman! On selvää, että tämä teidän päivähoitopolitiikka puhuttaa. Aamuisin kun käy tuolla viemässä tytärtä päivähoitoon, niin siellä aika usein saa palautetta ja kysytään, että mitä te oikein teette siellä eduskunnassa. Tämä on nyt yksi niistä kysymyksistä, jotka huolettavat, ja se ei huoleta vain niitä, jotka siellä käyvät, on myös kaikkia muita tässä yhteiskunnassa, koska päivähoito on hyvin keskeinen osa meidän hyvinvointivaltiota.

On tosiasia, että me nyt teidän toimestanne päädymme tilanteeseen, missä ei kannusteta, niin kuin viime vaalikaudella — ministeri Stubb, ministeri Grahn-Laasonen muistavat hyvin — kannustettiin äitejä käymään töissä, koska todettiin, että meillä on tasa-arvo-ongelma, liian moni äiti on kotona, ja meillä oli aktiivisia toimia, jotta saadaan äitejä töihin ja myös isiä. Nyt ollaan tilanteessa, missä teidän toimenne johtavat ihan päinvastaiseen tilanteeseen, missä nämä maksujen korotukset kannustavat ihmisiä jäämään kotiin taloudellisista syistä. Te, ministeri Stubb, sanoitte äsken aika ristiriitaisesti tästä. Ei ainakaan minulle avautunut tämä teidän logiikkanne, miten tämä teidän maksupolitiikkanne palvelee

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

meidän taloutta? Sehän on omiaan tekemään juuri päinvastoin. Kun olen opiskellut vain kansantaloustiedettä, niin minä en tätä varmaan ymmärrä, mutta nyt teidän pitää kertoa minulle, miten tämä taloudellinen logiikka menee. Jag förstår inte.

16.22 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yhtäältä on olemassa suuria makrotaloudellisia toimenpiteitä, jotka vaikuttavat työn kysyntään ja työn tarjontaan. Niistä neuvotellaan yhtäältä kilpailukykypaketin sisällyksen myötä, yhtäältä palkkamaltin myötä ja yhtäältä tuottavuuden lisäämisen ja muun muassa paikallisen sopimisen myötä. Ne ovat niitä suuria rakenteellisia uudistuksia. Sen jälkeen meillä on olemassa pienemmässä mittakaavassa finanssipoliittinen kehikko, jota jatkuvasti työstämme, ja siinä pyrimme tekemään päätöksiä. Ne vaikuttavat vähemmän kuin se suuri kehikko. Meidän argumenttimme on se, että nämä sopeutustoimet, liittyivätpä ne sitten päivähoitoon, varhaiskasvatukseen tai vastaaviin, jatkuvat, elleme me saa työllisyyslannetta parannettua tässä maassa, elleme me saa kasvua aikaiseksi, ja se vaatii pitkällekin meneviä rakenteellisia uudistuksia, mutta meillä tällä hetkellä on yhteiskunnassa jäykkyyksiä, jotka estävät nämä uudistukset.

16.23 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvällä perhepolitiikalla varmasti pystytään vaikuttamaan syntyvyyteen, mutta harmillisesti hallitus on toistuvasti ollut lapsiperheitten kukkarolla ja hyvin tuntuvilla summilla. Tuntuu hivenen hämmäntävältä tämä ministeri Stubbin vastaus siihen, millä tavalla näillä päivähoitomaksuilla voitaisiin kannustaa ihmisiä työhön, kun päinvastoin asiantuntijat ovat jo nyt osoittaneet, että nämä päivähoitomaksujen korotukset tulevat nimenomaan lisäämään kannustinloukkuja. Kaksihenkinen keskivertotuloinen perhe maksaisi päivähoidosta tulevaisuudessa 674 euroa kuukaudessa. Varmasti moni miettii, kannattaako lähteä työelämään, jos päivähoitomaksut nousevat tällaisella rytmityksellä. Olisinkin kysynyt hallitukselta: ymmärrätkö te, että nämä päivähoitomaksujen korotukset itse asiassa lisäävät kannustinloukkuja ja tulevat heikentämään ihmisten menemistä työelämään ja sitä kautta vaikeuttavat sitä kansantalouden kasvattamista ja verotulojen lisäämistä?

16.24 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän erittäin hyvin sen, että nämä säästöt ovat ikäviä. Toisaalta ajattelen pienen lapsen äitinä myöskin niin, että Suomen talous pitää saada kuntoon, jotta meillä on varaa rahoittaa meidän hyvinvointiyhteiskunnan arvokkaat palvelut myöskin tulevaisuudessa. Näiden maksukorotusten jälkeenkin yhteiskunta maksaa varhaiskasvatuksen palveluista noin 85 prosenttia ja vain se noin 15 prosenttia on perheiden rahoittamaa osuutta. Mieluummin tietysti jättäisin esittelemättä tällaisen lain maksujen korotuksista, mutta Suomen taloustilanne on nyt niin vaikea, että näitä ikäviä päätöksiä joudutaan tekemään. Hallitus on neuvotellut hallitusohjelmansa kolmen puolueen kesken, ja siihen sisältyy 54 miljoonan euron maksujen korotus varhaiskasvatukseen, ja tätä me olemme valmistelleet ja etsineet siinä parhaita mahdollista mallia, (Paavo Arhinmäki: Mikä puolue nosti tämän sinne hallitusohjelmaan?) jossa minimoidaan kannustinloukut työn vastaanottamiseen ja jossa pyritään hakemaan sellainen tulokulma, että ne maksut painottuvat parempituloisiin ja että kaikkein heikoimmassa (Puhemies koputtaa) asemassa olevien maksut eivät nouse vaan jatkossakin säilyy (Puhemies: Aika!) nollamaksuluokka eli se, että ei ole maksuja ollenkaan.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

16.25 **Elsi Katainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä jo mainittu hallituksen lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmahan käynnistyi nyt tammikuussa, ja tämä ohjelma on näitten ikävien säästöpäätösten keskellä todella positiivinen uutinen. Tuon muutosohjelman tavoitteenahan on, että lapsi- ja perhepalvelut järjestetään ja johdetaan hyvin lapsi- ja perhelähtöisesti. Hallinnolla ei saa siis olla väliä, kun lapset tai lapsiperheet hakevat tuolta asiakaspalvelujen viidakosta sitä akuuttia apua, mitä he tarvitsevat. Tämä ei suinkaan ole mikään uusi keksintö, meillä on jo muutamia kaupunkeja, muun muassa Imatra, jossa tätä käytäntöä ollaan jo jonkun aikaa harjoitettu. Kysyisinkin ministeri Rehulalta: ovatko nämä jo hyvät käytänteet helposti siirrettävissä, ja millä aikataululla arvioitte näkyviä tuloksia?

16.26 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jos tämä työ — jotta ne toimintatavat, joita eri puolilla Suomea on kehitetty vuosien varrella, saadaan monistettua — olisi helppo sarka kynnettäväksi, niin sehän olisi tehty. Me yritämme nyt tämän ohjelman alla henkilöitä vastuuttaen ensinnäkin kerätä näitä toimintatapoja. Imatran malli on lastensuojelussa yksi malli, Raisiossa on toinen, Oulussa on perustettu uutta Oulua rakennettaessa perhepalvelukeskuksia, Mikkelissä on jatkossa yksi ovi, että lapsi ja perhe voivat mennä ovesta sisään kysymättä etukäteen sitä, että mitähän palvelua saan, vaan palvelut ovat saatavilla. Tämä on keskiössä, tavoitteena se, että kahden vuoden päästä me olisimme saaneet näitä hyviä käytäntöjä niin pitkälle kerättyä, että ne olisi sitten myös jo jaettu läpi maan.

Puhemies Maria Lohela: Viimeinen kysymys tähän aiheeseen.

16.27 **Suna Kymäläinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Päivähoitopalvelujen maksussa lähtökohta on siltä osin hyvä, että isompituloiset osallistuvat suuremmalla maksuosuudella kuin pienituloiset tai työttömien perheet. (Hälinää — Puhemies koputtaa) Ongelma on, että tuo alaraja korkeimman maksuluokan osalta on niin alhaalla, että — kuten jo aiemmin kerroin — puhutaan kahden bussikuskin tai kahden lähihoitajan tulo-
tasosta, jolloin nämä korotukset osuvat näihin perheisiin. Suomalaisten turvallisuudentunne on alhaisimmillaan vuosikymmeniin, ja tässä suurta roolia näyttelee nimenomaan arjessa selviäminen, onko työtä tai pystyykö maksamaan laskut, pitämään kattoa pään päällä ja pystyykö huolehtimaan terveydestä. Hyvinvointivaltiossa tämä huoli ei saisi näytellä näin suurta roolia kuin se tällä hetkellä tekee. Yhden syrjäytyneen kustannukseksi on laskettu miljoona euroa, ja meillä ei vain ole yhteenkään tällaiseen enää varaa. Valtavat, ylimitoitettut leikkaukset koulutuksesta ja ryhmäkoosta, aamu- ja iltapäivähoitojen korotukset, (Puhemies koputtaa) lapsilisän poistaminen indeksin piiristä ja jopa 30 prosentin...

Puhemies Maria Lohela: Nyt kysymys, edustaja Kymäläinen.

Voitteko, hallitus, hillitä itseänne? (Naurua) Voitteko tehdä oikeudenmukaisempaa politiikkaa... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

16.28 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Itsehillinnästä en tiedä, mutta vastaan kahdella tavalla: Ensimmäinen on se, että ellei meidän työllisyystilanteemme parane, niin nämä sopeutustoimet valitettavasti jatku-

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

vat, koska tosiasia on se, että hyvinvointiyhteiskuntaa ei voida ylläpitää, jos työllisyysaste on tämä ja jos kasvua ei ole nähtävissä. Tähän me tarvitsemme rakenteellisia uudistuksia, muun muassa työmarkkinoihin. Toinen vastaus: Minun mielestäni tämä keskustelu on ollut symbolisesti ja käytännössä tärkeä. Miksi? Sen takia, että tällä hetkellä me elämme nimenomaan niiden lasten velkaa, jotka ovat varhaiskasvatuksessa, ja sitä me pyrimme välttämään.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.2. Suullinen kysymys turvapaikanhakijoiden kotouttamisesta (Olli-Poika Parviainen vihr)

Suullinen kysymys SKT 2/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Olli-Poika Parviainen.

Keskustelu

16.29 **Olli-Poika Parviainen vihr:** Arvoisa puhemies! Aiheenani on kotouttaminen. Se, kuinka hyvin onnistumme Suomeen tulleiden ja etenkin lopulta Suomeen jäävien turvapaikanhakijoiden kotouttamisessa, on tämän päivän ja tulevien vuosien polttavimpia kysymyksiä. Hallituksesta onkin hyvin todettu, että maahanmuuttajien nopea aktivoiminen on tärkeää, kotouttaminen ei saa jäädä vain teorian tasolle ja että kotouttamisen käytäntöjä on uudistettava ennakkoluulottomasti.

Tämä työ alkaa jo vastaanottokeskuksista. Esimerkiksi vapaaehtoistyöhön osallistuminen voisi edistää kotoutumista tarjoamalla tekemistä, ihmisiin tutustumista ja tavallisen suomalaisen arjen näkemistä. Olemme kuitenkin joutuneet lukemaan uutisista, kuinka turvapaikanhakijoiden vapaaehtoistoimintaa päiväkodeissa on vastustettu ja lumenluontikin oli törmätä byrokraatiaan. Kysyisinkin sisäministeriltä: mitä hallitus aikoo tehdä varmistukseen, että vastaanottokeskuksissa tuetaan turvapaikanhakijoiden mahdollisuuksia tehdä vapaaehtoistyötä ja päästä osaksi suomalaista yhteisöä?

16.30 **Sisäministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä kotouttaminen on aivan keskeinen asia, jotta suomalainen yhteiskunta pystyy ottamaan vastaan ne ihmiset, jotka meiltä turvapaikan saavat, ja saamme heidät integroitua osaksi suomalaista yhteiskuntaa, myöskin rakentamaan Suomea.

Tämän työn pitää alkaa jo vastaanottokeskusvaiheessa, ja tähän on päättäväisesti lähdetty. Ensimmäinen asia, mikä tehdään, on osaamiskartoitus, ja sitä kautta jo lähdetään liikkeelle — katsotaan, millaista osaamista löytyy, millaisia koulutustarpeita on — ja siitä polku sitten jatkuu mahdollisimman nopeasti niillä, jotka turvapaikan saavat, kohti kotouttamiskoulutusta ja työelämää.

Tämä on meillä maahanmuuttopoliittisessa ministerityöryhmässä aivan keskeisiä asioita, mitä tällä hetkellä käsitellään. Ministerit Lindström ja Grahn-Laasonen osaltaan tuovat pöytään tällä hetkellä näihin kotouttamiskoulutukseen ja maahanmuuttajien koulutukseen

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

liittyviä asioita. Tässä on paljon nyt työn alla, ja toivottavasti saadaan myöskin paljon valmista hyvin nopealla aikataululla.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Grahn-Laasonen täydentää.

16.32 **Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onnistunut kotouttaminen on tämän kevään yksi suurimmista haasteista, ja tänä päivänä tämä keskustelu on ollut sikälikin ajankohtainen, että otin tänä aamuna vastaan asiantuntijoiden ehdotukset, 56 keinoa siitä, miten me voimme edistää kotoutumista koulutuksen keinoin. Suomeen viime vuonna tulleista turvapaikanhakijoista 84 prosenttia on alle 34-vuotiaita, ja heistä vielä vähän vajaa 70 prosenttia on 16—34-vuotiaita, mikä tulee tarkoittamaan sitä, että meillä on erittäin paljon tarvetta erilaisille yksilöllisille koulutuspoluille. Nykyiset, olemassa olevat rakenteet eivät toimi: ne ovat liian pitkiä, siellä on paljon tyhjäkäyntiä. Joustavuutta tarvitaan ja nopeampia polkuja niin koulutukseen kuin työelämäänkin. Hallitus on lähtenyt tässä erittäin määrätietoisesti liikkeelle, ja tulen itse pitämään huolen siitä, että nämä 56 ehdotusta lähtevät heti valmisteluun, osa niistä on jo hyvin pitkällä.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.33 **Olli-Poika Parviainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaanotokeskuksissa tehdään tosiaan jo nyt paljon arvokasta työtä, jolla pyritään yhteistyöhön paikallisten toimijoiden kanssa. Tavoitteenahan on saada mielekästä tekemistä turvapaikanhakijoille. Miten arvioitte nykytilannetta? Eli voitaisiinko tätä työtä jollain tapaa kehittää ja parantaa esimerkiksi näiden toimenpiteiden osalta, joita opetusministeri juuri mainitsi, ja haluaisitteko hieman avata niitä toimenpiteitä? Ja voisiko akuuttiin tarpeeseen vastata myös esimerkiksi maanlaajuisella tehokkaalla kampanjalla yhdessä järjestöjen kanssa? Voitaisiinko samalla mahdollisesti ohjata resursseja tähän kysymykseen?

16.33 **Sisäministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On harmi, että työministeri Lindström ei ole paikalla, hänellä olisi kaikkein parhaat tiedot näistä.

On selvää siis se, että jo vastaanottokeskusvaiheessa tämä kouluttautuminen pitää aloittaa, ja kuten sanoin, tämä osaamiskartoitus on ensimmäinen. Mutta sen lisäksi on ylipäänsä aktivointi, se että nämä ihmiset vastaanottokeskuksissa saavat tekemistä, saavat osallistua siihen arjen tekemiseen, voisivat auttaa, tehdä työtäkin siinä lähiympäristössä. Ja kuten täällä jo todettiin, me olemme törmänneet jälleen kerran suomalaisen byrokraatiaan siinä, että lumitöiden tekeminenkään ei ollut mahdollista.

Näiden kaikkien asioiden kanssa me teemme tällä hetkellä töitä. Meidän täytyy miettiä uudella tavalla, jotta me saamme ihmiset, jotka haluavat osallistua, jotka haluavat tehdä, myöskin aktivoitua. Uskon, että sitä kautta, jos on mielekästä tekemistä ja sitä kautta kanssakäymistä lähiympäristön, kantasuomalaisten, kanssa, kaiken kaikkiaan integroituminen on sujuvampaa ja parempaa.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

16.34 **Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymyksessä nousi esiin tämä vapaaehtoistyön rooli, ja se on kylä ollut aivan korvaamattoman tärkeää myöskin tässä ensimmäisessä vaiheessa. Omalla sektorillani opetus- ja kulttuuriministeriössä reagoimme heti ja lähdimme tukemaan muun muassa nuorisovalan järjestöjä ja urheiluseuroja ja myöskin kulttuurin keinoin vaikuttamaan siihen, että siellä paikallistoiminnassa, eri paikkakunnilla, voitaisiin huomioida vastaanottokeskukset. Esimerkiksi liikuntaseurat ovat lähteneet tähän erittäin innostuneesti mukaan, Martat ovat mukana, opiskelijajärjestöt ovat mukana, elikkä siellä on tehty erittäin paljon hyvää työtä, jossa hyväntahtoiset suomalaiset ovat lähteneet rakentamaan siltoja vastaanottokeskuksissa olevien turvapaikanhakijoiden ja kantaväestön välille.

Me tarvitsemme toimia, jotka uudistavat meidän koulutusjärjestelmää ottamaan vastaan paremmin näitä maahanmuuttajia erilaisiin yksilöllisiin polkuihin, me tarvitsemme suoria väyliä työelämään ja me tulemme tarvitsemaan jatkossa myöskin vapaaehtoisten roolia siihen ja meidän kaikkien suomalaisten roolia siihen, että kun turvapaikanhakijat saavat turvapaikan — ne turvapaikanhakijat, jotka saavat turvapaikan — heidät voidaan tähän yhteiskuntaan kotouttaa ja he voivat kokea olonsa tervetulleeksi.

16.36 **Pekka Haavisto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme nähneet viimeisten kuukausien aikana valitettavasti väkivaltaongelmia, vihapuhetta, rikollista käyttäytymistä joissakin tilanteissa, joskus turvapaikanhakijoiden puolelta, joskus meidän kantasuomalaisten puolelta, ja kaikki tämä on yhtä tuomittavaa mielestäni. Nyt on tietysti hyvin tiukka paikka siinä, miten tämä kotoutuminen tapahtuu, ja kaikki keinot ovat arvokkaita.

Yksi sellainen asia, johon Suomessa on kiinnitetty huomiota usein, on se, että meillä on hyvin vähän maahanmuuttajataustaisia poliiseja ja viranomaisia. Olisi varmasti syytä myöskin poliisin toiminnan uskottavuuden lisäämiseksi ja poliisin tukemiseksi miettiä, voisiko tätä reittiä avata, että maahanmuuttajataustaiset, jotka ovat sitten Suomeen sijoittuneet, pääsisivät ehkä nykyistä helpommin jollakin tavalla tämmöisen uran alkuun. Mielestäni tämä olisi tärkeää.

Ja ehkä yleisenä kysymyksenä: onko hallituksella aikomus lisätä nyt poliisin ja maahanmuuttoviranomaisten resursseja ainakin tilapäisesti, kun tilanne on tällainen?

16.37 **Sisäministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aloitan tästä viimeisestä, eli me olemme lisänneet poliisin, turvallisuusviranomaisten ja maahanmuuttoviranomaisten resursseja tälle vuodelle merkittävästi. Se on osin ollut aivan pakokokin, mutta sitten on tehty myöskin se valinta, että nimenomaan turvallisuuteen on satsattu erityisesti. Huoli ehkä enemmänkin on tulevissa vuosissa, mutta niihin asioihin palaamme sitten. Me teemme sisäisen turvallisuuden selontekoa parhaillaan, ja siitä meillä on mahdollisuus keskustella tässäkin salissa.

On aivan totta, että meillä on puutetta ulkomaalaistaustaisista poliiseista. Tämä on ollut jo pidempään poliisin tiedossa, ja tässä on ollut ja on koko ajan erityinen projekti, jolla myöskin maahanmuuttajanuoria kannustetaan hakeutumaan poliisiopintoihin. Minusta se on erittäin kannatettavaa ja omalla tavallaan varmasti helpottaisi poliisin ja maahanmuuttajien välistä kanssakäymistä.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

16.38 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kotouttamisessa oikeastaan yhdistyy valtiovarainministerin näkökulmasta kaksi kokonaisuutta: Ensimmäinen on se kirjanpitoharjoitus, jonka joudumme tekemään turvapaikanhakijoiden kustannusten nousun myötä. Karkeasti se on noin 0,5 miljardia vuodessa, kun käsitellään, kun lisäämme sisäministeriön määrärahoja ja niin edespäin. Mutta toinen puoli, jota meidän pitää tarkastella pitkällä aikavälillä, liittyy nimenomaan kotouttamiseen ja siihen, miten maahanmuuttajat, turvapaikanhakijat, saadaan töihin. He muuttavat, kuten ministeri Grahn-Laasonen tuossa hyvin totesi, meidän väestörakennettamme. Jos 80 prosenttia heistä, jotka ovat tulleet maahan, ovat nyt alle 34-vuotiaita, mahdollisuudet työllistää ovat huikeat. Viimeinen huomio tähän: IMF:n arvion mukaan, vaikka Eurooppa hoitaisi tämän turvapaikkatilanteen huonosti, talouskasvun näkökulmasta puhumme noin 0,2 prosentin kasvusta vuosittain.

Viimeinen huomio: Ymmärrän, että tämä on vaikea keskustelunaihe. Kannattaa kuitenkin pistää mittakaavaan: turvapaikanhakijoita viime vuonna oli noin 0,2 prosenttia koko Euroopan väestöstä.

16.39 **Erkki Tuomioja sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eurooppalaiset arvot ja saavutukset ovat uhanalaisia, ja yksi syy siihen on, että Eurooppa ei ole kyennyt toistaiseksi sopimaan ja toteuttamaan sitä yhteistä rajavalvontaa, sitä yhteistä ja yhtenäistä turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikkaa, jota tämän säilyttäminen edellyttää. Ja kaikki tuki ministeri Orpolle ja hallitukselle siltä osin kuin te tätä haluatte ajaa ja pyritte Euroopassa ajamaan.

Mutta kotouttamisen kannalta näen myöskin toisen vaaran näille arvoille, ja se on se vihapuhe ja suoranainen väkivalta — viimeinen polttopulloisku esimerkkinä — jota tilanne on myöskin synnyttänyt. Kysyisin ministeri Orpolta: mitenkä näette ja kuinka suurena ongelmana sen, että meillä ei olla ehkä vielääkään riittävästi sekä arvojohtamisen keinoin että tarvittaessa viranomaistoimin kyetty puuttumaan tällaiseen vastakkaisuuksia kärjistävään, vihaa ylläpitävään ja synnyttävään ja vääriin tietoihin perustuvaan toimintaan?

16.40 **Sisäministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On niin, että yksin viranomaistoimin näitä ongelmia, joita nyt on nähty, näitä käsittämättömiä, tuomittavia väkivallantekoja eri suuntiin, ei pystytä ratkaisemaan — niitä voidaan ennalta ehkäistä, niitä voidaan vähentää, mutta ne eivät luo sitä kestävää ratkaisua. Kestävä ratkaisu löytyy siitä, että me käymme arvokeskustelua Suomessa avoimesti, tosiasioihin perustuen siitä, mistä on kyse, miten me tämän asian kohtaamme, miten me hoidamme tätä kansalaisyhteiskuntana. Meidän pitää käydä hyvää keskustelua ja ymmärtää se, että tämä muutos, jonka me olemme kohdanneet, ei ole ohimenevä ilmiö vaan me olemme ilmiön edessä, joka tulee jatkumaan. Volyymista ja lukumääristä en osaa sanoa, mutta on selvää, että paine maahanmuuttoon Eurooppaan ja myös Suomeen tulee jatkumaan. Siksi meidän täytyy pystyä keskustelemaan tämä asia eikä yrittää vain unohtaa tätä olemassa olevaa olotilaa.

16.41 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Tuomioja on täysin oikeassa siinä, että tähän turvapaikkakysymykseen on vain ja ainoastaan yhteiseurooppalaisia ratkaisuja. Itse uskon vahvasti siihen, että tässä tulee käymään niin, että turvapaikkapolitiikassa, ulkorajavalvonnassa, oikeus- ja sisäasioissa ylipäätään, tulemme tiivistämään yhteistyötä Euroopan unionin sisällä. Se on se

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

ainoa ratkaisu, koska me näemme sen, mihinkä hallitustenvälisyys voi pahimmillaan näissä kysymyksissä johtaa.

Toinen asia, jonka edustaja Tuomioja nosti esille, oli eurooppalaiset arvot. Kyllä, tällä hetkellä käydään eurooppalaisista arvoista vilkastakin keskustelua. Mielestäni on erittäin tärkeää, että me pidämme kiinni niistä länsimaisista perusarvoista, joihinkä koko Euroopan unioni pohjautuu: vapaus, vastuu, ihmisoikeudet, perusoikeudet, sananvapaus. Ja kun kulttuurit törmäävät, syntyy keskustelu näistä. Hallituksen linja on yksiselitteisen selkeä, ja se on määritelty meidän hallitusohjelmassamme: siellä puhutaan avoimuudesta, suvaitsevaisuudesta ja kansainvälisyydestä, ja tätä me edustamme myös Euroopan unionin kentillä.

16.42 Pirkko Mattila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Alkuperäinen kysymys koski kotouttamistoimenpiteitä, ja olen iloinen, että, ministeri Grahn-Laasonen, nostitte esiin vapaaehtoistyön esteet. Toivon, että se keskustelu, jota myös viime vuosina on käyty eduskunnassa, nostaisi esiin myöskin vaikkapa sen suomalaisen työttömän mahdollisuuden osallistua vapaaehtoistyöhön.

Kunnat ovat hyvin merkittävässä asemassa tämän turvapaikkaprosessin osana, ja vaikka valtio aluksi näistä kustannuksista huolehtiikin, niin kyllähän tämä pitkä prosessi päättyy loppujen lopuksi kuntiin, ja niin kuin tässäkin on todettu, tämä ilmiö ei ole ohimenevä. Haluaisin kysyä kuntaministeriltä: miten te näette nyt kuntien roolin ja resurssit, nimenomaan ne resurssit, kun halutaan nopeasti toimenpiteitä ja kuitenkin tiedetään rajalliset resurssit?

16.43 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin lasten ja nuorten osaltahan on tilanne se, että se vaatii hetimiten kunnilta resursseja, ja kuten täällä nyt ja aiemminkin ministeri Grahn-Laasonen on kertonut, siihen ollaan pystytty varautumaan. Mutta sitten on oikea kysymys, miten jatkossa — nyt kun arvioidaan, että tänä vuonna vähintään 10 000 turvapaikanhakijaa saa myönteisen päätöksen — pystytään kunnissa toimimaan. Meidän pitää tietysti arvioida tätä taloudellista puolta, joka kulkee itse asiassa kotouttamisen osalta ely-keskuksien kautta, varmasti myös tuolla kehysriihen paikkeilla. Ja kuten kysyjä tietää, niin onhan niin, että jokainen myönteisen päätöksen saanut saa itse valita myös sen, mihinkä kuntaan menee, ja tietysti sitä kautta varmaan suurin paine kohdistuu suuriin kaupunkeihin, mutta toivomme, että tulisi tasaisemmin eri kuntiin. Tässä on monia kysymyksiä vielä ratkaistavana.

Puhemies Maria Lohela: Vielä yksi kysymys tähän aiheeseen.

16.44 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä on tuoreessa maahanmuuttopoliittisessa ohjelmassaan tehnyt ehdotuksen kotouttavan työtoimintajärjestelmän luomisesta turvapaikanhakijoille, mikä mahdollistaisi sen, että ennen kuin turvapaikanhakijalla on tämä työlupa, eli ennen sitä karensiaajan päättymistä, hänelle tulisi oikeus ja jopa velvollisuus vastaanottorahaa vastaan osallistua kotouttavaan työtoimintaan joko vastaanottokeskuksessa, järjestöissä, kunnissa tai sitten myös yrityksissä. Silloin hänellä olisi mahdollisuus myös tutustua työelämään ja kenties saada vaikka jonkinlainen työtodistus, niin että sitten jos hän saa myönteisen luvan, niin hän pääsisi nopeammin työhön kiinni. Tällä vältettäisiin myös se niihin ehdotuk-

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

siin, joissa on ehdotettu tämän karenssiajan lyhentämistä, liittyvä vetotekijä, (Puhemies koputtaa) jos ikään kuin sekoitetaan nämä kaksi järjestelmää...

Puhemies Maria Lohela: Kysymys nyt!

...työperusteinen ja humanitäärinen. Mitä mieltä olette?

16.45 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikki esitykset, joilla me nyt pystymme aktivoimaan turvapaikanhakijoita, maahanmuuttajia, auttamaan heidät nopeasti työelämään ja integroitumaan yhteiskuntaan, otetaan nyt avoimesti vastaan ja käydään läpi, tämä teidänkin esityksenne. Lupaan sen.

Siis avainsanoja ovat nämä: "nopeasti", "aktiivitoimenpiteisiin", "työelämään" ja "integroitumaan yhteiskuntaan". Sama pätee siis tietenkin myöskin suomalaisiin työttömiin. Me tarvitsemme näitä samoja keinoja myöskin heille.

Mutta näihin karenssiin. Meillä on nyt käytäntö, että kolmen kuukauden jälkeen pääsee työelämään, ja käytännössä meillä menee nyt pidempään näiden papereiden selvittämisessä ja turvapaikkapäätösten tekemisessä, koska tulijoita on ollut niin paljon. Jatkossa tämä aika tulee lyhenemään, kun tämä mylly alkaa jauhaa ja saadaan nopeammassa tahdissa näitä päätöksiä tehtyä.

Meidän täytyy käydä läpi kaikki ehdotukset, mitä tähän tulee, ja saada nopeasti käytäntöjä. Meillä ei ole paljon aikaa odottaa, koska nämä ihmiset ovat jo täällä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.3. Suullinen kysymys sähkön siirtohintojen korotuksista (Hanna Sarkkinen vas)

Suullinen kysymys SKT 3/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Sarkkinen.

Keskustelu

16.47 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Tammikuussa monet ihmiset saivat järkyttävän kirjeen, jossa kerrottiin sähkönsiirtohintojen jopa yli 30 prosentin korotuksista. Taustalla on vuonna 2013 toteutettu valtionyhtiö Fortumin sähköverkkojen myyminen pääosin ulkomaisessa omistuksessa olevalle Carunalle. Vasemmisto vastusti Fortumin sähköverkkojen myymistä ainoana hallituspuolueena. Sähkön hinta koskettaa kaikkia. Talvipakkasilla sähköä kuluu paljon, ja mihin valuvat suomalaisten rahat? Ulkomaisen yhtiön taskuihin.

Vasemmistoliitto on tehnyt toimenpidealoitteen, jossa ehdotamme useita toimenpiteitä, joilla siirtohintojen kohtuuttomaan nousuun voitaisiin puuttua. Esitämme esimerkiksi katon asettamista sähkönsiirtomaksujen sallituille kertakorotuksille, yhtiöille sallitun tuoton alentamista ja Energiaviraston valvontaoikeuden muuttamista reaaliaikaiseksi ja joustavammaksi. Mitä hallitus aikoo tehdä, jotta sähkönsiirto hinnat eivät nouse kohtuuttomasti?

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

16.48 **Elinkeinoministeri Olli Rehn** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten edustaja Sarkkinen totesi, nämä Carunan isot hinnankorotukset — keskimäärin 27 prosenttia, eräällä laskutavalla — iskevät hyvin kipeästi isoon joukkoon suomalaisia. Pidän näin suurta kertakorotusta kuluttajien kannalta aivan kohtuuttomana.

Tulen esittämään lakimuutosta, jotta tällaiset kohtuuttomat korotukset kyetään jatkossa välttämään. Olen ollut yhteydessä myös kuluttajaviranomaisiin tämän akuutin ongelman takia. Kuluttaja-asiamies Päivi Hentunen tapaa huomenna Carunan johtoa ja suosittellee neuvotteluteitse näiden kohtuuttomien hinnankorotusten kohtuullistamista, ja kuluttaja-asiamies harkitsee tarvittaessa myöskin ryhmävalituksen tekemistä. (Eero Heinäluoma: Erittäin hyvä!) Hallitus käyttää siis kaikki keinot kohtuuttomien hinnankorotuksien estämiseksi, ja teemme yhteistyötä eduskunnan kanssa.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.49 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia ministerille vastauksesta, ja olen ilahtunut siitä, että toimiin aiotaan ryhtyä.

Julkisuudessa olleiden tietojen perusteella Carunaa voi perustellusti epäillä aggressiivisen verosuunnittelun avulla harjoitetusta veronkierrosta, eli kohtuuttomien hinnankorotusten lisäksi yhtiö ei myöskään maksa asiallisesti veroja Suomeen. Valvovat viranomaiset vaikuttavat olevan hampaattomia Carunan toiminnan edessä. Laki ei anna viranomaisille riittäviä keinoja puuttua sähkösiirtoyhtiöiden toimintaan. Suomalainen maksaa, ja voitot valuvat ulkomaille. Haluaisinkin lisäksi kysyä: mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta nimenomaan viranomaisilla olisi paremmat mahdollisuudet jatkossa puuttua sähkösiirtoyhtiöiden harjoittamaan veronkiertoon ja tähän kansalaisten kuppamiseen?

16.50 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On sanomattakin selvää, että jos on yksi ministeri tai yksi henkilö, joka vastustaa veronkiertoa, se on valtiovarainministeri — mitä enemmän verotuloja, sen parempi. OECD:ssä G20-maat itse asiassa vuonna 2013 lähtivät liikkeelle aloitteen kanssa, jossa pyrittiin rakentamaan järjestelmä, joka estää veropohjan rapautumisen, puuttuu kansainvälisten yritysten aggressiiviseen tai muuhun verotoimintaan. Sen seurauksena on tällä hetkellä menossa kaksi kokonaisuutta, joita Suomi tukee vahvasti. Ensimmäinen on OECD:n piirissä 15 niin sanottua BEPS-toimenpidettä, ja toinen on viime viikolla julkaistu komission corporate tax package. Suomi on allekirjoittanut yhden osion tästä OECD:n BEPS-ratkaisusta, ja viemme eteenpäin kaikkia niitä toimenpiteitä, jotka tuovat verotuksen ja verotietojen vaihdon yhteiseen piiriin.

16.51 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Perusinfrastrukturi pitää pitää kotimaisissa käsissä, erityisesti monopoliasemassa oleva infrastrukturi — mieluiten julkisessa omistuksessa. Nämä olivat perusteet, minkä vuoksi vasemmistoliitto, minä ministerinä talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa, vastusti Fortumin kauppaja Carunalle.

Mutta tämä ei ole ainoa kerta, kun perusinfrastruktuuria on kaupattu. Digitassa tehtiin samanlainen puhallus, ranskalaiset käyttävät monopoliasemaa hyväksi. Muutenkin tulee mieleen kauppaja, vaikkapa Kemiran Yara-kaupat tai monet kaupat, joissa työpaikkoja

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

alueellisesti luovia teollisuusyhtiöitä on myyty ulkomaalaisille omistajille. Tämä ei ole suomalaisten työntekijöiden etu, tämä ei ole Suomen kansalaisten etu eikä Suomen valtion etu. Kysynkin, arvoisa rouva puhemies, valtiovarainministeri Stubbilta: onko perusinfrastruktuurin ja kansallisomaisuuden myyminen alehintaan isänmaallista?

16.52 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ehkä kysymyksen tulokulma on sen verran vaikea, että siihen ei voi antaa ihan suoraa vastausta.

Tähän yksittäiseen tapaukseen. Jos en ihan väärin muista — en itse ollut silloin talouspoliittisen valiokunnan jäsen — niin tässähän puhuttiin strategisesta omistuksesta ja päädyttiin siihen, että voi myydä, ja sen lopullisen kaupan tästä teki Fortum. Se riippuu tietysti täysin siitä, millä tavalla määritellään strateginen omistus. Itse täytyy myöntää, että en kuulu julkisten tai yksityisten monopolien ystävien joukkoon. Teistä, edustaja Arhinmäki, en tiedä.

16.53 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tässä asiassa koko edellisellä hallituksella on peiliin katsomisen paikka. Tässä tapahtui hämmästyttäviä virhearviointeja. Esimerkiksi silloinen elinkeinoministeri Vapaavuori totesi joulukuussa 2013: "Fortum-kauppa ei nosta sähkön hintaa."

Mutta, arvoisa puhemies, nyt tähän täytyy tarttua, ja annan tuen niille toimille, joita elinkeinoministeri Rehn täällä sanoi. Toivomme, että hallitus tuo lakiesityksiä, ja toivomme, että tähän voi puuttua.

Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Stubb, haluan muistuttaa, että te olette itse ajaneet, hallitus on ajanut, sellaista maksupolitiikkaa, joka iskee paljon kipeämmin ja paljon useampaan suomalaiseen kuin nämä korotukset, jotka nyt on nähty. Olette sanoneet, että nämä Carunan korotukset ovat kohtuuttomia. Voisitteko kertoa nyt selkosuomeksi Suomen kansalle, että jos nämä korotukset ovat kohtuuttomia, niin minkä takia ajamanne terveys- ja päivähoitomaksujen (Puhemies koputtaa) 20 ja 30 prosentin korotukset (Välihuutoja oikealta) ovat oikeutettuja?

Puhemies Maria Lohela: Ei tämä nyt kyllä oikein enää tähän varsinaiseen aiheeseen liity. Otetaan seuraava kysymys, edustaja Turunen.

16.54 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tässä on nyt tunnustettu, että virheitä on tehty edellisellä vaalikaudella ja jopa syytelty toisia, niin todetaan se tosiasia kuitenkin, että näistä virheistä vapaat ovat ainoastaan kaksi puoluetta, (Paavo Arhinmäki: Kolme!) jotka tiesivät, että hinnat tulevat nousemaan, ja nämä kaksi puoluetta ovat perussuomalaiset ja keskusta. Tämä on täysin selkeä asia.

Mutta nythän ovat kysymyksessä siirtohintojen korotuksien lisäksi myös perusmaksun korotukset, ja yritykselle erittäin merkityksellinen asia ovat nämä tehosiirtomaksujen korotukset. Kyllä jos tästä jonkun viestin voi Carunalle lähettää, niin Caruna voisi nyt mahdollisimman nopeasti peruuttaa oma-aloitteisesti nämä rajut hinnankorotukset.

Elinkeinoministeri Rehniltä kysyn: On aivan hienoa, että olette tarttunut tähän asiaan, mutta minkälaisen ajan nyt ottaa tämä lakimuutos? Meneekö tässä kuukausia, vai pystytäänkö tämä käsittelemään eduskunnassa hyvinkin nopeasti?

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

16.55 **Elinkeinoministeri Olli Rehn** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia ensinnäkin tuesta näille toimenpiteille. Mitä tulee tähän historiaan, niin nämä ovat tapahtuneet edellisen hallituksen aikana, enkä siihen puutu. On tärkeää katsoa nyt eteenpäin.

Se, kuinka nopeasti ne lakiesitykset kyetään käsittelemään eduskunnassa, on sitten ennen kaikkea eduskunnan asia ja talousvaliokunnan asia. Luotan siihen, että teemme tässäkin asiassa sujuvaa ja asiallista yhteistyötä. Me tulemme käynnistämään tämän lainmuutoksen valmistelun välittömästi. Olen antanut tästä ohjeet työ- ja elinkeinoministeriön energiaosastolle, ja tulemme tekemään sen hyvin pian, jotta varmistamme sen, että kykenemme jatkossa välttämään tällaiset täysin kohtuuttomat, perusteettomat korotukset.

16.56 **Harri Jaskari kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä kun tämä keskustelu käydään, niin täytyy nähdä se kokonaisuus, missä mennään. Ensinnäkin silloin 2011 tavoite oli se, että kaikille suomalaisille turvataan se, että sähkö tulee kotiin, halutaan tehdä verkot turvallisiksi tässä suhteessa, ja se tavoite meidän täytyy yrittää pitää edelleenkin. Toinen näkökulma on sitten, että haluttiin todellakin Energiaviraston puolella reguloida se, että hinnat eivät nouse liian korkeiksi. Nyt sellainen suuri kysymys on todellakin, minkälaisia tarkennettuja ohjeita sinne Energiaviraston suuntaan tulee. Suuri kysymys ei varmaan ole se, kuinka paljon on ulkomaista tai kotimaista omistusta, vaan miten tämä homma käytännössä viedään eteenpäin. Kysyn, ministeri Rehn: minkälaisia käytännön ohjeita nyt olette jo antanut Energiaviraston puolelle ilman, että tarvitsee tehdä minäkäänlaisia lakimuutoksia?

16.57 **Elinkeinoministeri Olli Rehn** (vastauspuheenvuoro): Edustaja Jaskari on aivan oikealla asialla, kun hän korostaa, että on tärkeää ja välttämätöntä, että siirtoverkot saadaan turvallisiksi. Sehän on tämän lain alkuperäinen tarkoitus. Kun kyse on monopolista, niin sanotusta luonnollisesta monopolista, on aivan perusteltua ja suorastaan välttämätöntä, että sitä säännellään yhteiskunnan kokonaisedun nimissä. Pyysin Energiavirastolta selvityksen, ja tulemme käynnistämään tämän lakimuutoksen tämän selvityksen pohjalta. Valvonnan kehittämiseksi Energiavirasto esittää erityisesti kahta toimenpidettä, ensinnäkin sitä, että määritetään katto näille sähkön siirtohinnan korotuksille, siis niiden korotusten kertamuutoksille, kertakorotuksille, samoin kuin toistumisvälille, ja tämän rinnalla, mikä on edustaja Jaskarin kysymyksessä taustalla, näiden verkkopalvelumaksuina perittävien tulojen riittävä kohdentaminen investointeihin ja muuhun verkkotoiminnan kehittämiseen on varmistettava.

16.58 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On pakko edelleen kiitellä ministeriä tästä nopeasta reagoinnista, jonka olette ottanut tahdikkaasti esille. Haluaisin kuitenkin vielä kysellä tässä vähän samaan tapaan kuin edustaja Jaskari, mitkä ne konkreettiset toimet ovat. Hieman jäi ikävä maku siitä, kun tämä lainsäädäntö viime kaudella tehtiin ja talousvaliokunta mietinnössään kirjasi sinne pidemmän siirtymäajan kuin mikä hallituksen esityksessä oli. Olimme ilmeisesti vähän lapsenuskossa siinä, että 15 vuotta olisi sellainen jakso, jolla nämä korotukset ja verkon turvaamisasiat voidaan tehdä ilman sitä, mitä mietinnössä erityisesti korostettiin, kohtuuttomuutta. Tavallaan haluan nyt kysyä ministeriltä: oletteko arvioinut sitä mietinnön viestiä kohtuullisuudesta ja

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

15:tä vuotta, ja millä tavoin käsittelette sitä, onko Energiamarkkinavirasto tässä itse asiassa toiminut sen kirjauksen vastaisesti antamalla tämmöisen mahdollisuuden yhtiöille?

17.00 **Elinkeinoministeri Olli Rehn** (vastauspuheenvuoro): Viittasitte, edustaja Myllykoski, näihin pidempiin siirtymäaikoihin. Tämä on yksi kysymys, jota on arvioitu, mutta arviointi on kesken, ja tähän palaamme tämän lainvalmistelun yhteydessä. Ennen kaikkea tulemme keskittymään siihen, että tulemme estämään kohtuuttomat kertakorotukset ja luomaan siihen tietysti myöskin toistumisvälin, jotta tästä tulee asiallista lainsäädäntöä. Tämän lisäksi on tärkeää, että samaan aikaan tarkastellaan myös sähkön siirtoverkkojen toimitusvarmuutta, joka on tärkeä kysymys kaikille kuluttajille ja kansalaisille. Tämän ympyrän neliöimisestä tässä tämän lainsäädännön korjaustyössä tulee olemaan kyse, ja tässä teemme varmasti hyvää yhteistyötä talousvaliokunnan kanssa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

4. Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön Suomen valtuuskunnan kertomus: ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2014

Kertomus K 16/2015 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 2/2015 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö UaVM 2/2015 vp.

Tässä yhteydessä sallittaneen, että edustaja Kaikkonen esittelee myöskin kohdassa 5 ja kohdassa 6 olevat kertomukset, koska nämä kaikki kolme kertomusta liittyvät samaan kokonaisuuteen. — Näin menetellään.

Keskustelu

17.02 **Antti Kaikkonen kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunta on kokouksessaan käsitellyt suomalaisten valtuuskuntien kertomukset vuodelta 2014 Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö Etyjin ja Euroopan neuvoston parlamentaarisesta yleiskokouksesta sekä Pohjoismaiden neuvostosta. Näiden kolmen järjestön ja yhteistyöelimen kaltaisia yhteistyömuotoja on tällä vuosikymmenellä tarvittu todellakin valtavasti. Nämä järjestöt parlamentaarisine ulottuvuuksineen vahvistavat arvokkaasti sitä keskustelua, mitä Eurooppa ja Pohjoismaat tällä hetkellä kipeästi tarvitsevat. Dialogi ja diplomatia ovat nyt tärkeämpiä kuin pitkään aikaan.

Vuoden 2014 dramaattiset tapahtumat ensin Krimillä ja myöhemmin muualla Ukrainassa heijastuivat voimakkaasti näiden kolmen kansainvälisen järjestön toimintaan. Venäjän ja lännen suhteiden kiristymistä voi seurata myös toimintakertomusten kautta. Samalla voi kiinnittää huomiota siihen, ettei keskusteluyhteyttä Venäjään ole kokonaan katkaistu. Järjestöt ovat olleet foorumeina jopa poikkeuksellisia siksi, että paikalla ovat olleet sekä EU,

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

Venäjä että Ukraina. Vuoropuhelua venäläisparlamentaarikkojen ja muiden toimijoiden kanssa on tärkeää jatkaa rakentavien ratkaisujen löytämiseksi. Keskusteluyhteyden aktivoiminen ei kuitenkaan voi tapahtua kansainvälisen oikeuden ja sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän keskeisten periaatteiden kustannuksella. Se ei olisi varsinkaan pienten maiden etujen mukaista.

Arvoisa puhemies! Itämeren alueen turvallisuusympäristö on muuttunut merkittävästi viime vuosien aikana. Vakava turvallisuustilanne korostaa Pohjoismaiden välisen yhteistyön merkitystä, sillä yhdessä toimimalla vahvistamme parhaiten oman alueemme vakautta kaikilla sektoreilla. Pohjoismaat muodostavat vankan yhteisön, joka perustuu yhteiseen historiaan, arvoihin ja toimintatapoihin. Historian ja viime vuosien kehityksen takia valioikunta pitääkin pohjoismaisen ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön lisäarvoa korostuneena. On tärkeää, että yhteistyömahdollisuuksia hyödynnetään johdonmukaisesti Suomen turvallisuuden vahvistamiseksi. Tässä myös parlamentaarikkojen osallistuminen yhteistyön kehittämiseen on tärkeää.

Arvoisa puhemies! Etyjin toiminta perustuu laajaan turvallisuuskäsitykseen, joka korostaa poliittis-sosiaalisen turvallisuuden lisäksi demokratian ja ihmisoikeuksien sekä taloudellisten ja ympäristökysymysten merkitystä turvallisuuden kokonaisuudessa. Turvallisuutemme nojautuu vahvasti valtioiden alueelliseen koskemattomuuteen ja suvereniteetin kunnioittamiseen. Siksi Etyjin vuoden 2014 toiminnassa heijastuukin keskeisesti Ukrainan kriisi ja sen vaikutukset Euroopan turvallisuuteen. Voimme todeta, että Suomen valtuuskunta on Ilkka Kanervan johdolla osallistunut yleiskokouksen toimintaan vaikuttavalla ja näkyvällä panostuksella. Läpi kriisin järjestöllä on ollut tärkeä rooli diplomaattisten ja poliittisten ratkaisujen etsimisessä.

Euroopan neuvosto on lähemmäs 70 vuotta vanha ihmisoikeusjärjestö, jonka tehtävä on turvata ja kehittää ihmisoikeuksia, demokratiaa ja oikeusvaltioperiaatetta. Ulkoasiainvaliokunta toteaa, että kansainvälinen oikeus ja sääntöperustainen kansainvälinen järjestelmä on hyvinvoinnin, turvallisuuden ja vakaan kehityksen edellytys. Euroopassa on kiinnitettävä huomiota siihen, ettei poliittisesti ja taloudellisesti tiukassakaan tilanteessa unohdeta ihmisoikeusvelvoitteita tai oikeusvaltioperiaatetta. Niiden puolustaminen on entistäkin ajankohtaisempaa myös täällä Euroopassa Euroopan neuvoston ja Etyjin muodostamalla perustalla.

Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunnalla ei ole ollut huomautettavaa kertomuksien johdosta. Valtuuskuntien kertomukset ovat valiokunnalle sinänsä haasteellisia, että kertomus koskee aina edellistä kautta, tässä tapauksessa siis jo yli vuoden takaista toimintaa. Sen voi todeta, että tätä käsittelyä yritettiin aivan viime vuoden loppuviikoille, mutta sieltä ei sopivaa aikaa löytynyt ja sen takia se siirtyi peräti tänne saakka. Valiokunnassa asian tuntijoina kuullut valtuuskuntien edustajat, kuten valiokuntakin, toki mieluummin keskittyisivät tähän hetkeen tai tulevaan ennemmin kuin kerrataan menneitä tapahtumia. Kuten viime vuosi osoitti, Euroopassa tapahtuu myllerryksiä valtavan nopealla aikataululla, eikä valiokunta pysty kaikkein ajankohtaisimpaan keskusteluun kertomuksia käsiteltäessä. Siksi pidän tervetulleena, että valtuuskuntien ja valiokunnan yhteistyötä elävöitetäisiin esimerkiksi kuulemalla valtuuskunnan jäseniä kunkin elimen toiminnasta jo toimintakauden aikana. Ulkoasiainvaliokunta on osaltaan tähän valmis. Näin valtuuskunnat saisivat nopeammin tiedon valtuuskunnan tärkeäksi kokemista, ja samalla myös valiokunnan tärkeäksi kokemista, painotuksista.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

17.08 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Niin kuin valiokunnan puheenjohtaja totesi, käsittelyssä on yli vuoden vanhat tapahtumat, kertomus vuodelta 2014, mutta tässä tilanteessa on kuitenkin edelleen monta asiaa, jotka huolestuttavat. Tässä kertomuksessa todetaan: "Yleiskokouksen äänestyksen jälkeen hyväksymässä päätöslauselmassa todetaan, että Venäjä on Etyjin jäsenenä sitoutunut noudattamaan Helsingin päätössiakirjassa sovittuja periaatteita, ja Venäjä on kuitenkin Ukrainan kriisin yhteydessä törkeästi rikkonut kaikkia Etykin päätöskirjan periaatteita. Yleiskokous tuomitsi Venäjän rikkomukset Ukrainan itsenäisyyttä ja alueellista koskemattomuutta vastaan ja kehotti jäsenmaita olemaan tunnustamatta Krimin väkivaltaisen liittämisen Venäjään."

Tilanne ei ole vuodessa käytännössä muuttunut, ja huolestuttavia uutisia Ukrainasta edelleen tulee. Kriisi on pitkittynyt, ja tänäänkin uutiset ovat kertoneet epävakaudesta Itä-Ukrainassa, ja myös Krim on pysynyt vahvasti venäläisten hallinnassa. Huomio on siirtynyt jossain määrin kuitenkin mediassa ja julkisessa keskustelussa myös Venäjän toimiin Syyriassa, ja hieman huolestuneena olen kuunnellut niitä viestejä, joissa sinänsä meitä suomalaisia kovalla kädellä kohtelevat Venäjä-pakotteet on jollain tavalla jo haluttu nostaa sellaiseen valoon, että niitä olisi syytä lähteä purkamaan. Tässä olisi mielenkiintoista valiokunnan puheenjohtajalta ja myös edustaja Kanervalta kuulla ajatuksia näistä Venäjä-pakotteista ja siitä, millä tavalla Suomi tulee huolehtimaan siitä, että Venäjä palaa sille tielle, mihin he ovat sitoutuneet yhteisissä sopimuksissa.

17.10 **Pauli Kiuru kok:** Arvoisa herra puhemies! Ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä muistutetaan Etyjin keskeisistä periaatteista, joihin Euroopan turvallisuusrakente nojautuu. Näihin periaatteisiin kuuluvat valtioiden alueellisen koskemattomuuden ja suvereniiteetin kunnioittaminen sekä jokaisen valtion oikeus päättää liittymisestä kansainvälisiin sopimuksiin. Kansainväliset sopimukset ja niihin liittyminen ovat syntyneet tiettyissä olosuhteissa tietynä aikana.

Presidentti Niinistö muistutti eilisessä puheessaan, että muuttuneissa olosuhteissa, juuri tässä ja nyt, kaikkien velvoitteiden täyttäminen ei ole aina mahdollista. Yksi valtio, suuri-kaan, ei voi ratkaista globaaleja tai Euroopan laajuisia ongelmia. Tarvitaan EU:n yhteistä päätöksentekoa ja toimintaa. Tarvitaan myös tasapainotettua näkemystä tavoitteiden ja keinojen välillä. Eurooppa saattaa olla ilmastonmuutoksen ja maahanmuuton myötä historiansa suurimpien haasteiden edessä.

Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö, Etyj, tekee merkittävää työtä turvallisuuden, demokratian, ympäristön ja ihmisoikeuksien saralla. Edustaja Kanerva on ollut tärkeässä roolissa Etyjin yleiskokouksen puheenjohtajana. Tätä voi tuskin liikaa korostaa ja hänen aktiivista rooliaan kiittää. Vaalitarkkailu on yksi lohko, jossa Suomi on ollut aktiivinen. Työ on arvokasta, vaikka aina tuloksia ei ole saavutettavissa nopeasti. Silti sitä kannattaa ja pitää tehdä.

Valtuuskunnan kertomuksessa kiinnitetään huomiota lapsiseksikaupan estämiseen ja siitä syytteen asettamiseen. Kaikkien Etyj-maiden tulisi selventää lakejaan tältä osin, todetaan raportissa. Asia on entistä ajankohtaisempi nykyisessä Eurooppaan kohdistuvasa maahanmuuttotilanteessa.

17.13 **Arto Pirttilahti kesk:** Arvoisa herra puhemies! Pitää kiittää ensin tämän toimintakertomuksen tekijöitä, virkamiehiä ja meidän hyviä, aktiivisia valtuuskunnan jäseniä. Varsinkin tämä Bakun kokous oli aika merkittävä Suomelle. Suomalaiset kansanedustajat

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

edustivat laidasta laitaan, puolueesta riippumatta, hyvin Suomen näkökulmaa. Halusimme silloin suomalaisen Ilkka Kanervan siihen yleiskokouksen puheenjohtajaksi ja teimme vahvaa työtä, kovaa työtä, ja pienellä äänierolla saimme hänestä erinomaisen puheenjohtajan. Tietenkin nämä ovat vuoden 14 asioita, nämä ovat jo menneet hyvin paljon eteenpäin — en puutu niihin — mutta suomalaiset valtuuskunnan jäsenet olivat hyvin aktiivisia myös tuomaan esille niitä epäkohtia ja myös hyvää debattia. Eli mielestäni Suomi on tässä kokoaan suurempi rauhanrakentaja. Ja täydet kiitokset tästä vielä edustaja Kanervalle. Tämä pesti ei ole ollut helppo. Ensimmäinen vuosi pyörähti, ja täällä Suomessa toinen kausi tuli sitten jo ehkä helpomminkin.

17.14 Ilkka Kanerva kok: Arvoisa herra puhemies! Minulla on edessäni tänään saamani lehdistötiedote, jossa Etyjin puheenjohtajamaan ulkoministeri, Suomenkin ulkopolitiikan hyvin tunteva Saksan ulkoministeri Steinmeier hyvin vahvasti ja voimaperäisesti vetoaa siihen, kuinka Ukrainassa tulee välittömästi lopettaa jälleen kerran liekkeihin leimahtanut tulitus, tuo pitää kokonaisuudessaan lopettaa välittömästi kaikilla rintamilla. Puhun tästä sen vuoksi, että me olemme vähän turtuneet kuvitelmissamme uutisvirran vertailussa Syyrian, Lähi-idän tapahtumiin ja jättäneet vähemmälle huomiolle sen, että itse asiassa matka Helsingistä Ukrainan rajalle on lyhyempi kuin matka Helsingistä Suomen pohjoisrajalle. Se on lähellä, ja se tuntuu monin eri tavoin meidän turvallisuusympäristössämme. Me tiedämme, että Ukrainan kriisi ei suinkaan ole vain Ukrainan kriisi, vaan se luonnollisesti kertoo siitä, että Euroopassa turvallisuusintressit konfrontoivat toisiaan tavalla, joka vakavasti luo uuden turvallisuushaasteen myöskin meidän omassa turvallisuusympäristössämme.

Etyj on järjestö, joka kaikkein välittömimmin pyrkii liennyttämään Ukrainan kriisiä sekä hallitusten välisellä tasolla että parlamenttien välisessä yhteistoiminnassa. Tämä kriisi on hyvin, hyvin moniulotteinen, ja Etyjillä on varsin laaja työkalupakki käytettävänä tämän Ukrainan kriisin liennyttämiseen, ja se sitä todellakin käyttää. Etyjillä on lähestulkoon tuhat ihmistä tänä päivänä erityyppisissä tehtävissä Ukrainan kriisin hoitamiseksi. Tehdyistä tulitaukosopimuksista huolimatta kriisi saa koko ajan erittäin valitettavia ihmisiä, ja niin kuin sanottu, aivan viime hetkinä jälleen, uudestaan, paitsi että aseleposopimusta, tulitaukosopimusta rikotaan Ukrainassa juuri parhaillaan, Ukrainassa on myöskin sisäisesti valitettavasti nähtävissä ilmiöitä, joista juuri tänä päivänä myöskin kansainvälinen lehdistö raportoi.

Varsin monet Ukrainassa toimivat suurlähettiläät esittivät julkisen kommenttinsa tänään siitä, että he pahoittelevat syvästi sitä, että Ukrainan sisäisiä kysymyksiä koskien Ukrainan talousministeri jätti juuri nyt tehtävänsä kokiessaan edessään olevat asiat liian suuriksi ja vaikeiksi, mahdottomiksi viedä talousuudistuksina läpi Ukrainassa. Hänet kuitenkin tunnetaan ja tiedetään henkilöksi, joka pyrki varsin voimakkaasti korruptionvastaisessa toiminnassa, perustuslakiuudistuksessa ja muissa välittömissä Ukrainan uudistusta edustavissa hankkeissa viemään eteenpäin asioita päättäväisesti ja tavalla, jolla on myös kansainvälisen yhteisön tuki ja ymmärtämys takanaan. Hän koki tehtävänsä tulleen suoritetuksi mahdottomuuden edessä, lopetti tehtävät ja jätti ne tavalla, josta kansainvälinen yhteisö on näitten Ukrainassa toimivien suurlähettiläiden yhteisellä kannanotolla lausunut syvästi pettyneen käsityksensä.

Tämä kaikki kertoo siitä, että työtä on tehtävä, ja se myös kertoo tietysti siitä, että Suomen kannattaa kaikista syistä, paitsi yleisistä turvallisuuspoliittiseen tilanteeseen liittyvistä myöskin omasta turvallisuuspolitiikastaan juontuvista seikoista johtuen, tehdä kaikkien

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

sa rauhanvälityksen ja sovun, poliittisen dialogin ja diplomatian hyväksi. Sen vuoksi on selvää, että Etyjin tulisi edustaa myöskin sellaisia kantoja, jotka mahdollistavat tehokkaan ja toimivan dialogin toteutumisen kaikilla niillä tasoilla, joilla voidaan edesauttaa tätä diplomaattista ratkaisua. Näissä asioissa Etyjin periaatteiden pitää olla selviä meille kaikille, ja kaikissa yhteyksissä pitää myöskin Suomen aktiivista rauhanvälitystoimintaa pyrkiä edesauttamaan.

Euroopan unioni uudistaa tällä hetkellä ulkopoliittista strategiaansa. Toivon todella, että Euroopan unionissa myöskin tuon strategian uudistamisen yhteydessä mietitään hyvin tarkein, minkälaisia myönteisiä ja minkälaisia kielteisiä vaikutuksia on taloudellisella sanktiopolitiikalla. Sanktioita ei tänä päivänä käytetä ensimmäistä kertaa, niistä on kohtuullisen laaja kokemus olemassa, ja on perusteltua pyytää, olettaa ja odottaa, että Euroopan unioni arvioi sanktiopolitiikkansa tehokkuutta ulkopoliittisen keinovalikoiman joukossa. Niin joutuu tekemään myöskin Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö. Sillä ei ole luonnollisesti taloudellisia sanktioita käytettävissään, mutta sillä on käytettävissään diplomatia, ja näitä diplomatian kaikkia mahdollisuuksia pitää tällä hetkellä maksimaalisesti pyrkiä hyödyntämään Etyjin periaatteiden eteenpäinviemiseksi, kansojen itsemääräämisoikeuden ja suvereniteetin turvaamiseksi.

17.21 Aila Paloniemi kesk: Arvoisa puhemies! Tässä on käytetty erinomaisia puheenvuoroja, joista edellinen oli erinomainen tietenkin — Ilkka Kanerva tuntee asiat todella hyvin.

Monista haasteista huolimatta meidän pitää muistaa koko ajan, että vaikka Etyjin toiminta ei ole helppoa tässä jännitteisessä, yhä jännitteisemmässä, maailmassa, niin se on kuitenkin erittäin tärkeä kehys edelleen Euroopan vakauden ja turvallisuuden vahvistamiseen tähtäävälle toiminnalle. Se on se lähtökohta. Ja tämä ei tietenkään poista sitä, että — kuten keskusteltu on — myös Etyjin toiminta vaatii vahvaa kehittämistä. Sekin on välttämätöntä mielestäni.

Ja olen ehdottomasti samaa mieltä tuosta vuoropuhelun ja dialogin syventämisen tarpeesta. Sitä on syvennettävä myös Venäjän kanssa. Ja pakotepolitiikalle on löydettävä jokinlainen exit-ohjelma. Se on ihan oikeasti tärkeätä, ja siitä pitää keskustella EU:ssa todella vakavasti.

Kävin vastikään Ukrainassa ja tiedän, että tilanne Itä-Ukrainassa on yhä vaikeampi, jos ajatellaan sitä humanitaarista puolta siellä rajalla, niillä alueilla. Se apu ei saavuta lähemmäksi kaikkia, sen ihan selkeästi kuulin ja haastattelin siellä ihmisiä. Ruokaa, vettä, lämpöä, kaikkea tätä, tietysti puuttuu, suojaa, talvi on armoton. Ja ketkä kaikkein eniten kärsivät tietenkin tästä valtavan hankalasta tilanteesta? Tietenkin haavoittuvimmassa asemassa olevat ihmiset eli esimerkiksi lapset ja vanhukset. Meidän on pakko saada ratkaisu tähän Ukrainan tilanteeseen, ja vaikka se kuulostaa nyt kuinka naiivilta, niin kaikki keinot on otettava käyttöön.

17.23 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökoukous runsas 40 vuotta sitten oli Suomen ulkopoliitiikan suuria saavutuksia ja on myös tänään sitä, samoin kuin Etyj-järjestön perustaminen. Siellä hyväksytyt periaatteet, kansainvälinen sopimus Etyjistä ja sen periaatteet ovat erittäin tärkeitä. Pienelle maalle, jos kenelle, on tärkeätä, että hyväksytyjä sopimuksia noudatetaan ja kaikki niihin sitoutuvat. Se on meidän ulkopoliittisen asemamme ja meidän perinteemme pitkä linja vuosikymmenten

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

ajalta. Tämä koskee yhtä hyvin Etyjiä kuin muitakin tärkeitä kansainvälisiä sopimuksia. On lupa vaatia niiden toteuttamista muilta, mutta täytyy myös edellyttää sitä, että itse toimii tämän mukaisesti.

Viime vuonna oli Etyjin parlamentaarisen yleiskokouksen juhlakokous täällä Helsingissä. Se oli tärkeä kokous, ja se tähtäsi nimenomaan vuoropuhelun aikaansaamiseen olosuhteissa, joissa Euroopassa jännitteet ovat lisääntyneet. Olisi väärin myös historiankirjoituksen kannalta, jos tässä ei mainittaisi, että se kokous ei aivan mennyt maaliin eikä aivan tuottanut niitä tuloksia, mitä siihen asetimme, ei vähiten sen takia, että yhtä tärkeätä osapuolta tuossa kokouksessa, Venäjän valtuuskuntaa, ei kokouksessa nähty. Minusta olisi tarve samalla, kun esitämme vaatimuksia muille, pohtia myös omaa toimintaamme, ja siksi kysynkin: Onko Etyjin suomalaisessa delegaatiossa miten käyty lävitse tämä Venäjän duuman puhemies Suomen-tuloviisumin epääminen? Ymmärsin, että sitä perusteltiin ulkoministeriössä nimenomaan laillisuusnäkökohdilla, että on pilkuntarkasti noudatettava näitä EU:n pakotesäännöksiä — asia, josta tosin eurooppalaisten kumppaniemme keskuudessa oli toisia mielipiteitä, muun muassa Saksassa. He katsoivat, että olisi tullut myöntää lupa. Onko käyty lävitse, voimmeko tästä oppia jotakin jatkoa ajatellen? Onko ulkoasiainvaliokunta käynyt tätä puolta lävitse? Voimmeko itse tehdä jotain enemmän (Puhemies koputtaa) ja paremmin, jotta tämä dialogi, jota täällä peräänkuulutetaan, tulisi mahdolliseksi?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Valiokunnan puheenjohtaja Kaikkonen.

17.25 **Antti Kaikkonen kesk:** Puheenjohtaja! Tämä tapaus, mihin edustaja Heinäluoma viimeksi viittasi, on kyllä valiokunnassa käyty aika huolella lävitse. Sehän sinänsä oli vuoden 2015 tapahtumia, niin että se ei sinänsä näissä kertomuksissa vielä kirjattuna ole, se on sitten tulevien kertomusten aihe ehkä enemmänkin. Mutta eihän se nyt ihan niin kuin Strömsössä mennyt omastakaan mielestäni.

Mitä tulee pakotekesyntyyn, minkä edustaja Heinonen otti täällä esille, henkilökohtaisesti tuen tietoenkin hallituksen ja Suomen yhteistä linjaa ja yksituumaista linjaa tässä asiassa. On tietysti hyvä muistaa, että pakotteet eivät tulleet aivan syyttä, niille oli tietty syytä. Ja niiden tulevaisuus on sidottu etenemiseen Minskin sopimuksen toteuttamisessa. Siinä on jonkinlaista edistystä, tulitauko on kohtuullisesti pitänyt, mutta henkeä pidätellen pitää päivittäin seurata edelleenkin tilanteen kehittymistä. Mutta kaikkien etu olisi, että tässä asiassa päästään myönteisellä tavalla eteenpäin.

Se on tietysti Suomen näkövinkkelistä todettava, että nämä pakotteet ja vastapakotteet kohtelevat eri EU-maita eri tavalla. Me täällä Suomessa itse kärsimme niistä enemmän kuin Portugalissa tai jossain vähän kaukaisemmassa EU-maassa, ne täällä hyvin kouriintuntuvalla tavalla tuntuvat. Senkin takia pidän tärkeänä, että diplomatian ja vuoropuhelun keinoin työskennellään kovasti kohti poliittista ja rauhanomaista ja kestävä ratkaisua Ukrainan kriisiin ja muiden eurooppalaisten jännitteiden suhteen.

17.27 **Ilkka Kanerva kok:** Arvoisa puheenjohtaja! Edustaja Heinäluoma yhtyi siihen kaikkien suomalaisen ulkopoliittikan tukijoiden, kehittäjien yksimieliseen rintamaan, jonka mukaan pienelle maalle on äärettömän tärkeää noudattaa kansainvälisiä sopimuksia mutta myös tukea kansainvälisten järjestöjen tekemiä päätöksiä, niiden asemaa ja vaikutusvaltaa, jonka kaltainen luonnollisesti Etyj mitä suurimmalla mitalla on. En ole nähnyt

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

pitkiin, pitkiin aikoihin, että kukaan vakavasti otettava ulkopoliitikko olisi tästä perusaseennoitumisesta eri mieltä. Siinä mielessä oli hyvä kuulla, että myöskin edustaja Heinäluoma on tästä vankasti samassa rintamassa. Suomen valtuuskunta on tätä asiaa arvioinut, mihin hän kysymyksensä kohdisti. Sen lisäksi olen henkilökohtaisesti yleiskokouksen johdon merkeissä kääntynyt EU:n ulkoasiain komissaarin, korkean edustajan Mogherinin puoleen kirjallisesti kysyäkseni, onko EU:lla tämän viime kesänä toteutuneen asetelman johdosta jotakin korjattavaa omissa säädöksissään, jotta kansainvälinen diplomatia parlamenttien välillä voisi toimia eikä oltaisi mykkäkoulua käyvässä asetelmassa, niin kuin viime kesänä oli asianlaita. Tähän korkea edustaja vastasi, että tämä on kaikkien EU-jäsenvaltioiden omassa harkinnassa ja päätettävissä, kuinka tämän asian osalta menetellään. Tämä mielestäni viitoittaa kyllä tulevaisuudessa ratkaisuja siihen suuntaan, joka jo nähtiin esimerkiksi siinä, että Venäjän parlamentin puhemies vieraili juuri ennen vuodenvaihdetta Romaniasa monikansallisen parlamentaarisen kokouksen merkeissä.

17.28 Pauli Kiuru kok: Arvoisa puhemies! Niin kuin tässä on käynyt useammankin edustajan suulla ilmi, on erityisen tärkeää, että sopimuksia noudatetaan, ja erityisen tärkeätä nimenomaan, että pienet maat noudattavat sopimuksia. Tämä on Suomelle mitä lähintä historiaa jo ihan tuolta Venäjän vallan loppuvuosilta, jolloin Suomen talous, kulttuuri ja identiteetti perustui lakiin, sopimuksiin, niiden noudattamiseen ja ehdottomaan kunnioittamiseen. Hyppään tästä parisentuhatta vuotta taaksepäin. Roomalaiset sanoivat "pacta sunt servanda", sopimukset on pidettävä. Rooman valtio, Rooman imperiumi, tuhoutui kansainvaellukseen, talouden taantumiseen, keskushallinnon romahtamiseen. Eurooppa on monelta osin samassa tilanteessa kuin Rooman valtakunta 1 500 vuotta sitten.

17.30 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Kiitän, edustaja Kaikkonen ja edustaja Kanerva, vastauksista. On myös hyvin tärkeää kuulla tämä EU:n korkean edustajan vastaus, joka tavallaan antaa jäsenvaltiolle mahdollisuuden tämän dialogin ylläpitämiseen näissä käytännön tilanteissa.

Otan kuitenkin sitten esille toisen tärkeän asian, joka on eduskunnan asema ulkopoliittikan päätöksenteossa, koskee se sitten Etyjin toimintaa tai EU:n pakotteita. Viime joulukuussa nähtiin erittäin valitettava terroristi-isku Ranskassa. Ranskahan tuon iskun jälkeen hyvin nopeasti — voi sanoa, että muutamassa tunnissa — päätti vedota Euroopan unioniin ja unionin jäsenmaihin nimenomaisesti avun saamiseksi tilanteessa, jossa Ranska ilmoitti, että se kokee tulleen hyökkäyksen kohteeksi. Ranska ei siis vedonnut Etyjiin, ei myöskään Natoon, vaan juuri Euroopan unioniin, ja Suomen hallitus on ilmoittanut, että Suomi tulee antamaan apua Ranskalle, joka siis kokee olevansa sodassa. Nyt olen hivenen huolestunut siitä, että vaikka puhutaan näin merkittävästä asiasta, että yksi unionin maa sanoo olevansa hyökkäyksen kohteena, kokee olevansa hyökkäyksen kohteena, pyytää apua ja Suomi ilmoittaa auttavansa, niin tästä asiasta ei tässä salissa puhuta ollenkaan eikä hallitus ole kertonut, mitä se aikoo tehdä, koko eduskunnalle. Kun puhutaan näin järeistä asioista, jotka ovat myös meidän turvallisuuden asia, että miten tätä unionin perussopimuksen artiklaa tulkitaan, niin olettaisin, että koko eduskunnan intressi olisi saada tieto, mitä hallitus on tekemässä, mihin Suomea näillä nyt tehtävillä päätöksillä konkreettisesti sidotaan, kuinka pitkälle tässä tuessa ollaan valmiit menemään, ja myös arvio siitä, mitä se tarkoittaa jatkossa vastaavissa tilanteissa. Siksi kysynkin, erityisesti ulkoasiainvaliokunnan johdolta: onko ulkoasiainvaliokunnassa ollut esillä, että tämä asia on niin iso ja periaatteellinen,

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

että Suomen eduskunnan vanhan perinteen ja myös valtiosäännön (Puhemies koputtaa) peruseriaatteiden kannalta olisi luontevaa saada koko eduskunnalle informaatio hallituksen linjasta, miten Suomi aikoo tukea Ranskaa?

17.32 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Tässä keskustelussa on pakotteista puhuttu ja myös tuotu esille jälleen exit-politiikkatarvetta pakotteille. Onneksi valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kaikkonen kertoi tien pois näistä pakotteista. Se on Minskin sopimuksen noudattaminen ja paluu niihin yhteisiin sopimuksiin ja itsenäisten valtioiden kunnioittamiseen, mitä Venäjä on nyt rikkonut esimerkiksi Krimin osalta. Eli avaimet pakotteiden purkamiseen on Venäjän käsissä.

Oikeastaan yksi, mitä pitäisi pohtia ja mistä varmasti ollaan aika lailla yhtä mieltä, on se, että nämä pakotteet kohtelevat hyvin eri tavalla eri maita EU:ssa. Ja nyt kun tilanne on pitkittynyt ja se saattaa pitkittyä vielä reilustikin, niin onko EU:n sisällä käyty ja pitäisikö — minusta pitäisi — käydä keskustelua näistä taakanjaoista myös tässä kysymyksessä, jotta Euroopan maat kantaisivat tasaisemmin taakkaa näiden pakotteiden vaikutuksista? Nyt ne kohdistuvat Suomeen poikkeuksellisen rajusti, siitä varmasti olemme yhtä mieltä. Toivon, että meidän maan ulkopoliittikan johto ja EU-politiikan johto käyvät myös tätä keskustelua ja avaavat sitä siihen, että taakkaa jaettaisiin tasapuolisemmin myös tässä kysymyksessä. Meillä on toinen iso kysymys ollut pöydällä, ja siinä on haluttu, että koko EU jakaa taakan, niin että kyllä yhtä lailla tässä pakotekysymyksessä taakanjakoon voisi puuttua.

17.34 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Mielestäni Etyjin merkitys riippumattomana toimijana ja välittäjänä on kasvanut viime vuosina, ja edustaja Kanervan ja koko Suomen valtuuskunnan toiminta on ollut hyvin edistyksellistä ja erittäin hyvää.

On totta, että Syyrian takia tämä Ukrainan tilanne on jäänyt hieman taka-alalle. Nämä pakotteet Venäjälle — haluaisinkin tiedustella, miten ne ovat vaikuttaneet tämänhetkiseen Ukrainan tilanteeseen, nämä pakotteet, jotka Venäjälle on asetettu. Suomelle ne ovat myös hyvin raskaat. Ja kuten edustaja Heinonen tässä totesi, niin onko ajateltu, että tätä taakanjakoa suoritettaisiin EU:n välillä, koska Suomen kohdalla ne ovat erittäin raskaat, myös taloudellisesti?

17.35 Ilkka Kanerva kok: Arvoisa herra puhemies! Haluan varmuuden vuoksi vielä kerata lyhyesti sen, että aivan viime päivinä, tänään, eilen ja edellispäivänä, tulitukset ovat voimakkaasti lisääntyneet Itä-Ukrainassa. Juuri tähän perustuen ulkoministeri Steinmeier tuli tänään julkisuuteen vedoten tulitaukosopimukseen, ja se on erittäin keskeinen periaate — Minskin sopimus on ainoa tie ulos Ukrainan kriisistä. Se tulee vaatimaan pitkän ajan ja paljon diplomaattisia toimenpiteitä. Ja myöskin toivon voimakkaasti Suomen omaa panosta jatkossakin.

Ranskan terrori-isku on asia, jonka seurausvaikutuksista edustaja Heinäluoma täällä perustellusti puhui. Tiedämme hyvin, että on olemassa lakivalmistelu hallituksen suunnassa siitä, millä tavalla esimerkiksi Suomen voimankäytösäädöksiä pitää harkita uudestaan Lissabonin sopimuksen valossa. Lissabonin sopimuksen soveltaminen uudessa tilanteessa on kyseessä, ja luonnollisesti Lissabonin sopimuksen paragrafeja on tarkoitus täysimittaisesti noudattaa. Nyt Suomi jo omasta lainsäädännön suppeudestaan, vajavaisuudestaan johtuen ei näin voi tehdä. Tämä valmistelutyö on hallituksessa meneillään, ja lainsäädäntö asiaa koskien tulee tämän eduskunnan käsiteltäväksi tämän kevään myötä.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

Mitä tulee tähän vastaukseen Ranskalle, niin ulkoasiainvaliokunta on tullut varmasti... Puheenjohtaja tulee tarkemmin sen kertomaan. Ulkoasiainvaliokunta on asiasta tietoinen, ja olen täysin varma, että tavalla tai toisella myöskin iso sali saa tämän asian lähiaikoina tiedokseen.

17.37 Antti Kaikkonen kesk (varsinainen puheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen kysyi tästä pakotteiden taakanjaosta. No, se ei välttämättä nyt päällimmäisiä ulkoasiainvaliokunnan asioita ole, mutta toki kiinnostaa myös ulkoasiainvaliokuntaa, mikä näitten tilanne ja tulevaisuus on. Itse asiassa, kun valiokunta oli viime viikolla kaksi päivää Brysselissä ja tapasi toisena päivänä EU-instituutioitten edustajia, otimme tämän epäriulun taakanjaon kyllä esille useammassakin otteessa, mutta ensisijaisesti tämän asian hoitaminen on kyllä maan hallituksen asia.

Tämä edustaja Heinäluoman esille ottama Ranskan avunpyyntö — sehän on merkittävä asia. Suomessakin käytiin vuosia keskustelua siitä, mitä nämä EU:n niin sanotut turvatakuut ovat vai onko niitä ollenkaan, onko se pelkkää paperia. No, nyt nähtiin, että ovat olemassa ja niillä on merkitystä. Ei mennyt 24:ää tuntia, kun Ranska pyysi apua ja kaikki EU-maat olivat vastanneet tuohon avunpyyntöön. Niillä on merkitystä, se on nyt nähty. Suomen osalta olen itse siinä käsityksessä, että ne aivan lopulliset ja tarkat päätökset siitä, mikä se Suomen kontribuutio tässä on, ovat vielä tekemättä, mutta UaV on kyllä saanut viime vuoden lopussa selvityksen sinänsä niistä aikeista, mitä hallituksella tässä oli auttaa Ranskaa eri tavoin. Ulkoministeri Soini on ulkoasiainvaliokunnan kokouksessa ensi viikon perjantaina, niin että voimme ottaa tämän asian siinä hänen kanssaan keskusteluissa esille, mikä on tilanne ja onko hallituksella aikeita tuoda se suuren salin keskusteluun. Tietysti, jos valiokunnassa ja eduskunnassa laajempaa halua siihen on, valiokunnallakin taitaa olla kyllä keinoja tuoda asia sitten keskusteluun, jos semmoinen tarve yleisemmin koetaan.

17.39 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän hyvin myönteisenä sekä edustaja Kanervan esiintuomaa käsittelytapaa tämän Ranskan avunpyynnön tuomisessa tänne saliin että myös ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Kaikkosen ilmoitusta. Kun puhutaan näin järeistä asioista, joista sanotaan, että ne ovat sodan ja rauhan kysymyksiä, niin on tärkeätä, että eduskunta pitää huolta siitä, että Suomen kansanvallan korkein elin on mukana arvioimassa sitä, mitä hallitus tekee. Kysymys ei ole kaikista yksityiskohdista, vaan kysymys on tästä isosta linjasta, ja on tärkeätä nähdä, onko koko eduskunta sitoutunut siihen, mitä hallitus on tähän mennessä ilmoittanut, ajatellen myös sitä, että tämä ei ole ainutkertainen tapaus. On hyvin mahdollista, että näitä tulee tämänkin jälkeen eteen, ja silloin sillä, että eduskunta tietää, mitä tehdään, ja myös hyväksyy ne ratkaisut, mitkä on hallituksessa viitoitettu yhteistoiminnassa presidentin kanssa, on iso merkitys. Siksi rohkenenkin esittää kainon toiveen valiokunnan puheenjohtajalle, että kyllä mielestäni oikea tapa olisi se, että hallitus tulisi oma-aloitteisesti näin isossa asiassa eduskuntaan, eikä niin, että valiokunta joutuu siirtämään jonkun asian käsittelyn tänne. Se ei olisi näin jyrkän asian arvovallan mukaista. Rohkenenkin siis toivoa, että valiokunnan puheenjohtaja voisi harkita tällaisen selkeän toiveen esittämistä hallituksen oma-aloitteisesta toiminnasta.

17.40 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan myös osaltani ottaa osaa tähän Ranskan tapausta koskevaan keskusteluun, koska se on sellainen

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

asia, joka tulee ihan jokaiselle meistä edustajista, kun kuljemme tuolla maakunnissa keskustelemassa ihmisten kanssa. Sitä kysytään, mikä Suomen linja on tässä ja mitä tällä on tarkoitettu, mikä on kyseessä. Siksi mielestäni on äärimmäisen tärkeää se, että edustaja Heinäluoma otti esille nimenomaan koko eduskunnan mahdollisuuden saada tietoa Suomen linjasta ja käydä sitten sitä keskustelua sen pohjalta.

Ja kun tässä edustaja Kaikkonen jo kyseli, että josko tarvetta on, niin haluan omalta osaltani myös vahvistaa, että kyllä tarvetta on. Pitäisin hyvin tärkeänä ja merkittävänä nimenomaisesti sitä, että hallitus oma-aloitteisesti pikaisesti eduskunnalle toisi tästä tietoa. Se on minusta hyvin tärkeää. Ja nyt kun sitten teillä siellä valiokunnassa puheenjohtajan mukaan ministeri Soini vierailee perjantaina, niin toivon, että tämä toive tulee vahvasti esiin siellä ja tämä käyty keskustelu, minkä täällä aiheellisesti edustaja Heinäluoma otti esille.

17.41 Aila Paloniemi kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinöselle haluan nyt selvittää, että totta kai kansainvälistä oikeutta pitää kunnioittaa, totta kai avaimet pakotepolitiikan lopettamiselle Venäjällä ovat Venäjän käsissä. Mutta kyllä minä nyt kuitenkin uskan tässä keskustelussa sanoa, että jotakin on kuitenkin pahasti pielessä, jos ei minkäänlaisia luottamusta eikä semmoista selkeää, syvää vuoropuhelua pystytä synnyttämään esimerkiksi EU:n ja Venäjän välillä. Silloin ne avaimet pysyvät venäläisten taskussa, ja he eivät aio noudattaa Minskin sopimusta. Sitä minä vain tarkoitin nyt tällä puheenvuorollani äsken, että meidän pitää nyt tarkastella sitä Venäjän asennoitumistakin tähän ja sitä, mistä se johtuu, ja niin edelleen. Meidän pitää käydä syvempää ja monipuolisempaa dialogia.

17.42 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen aivan oikein nosti esille EU:n solidaarisuuden ja tasapuolisuudenkin veloitteen, ja yksi iso elementti tässä on myös yhteinen kauppapolitiikka. Me hyvin tiedämme, että EU:n pakotteet ovat yhteiset, mutta kuitenkin esimerkiksi me talousvaliokunnan jäsenet viime vuoden puolella Saksanmatkalla huomasimme, että monet EU-maat tästä huolimatta käyvät kauppaa Venäjän kanssa, itse asiassa Euraasian tulliliiton avulla. Tämä tulliliittohan käsittää kolme maata: Venäjän, Valko-Venäjän ja Kazakstanin. Näistä syistä Valko-Venäjältä muun muassa on tullut yksi maailman johtavista maitotuotteiden viejistä. Näin ollen kysynkin teiltä, arvoisat ulkoasiainvaliokunnan johtohenkilöt: onko teillä ollut tämä kysymys esillä Brysselinmatkallanne, ja jos ei, niin aiotteko keskustella EU-maiden kollegoidenne kanssa tästä kauppapoliittisesti varsin mielenkiintoisesta ilmiöstä?

17.44 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! Euroopan unionihan on koko historiansa ajan kehittynyt kriisien kautta, ja historiankirjoitukseen jää nähtäväksi, kuinka iso kulmapiste nämä Pariisin tapahtumat olivat Euroopan unionille ja sen turvallisuuspoliittiselle ulottuvuudelle. Kyllähän tämä Ranskan avunpyyntö oli sillä tavalla erittäin merkittävä, että he nimenomaan vetosivat artiklaan 42.7 eli avunantoon eivätkä tähän yhteisvastuulausekkeeseen. Tätä ei ole koskaan aikaisemmin aktivoitu.

Tässä suhteessa, arvoisa puhemies, kannatan kyllä edustaja Heinäluoman ajatusta ja tuen voimakkaasti edustaja Kaikkosta, ja pidän hyvänä, että edustajat Kaikkonen ja Kanerva ottivat tästä ajatuksesta kopin. Kun meillä Suomessa pienen maan vahvuus on ollut se, että me olemme pyrkinneet laajaan yhteisymmärrykseen keskeisistä ulko- ja turvallisuuspoliittisista linjauksista, niin uskallan nyt tässä sanoa ja mennä vähän pitemmälle, että pitäi-

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

sin kyllä hyvänä, että paitsi tietoa hallitus hakisi eduskunnasta tavalla tai toisella myös tuen linjaukselleen, mitä tulee tämän avunantolausekkeen aktivoimiseen.

17.45 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Hiihdän nyt samaa latua kuin mitä edustaja Skinnari otti esille, ja tavallaan kysymys tässä ulkoasiainvaliokunnan johtohahmoille — niin kuin täällä tituleerattiin: olemmeko me Suomessa laskeneet välillisten vaikutusten arviota? Me helposti tässä kauppapolitiikassa katsomme sitä, mitä pakotteet ovat tehneet, ja niin kuin edustaja Skinnari totesi, Valko-Venäjältä on tullut yksi suurimmista maidontuottajista, ja varsinkin vienti Venäjälle imee.

Minä olen huolissani siitä, että meidän arjessa ei osata arvioida sitä, mitä se tarkoittaa esimerkiksi Wärtsilälle tässä maassa, kun Koreassa tehdään alus. Mitkä ovat ne Yhdysvaltain sanktiot pankkisektorille, jotka vaikuttavat Eurooppaan ja vaikuttavat erittäin keskeisesti suomalaiseseen telakkateollisuuteen, kun se korealainen laiva on kuitenkin 40 prosenttia made in Finland? Mitä ne pankkien ja rahoituksen osalta olevat vaikutukset Suomelle ja Suomen kansantaloudelle ja meidän teollisuudelle merkitsevät? Pitäisi tavallaan kysyä sitä ja tuoda tähän keskusteluun, laajentaa tätä katsantokantaa niin, että onko Etäjällä esimerkiksi mahdollisuus avata tätä keskustelua, mitkä ovat ne välilliset vaikutukset eri maittain, mitä se tarkoittaa Suomelle. Me olemme kuitenkin se arktisen osaamisen keskittymä, joka vie moottoreita myös niihin korealaisiin aluksiin, joita tarvitaan. Monet projektit ovat tällä hetkellä niin sanotusti jäissä Venäjän puolella, kun pankit eivät siellä saa rahoitusta eikä ole mahdollisuutta toteuttaa näitä hankkeita.

17.47 **Ilkka Kanerva kok:** Herra puhemies! Talouspakotteita on käytetty tietysti läpi historian toistuvasti. Euroopan lähihistoriassa, muistamme, niitä on käytetty, Lähi-idässä niitä on käytetty, Balkanilla, nyt Ukrainassa, missä milloinkin. Nyt kun EU on asettanut pakotteet, on luonnollisesti selvää, että niitten pakotteitten filosofiasta pidetään kiinni, mutta samalla kun EU myöskin miettii omaa ulkopoliittista strategiaansa, globaalistrategiaansa, kyllä kannattaa miettiä, että käydään läpi — ei tähän Ukrainan tilanteeseen liittyen vaan yleisesti — se, mitkä ovat tällaisten pakotteitten myönteiset ja kielteiset vaikutukset, mitkä vaikutukset niillä on taloudessa ja mitkä vaikutukset niillä on turvallisuudessa ja ulkopoliitiikassa. Sen vuoksi tänään viimeksi on keskusteltu siitä, onko Suomen viisasta — niin kuin on — ottaa tämä kysymys käsiteltäväksi Euroopan unionin puitteissa, kun nyt käydään EU:n sisällä ulkopoliittikan strategian uudistamista tarkoittavaa keskustelua. Tässä suhteessa Ukrainasta juontuvat talouspakotteet ja EU:n strategian uudistaminen ovat hyvin kaukaista sukua toisilleen. Ainoa tapa Suomelle toimia ja ainoa tapa EU:lle toimia on luonnollisesti mennä pakotteiden kanssa eteenpäin ja sitä myöten niitä purkaen, kun Minskin sopimusta toteutetaan.

17.49 **Antti Kaikkonen kesk:** Arvoisa puhemies! Kauppapolitiikka on toki ollut valiokunnan asialistalla, mutta otetaan vielä vastaan evästyksen, mitä tuli edustaja Skinnarin ja edustaja Myllykosken puheissa, että tämmöistä perusteellisempaa ja yksityiskohtaista arviota näistä ei sinänsä ole ollut, elikkä varmasti tätä on syytä työstää siitäkään vinkkelistä — taitaa kyllä kuulua vähän muittenkin valiokuntien toimialaan tämmöinen arvio.

Vielä mitä tulee tähän Ranskan pyyntöön, niin ulkoasiainvaliokunta on siihen sen veran reagoinut, että kun silloin syksyllä tämä avunpyyntö tuli ja hallitus toi siitä ripeästi tiedon valiokuntaan, että tämmöinen on tullut, ja hallitus kertoi aikovansa suhtautua tähän

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

myönteisesti ja kertovansa näistä tarkemmista toimenpiteistä myöhemmin, niin valiokunnalla ei ollut huomauttamista tähän toimintalinjaan, ja tämä oli sinänsä valiokunnan yksituuminen kanta, että luvattiin talkoissa mukana olla. Mutta sen jälkeenhän tämä asia on vielä elänyt. Mutta kuten sanoin, tähän voidaan kyllä palata.

Tähän tematiikkaan liittyy vielä tämä kysymys sotilaallisen avun antamisen mahdollistamisesta, varmastikin joillakin aika tiukoilla kriteereillä ja harkinnalla. Sellaisen tiedon olen hallituksen suunnasta saanut, että tuo lakiesitys voisi tulla eduskunnan käsittelyyn huhtikuussa näillä näkymin.

17.51 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Kaikkonen kertoi, että tämä pakotepolitiikka kuuluu monen valiokunnan työn piiriin. On sovittu aikanaan ulkoasiainvaliokunnan ja suuren valiokunnan kesken, että pakotepolitiikka sinänsä kuuluu ulkoasiainvaliokunnan toimialaan. Esimerkiksi vuosi sitten kesällä järjestettiin suuren valiokunnan, ulkoasiainvaliokunnan ja talousvaliokunnan kanssa yhteinen kuulemistilaisuus, jossa hyvin seikkaperäisesti silloisen tilanteen tuomana keskusteltiin tämän pakotepolitiikan vaikutuksista ja toimintamahdollisuuksista, ja varmaan tämäntyyppinen keskustelu olisi nytkin paikallaan.

17.51 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tämä on ollut erinomaisen hyvä ja hyödyllinen keskustelu alkaen täältä Ukrainan tilanteesta, Etyjin roolista ja myös Minskin sopimuksen noudattamisen tärkeydestä. Suomellahan on, voi sanoa, vuosisatainen aika legalistinen perinne asioiden hoitamisessa. Me olemme tunnettuja maailmalla siitä, että kun me sitoudumme johonkin sopimukseen, me noudatamme sitä ja edellytämme myös muilta, että sitä noudatetaan. Se on osa meidän identiteettiämme, ja jokainen ulkomaanpäättäjä ja meidän kanssamme asioiva tietää sen olevan Suomen politiikan tärkeä osa. Minskin sopimus on tästä hyvä esimerkki, että kun johonkin on sitouduttu, niin on lupa kaikilta odottaa, että he toimivat sen mukaisesti. Se on valtioiden välisten keskinäissuhteiden perusta: jos rikotaan, jätetään toteuttamatta, niin muilla on oikeus puuttua siihen. Ja sehän on oikeastaan myös Etyjin keskeinen filosofia.

Palaan vielä tähän Ranskan-kysymykseen, joka viime joulukuun jälkeen on herättänyt oikeastaan hämmästyttävän vähän keskustelua. Mutta kun katsoo, mihin Ranska vetoaa EU:n perussopimuksessa, niin kyllä tämä on, arvoisat kollegat, todella järeätä tekstiä, tämä keskinäisen avunannon lausekkeeksi sanottu artikla: "Jos jäsenvaltio joutuu alueeseensa kohdistuvan aseellisen hyökkäyksen kohteeksi, muilla jäsenvaltioilla on velvollisuus antaa sille apua kaikin käytettävissään olevin keinoin YK:n peruskirjan 51 artiklan mukaisesti." Se on todella järeä kannanotto, jolla on erittäin suuri vaikutus myös Suomeen ja myös meidän etuihimme, siihen mitä itse voimme odottaa, jos vastaavanlainen tilanne tulisi. Siksin se, että tämä käsitellään asianmukaisesti, oikealla tavalla, ja että koko eduskunta on mukana, kun tämäntyyppisen artiklan mukaisesta toiminnasta päätetään, on aivan välttämätöntä, ja minusta on tärkeää, että eduskunta itse pitää huolta omasta asemastaan valtiosäännössä ja ulkopolitiikan ja turvallisuuspolitiikan hoitamisessa.

17.54 Antti Kaikkonen kesk: Arvoisa puhemies! Tämä edustaja Heinäluoman viimeinenkin peruste oli tärkeä. Tähän liittyy aika paljon pohdittavia asioita, koska tätä lauseketta todella käytetään ja testataan nyt ensimmäistä kertaa, ja nyt voi syntyä tiettyjä menettelytapoja sitten kenties pidemmällekin tulevaisuuteen. Toivottavasti tietysti tämmöisiin lau-

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

sekkeisiin ei kovin usein tarvitse palata tai puuttua, mutta eipä sitä voi tässä maailmassa poiskaan tietenkään valitettavasti sulkea.

Esimerkiksi se on keskustelun arvoinen asia, millä mekaniikalla siitä avunannosta sitten sovitaan. Nythän Ranska on aika pitkälle itse koordinoinut kahdenvälisin keskusteluin eri EU-maitten kanssa, mitä se minkäkin maan apu on, ja tämä apu sitten näyttää muotoutuvan aika erilaiseksi eri maitten kohdalla. Ja EU:n koordinaatio on tässä itse asiassa vähäisempää, Ranskan rooli on tässä kyseenä olevassa tapauksessa aika suuri.

Mutta, puheenjohtaja, minä haistan, että keskustelu alkaa olla ehtopuolella tältä osin, ja minä haluan vielä tuoda esiin henkilökohtaisen ilahtuneisuuteni siitä, että nämä kertomukset virittävät hyvän ulkopoliittisen keskustelun tässä salissa. Useanakin vuonna olen ollut näissä kertomuskeskusteluissa mukana, ja tämä tämän päivän keskustelu sekä määrän että laadun suhteen nousi kyllä muutaman vuoden kärkipäähän.

17.55 Ilkka Kanerva kok: Puheenjohtaja! Silläkin riskillä, että yleisarvosana laskee, nousen ylös puhuakseni, samasta asiasta kylläkin, ja todetakseni, että itse asiassa Euroopan unionilla ei ole toimivaltuutta tässä kysymyksessä. Paragrafi 42.7 Lissabonin sopimuksessa edellyttää nimenomaan kahden maan keskinäisellä neuvottelutiellä tulevaa vaikutusta. Mihin siinä neuvottelussa päädytään, se on se, jota siinä tullaan soveltamaan. Bryssel ei ole tässä se taho, joka näitä neuvotteluja vetää tai edes koordinoi tai omaa päätösvaltaa tässä asiassa.

Minä yhden edustaja Kaikkosen näkemykseen myös siinä, että on Suomen edun mukaista katsoa hyvin huolellisesti, hyvin perusteellisesti ja ajan kanssa se, mitkä tulevat olemaan ne raamit, joissa Suomi tähän tulee ottamaan nyt osaa. Se on iso poliittinen kysymys ilman muuta — ja ei saa yhden tapauksen perusteella tehdä lopullista ratkaisua tässä asiassa, sillä tämä soveltaa käytännössä sitä, että Suomella on mahdollisuus ottaa apua vastaan ja antaa sitä apua tasapainossa muiden Euroopan jäsenmaiden kanssa — otetaanko kapea tulkinta vai laeva malli. Itse ottaisin lukuun tämän meidän saamamme avun huomioon ottaen, että meidän intressimme ei ole kulkea kovin kapealla pohjalla.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 16/2015 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

5. Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomus Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2014

Kertomus K 6/2015 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 1/2015 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö UaVM 1/2015 vp.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

Keskustelu

17.57 **Jaana Pelkonen kok:** Arvoisa puhemies! Vuonna 2014 Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen käsittelemien aiheiden kirjo oli erittäin laaja ja samalla myös haastava. Äsken paljon puhuttu Venäjän suorittama Krimin valtaus asetti myös Euroopan neuvoston vakavan tilanteen eteen. Vastalauseena Krimin valtaukselle yleiskokous päätti poistaa Venäjän edustajilta äänioikeuden yleiskokouksessa vuoden 2014 loppuun asti. Äänioikeuden pidättämistä on sitten jatkettu, ja Ukrainan tilanne oli esillä vuonna 2014 jokaisessa yleiskokouksen istunnossa.

Itse kuuluin vuonna 2014 Euroopan neuvoston Suomen valtuuskuntaan varajäsenenä, mutta sitten varsinaisena jäsenenä kulttuuri-, tiede-, koulutus- ja mediakomiteaan, jossa erityisen paljon puhuttivat vapaa media, ilmaisun vapaus ja internet. Valmistelin tuona aikana raportin, joka hyväksyttiin huhtikuussa 2014, ja raportti käsitteli kaikkien oikeutta internetin saatavuuteen. Muutama sana tässä tuohon raporttiin liittyen:

Pääsy internetiin on perusoikeus. Kansainväliset asiantuntijat ovat todenneet sen kuuluvan sananvapauteen, mutta kun puhutaan palveluista, sen voidaan tulkita kuuluvan myös muihin oikeuksiin, kuten oikeuteen yksityiselämään. Nettiin pääsyllä on tärkeä rooli myös opetuksellisena työkaluna. Internetviestintä kasvaa huomattavaa vauhtia ja muuttaa yhä edelleen yhteiskuntiamme. Mikäli haluamme vahvistaa demokratiaa lisäämällä sähköisiä vaikuttamismuotoja, on varmistettava, että kansalaisilla on oikeasti myös mahdollisuus hyödyntää ja käyttää näitä palveluja. Raportissani muistutetaan muun muassa siitä, että samalla kun julkishallinto siirtää palvelujaan nettiin, sen tulee myös varmistaa netin saatavuus kaikille. Muuten tasa-arvo ei toteudu ja eriarvoistuminen vain lisääntyy. Rajoittamalla netin saatavuutta rajoitetaan ihmisten mahdollisuuksia osallistua yhteiskuntaan. Siksi valtioilla ja yksityisillä palveluntarjoajilla on velvollisuus välttää nettisisällön rajoittamista, ellei sisältö ole lainvastaista. Valtioiden tulee kehittää internet-infrastruktuuria, jolla taattaisiin kaikkien tasavertainen mahdollisuus päästä nettiin. Tämä toteutetaan lainsäädäntöä päivittämällä sekä lisäämällä yhteistyötä yksityisten ja julkisten toimijoiden kanssa. Tarvitaan myös lisää tutkimusta ja kansainvälistä yhteistyötä.

Osana kyseisen raporttini valmistelua laadin yhteistyössä Helsingin yliopiston tutkija Riikka Koulun kanssa Euroopan neuvoston jäsenmaille suosituksia netin saatavuuden varmistamiseksi. Raportin kommentointiin saivat osallistua kaikki halukkaat Euroopan neuvoston jäsenmaissa. Raportissani muun muassa esitetään, että Euroopan neuvoston jäsenmaat varmistavat netin neutraliteetin ja lisäävät yhteistyötä yksityisten palveluntarjoajien kanssa, jotta kansalaisilla olisi edullinen ja toimiva pääsy nettiin. Kyseinen raportti siis hyväksyttiin Euroopan neuvoston istunnossa keväällä 2014, ja vaikka kyseinen raportti on nyt hyväksytty, niin näiden tavoitteiden etenemistä on tärkeää seurata myös jatkossa tiiviisti. — Kiitos.

18.01 **Olli-Poika Parviainen vihr:** Arvoisa herra puhemies! Vaikka saavuinkin Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen valtuuskuntaan vasta vuonna 2015, niin ajattelin täydentää ja jatkaa hieman tästä, mistä edustaja Pelkonenkin puhui.

Tosiaan samanlaiset huolet, joita Etyjin näkökulmasta tässä jo esitettiin, ovat hyvin vahvasti esillä myös Euroopan neuvostossa, ja kehityskulku erityisesti Venäjän suuntaan on ollut haastava. Viimeksi tänä vuonnahan Venäjän valtuuskunta jätti itse valtakirjansa tarkistuttamatta, jotta heidän äänivaltaansa ei voitaisi estää, kuten aikaisemmin on tehty.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

Myöskin, kun me puhumme median avoimuudesta, me olemme Suomessakin ajankoh- taisten kysymysten äärellä. Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous keskusteli juuri viimeksi esimerkiksi Puolan tilanteesta ja päätti odottaa EU-komission selvitystä, en- nen kuin ryhdytään jatkotoimiin. Suomessa tämä kytkeytyy parhaillaan menossa olevaan selvitykseen Yleisradion tulevaisuudesta, ja meidän kannattaakin olla tarkkana, kun Ylen tulevaisuutta pohditaan, että varmasti tulemme jatkossakin täyttämään kaikki moninaiset Euroopan neuvoston suositukset, joita asiaan liittyy.

Muuten Euroopan neuvostossa keskustelu on ollut hyvin samansuuntaista kuin täällä liittyen esimerkiksi pakolaiskriisiin, mutta huolestuneena olen huomannut, että myös esi- merkiksi äänenpainojen koventuminen ympäri Eurooppaa heijastuu vahvasti Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen toimintaan. Toivoisin, että Suomi vahvistaisi edelleen asemaansa parlamentarisessa yleiskokouksessa ja pyrkisi aktiiviseksi sillonra- kentajaksi. Vaikka Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen rooli on hieman vähentynyt viime vuosina maailmanpolitiikassa, niin katsoisin, että se on sellainen fooru- mi, jota meidän kannattaisi hyödyntää eduskunnasta käsinkin hieman nykyistä enemmän. Tästä olennaisin työ on tietenkin meillä valtuuskunnan jäsenillä, mutta toivon, että myös eduskuntaryhmät aktivoituisivat.

18.03 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Euroopan neuvosto on todella vuosikym- meniä tehnyt erinomaisen arvokasta ja tärkeätä työtä. Se on ollut elin, joka on sitonut eu- rooppalaiset valtiot ja myös kansat toisiinsa yhteisen arvoperustan kautta. Tähän arvope- rustaan kuuluu kansalaisyhteiskuntaa ja kansalaisyhteiskuntien kunnioitusta, kansalaisjärjes- tön toimintamahdollisuuksia, vaalien tarkkailua ja myös vapaata tiedonvälitystä. Kaikis- sa näissä asioissa meidän pitää olla avoimia ja valmiit kertomaan, mitä itse teemme, ja sa- malla, että tämä sitoutuminen näihin eurooppalaisiin arvoihin ja Euroopan neuvoston asia- kirjoihin tai julistuksiin on aidosti voimassa.

Euroopan neuvoston puolella ollaan nyt samassa tilanteessa tämän dialogin vaikeuden kanssa kuin Etyjin parlamentaarisen yleiskokouksen puolella. Kun me olemme eri mieltä — joita tilanteita tulee jatkossakin olemaan, toivottavasti ei niin vakavia kuin ne, mitkä liit- tyvät tähän Ukrainan ja Krimin tapaukseen — niin sitten kysymys kuuluu, miten vuoropu- helu mahdollistetaan, jotta voitaisiin hakea ratkaisua. Tiedämme tämän Etyjin parlamen- taarisen yleiskokouksen ratkaisun Suomen osalta, että Suomi päätyi siihen, että duuman puhemies ei annettu viisumia saapua tänne. Sitten tiedämme, että Euroopan neuvostos- sa on äänestyksen jälkeen päädytty epäämään Venäjän duuman valtuuskunnan valtakirjat sekä yleiskokouksen että komiteatyön osalta.

Kun tässä edellä edustaja Pelkonen viittasi näihin päätöksen syihin, niin kysyn valtuus- kunnan suomalaisilta läsnä olevilta jäseniltä: Miten on ajateltu kulkea tästä eteenpäin? Onko niin, että voidaan palauttaa Venäjän valtuuskunnan valtakirjat, heidän oikeutensa, ennalleen sen jälkeen, kun Krim on palannut Ukrainalle, vai onko tässä joitain muita edel- lytyksiä, joita vaaditaan, jotta tämä normaali tilanne ja valtuuskuntien kohtaaminen Euroo- pan neuvoston puitteissa voisi tapahtua? On tärkeätä, että suomalaisilla, myös niillä suo- malaisilla, jotka siellä edustavat koko Suomen eduskuntaa — heidän eivät ole siellä yksi- tyishenkilöinä vaan vähän laveammalti edustamassa omia poliittisia ryhmiään eduskun- nan antamalla valtakirjalla — on joku näköala, miten sitten, kun ongelma on syntynyt, (Pu- hemies koputtaa) sitä asiaa hoidetaan. Tähän mennessä en ole nähnyt vastausta siihen, mi- ten tämä aiotaan ratkaista, ja jään odottamaan tästä viisasta opastusta.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

18.05 **Olli-Poika Parviainen vihr:** Arvoisa puhemies! En tiedä, voinko tarjota viisautta tai opastusta, mutta voin tarjota ajankohtaiskatsauksen tynkää ainakin. Venäjällehän on takaportti auki heidän valtakirjojensa osalta sikäli, että kun maassa seuraavan kerran on duumavaalit, niin sen jälkeen voidaan valtakirjat jättää tarvittaessa uudelleen, tai näin ainakin ymmärsin.

Mutta se varsinainen kysymys siitä, miten Venäjän kanssa aiotaan jatkossa toimia, tuntuu olevan koko lailla auki. Ukrainalaiset toimivat aktiivisesti Euroopan neuvostossa, ja heidän kantansa on hyvin selvä, ja se nauttii laajaa luottamusta. Tämä asia on yksittäisen edustajan näkökulmasta jopa jossain määrin lakaistu nyt siellä useiden käynnissä olevien arjen poliittisten kysymysten alle. Edustaja Heinäluoma on aivan oikeassa siinä, että jonkinlainen ratkaisu täytyisi löytää, sillä jos me ylipäättään haluamme löytää tähän kriisiin ja konfliktiin, joka Itä-Ukrainassa on meneillään, jonkinlaisen kestävä ratkaisun, me tarvitsemme siihen neuvottelupöytään kaikki mahdolliset dialogit, mitä me voimme kaikilla mahdollisilla foorumeilla käydä.

18.07 **Eero Heinäluoma sd:** Arvoisa puhemies! Toivoisin, että tähän voitaisiin palata ja että meidän Euroopan neuvoston valtuuskunta omalta osaltaan kehittelisi vähän ajatuksia, miten tässä kuljetaan eteenpäin. Ilmeisesti on niin, että Venäjä on nyt tehnyt päätöksen, että se ei tule enää maksamaan täyttä Euroopan neuvoston jäsenmaksua, mikä tulee aiheuttamaan huomattavan loven Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen budjettiin ja sitä kautta käytännön toimintoihin. Siinä voi tietysti olla niin, että jos heillä ei ole äänioikeutta eikä sitä kautta vaikutusmahdollisuuksia, niin voi olla vaikea laittaa vaatimuksia, että pitää täydet jäsenmaksut maksaa. Mutta niin tai näin, täällä alkaa tulemaan käytännön vaikutuksia eteenpäin, ja silloin sen miettimisessä, miten näitä ongelmia ratkaistaan, meillä perinteisesti on ollut niin Etyjissä kuin Euroopan neuvostossa kuin YK:ssakin ajatuksia tarjottavana. Ehkä niitä ajatuksia nyt pitäisi sitten lähteä kehittämään.

18.08 **Olli-Poika Parviainen vihr:** Arvoisa puhemies! Täydennän vielä. Tosiaan edustaja Heinäluoma esitti mielipiteitä, joista olen aivan samaa mieltä, ja näin meidän on syytä edetä, ja varmasti valtuuskunta tätä nyt miettii.

Kun puhumme konflikteista, jotka ovat vaarassa jäätyä, niin Euroopan neuvoston jäsenmaiden alueellahan on myös useita jo olemassa olevia jäätyneitä konflikteja, tai ainakin muutamia. Tulee mieleen esimerkiksi Vuoristo-Karabahin konflikti Armenian ja Azerbaidžhanin välillä, joka on edelleen olemassa ja ei ole itse asiassa edes niin jäänyt enää, mutta siitä huolimatta nämä molemmat osapuolet ovat neuvostossa jäsenenä ja he keskustelivatkin jopa siitä, jos eivät keskenään, niin ainakin muiden kanssa. Tätä kautta lähtisin siitä, että jonkinlainen työmalli pitäisi löytää, niin kuin edustaja Heinäluoma sanoi, koska Euroopan neuvosto on aiemminkin kohdannut vastaavia tilanteita, toki ei Venäjän kokoisien valtion kanssa.

18.09 **Ilkka Kanerva kok:** Arvoisa puhemies! Tässä ollaan kyllä aika ytimessä näiden parlamentaaristen elinten kohdalla, ja jokaisessa on hieman oma kulttuurinsa. Olen kyllä huomannut, että Euroopan neuvoston parlamentarisessa yleiskokouksessa hyvin tärkeää roolia, ei ratkaisevaa mutta hyvin keskeistä roolia, näyttelevät kuitenkin poliittisten ryhmien asennoituminen, siellä tehtävät järjestelyt, siellä tapahtuvat linjaukset sen osalta, miten suhtaudutaan muun muassa tässä nyt käsillä, keskustelussa olleeseen Venäjän valtakir-

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

jakusymyukseen. Tietysti on niin, että mitä vahvempi on näiden poliittisten ryhmien aktiivisuus, mitä intensiivisempää se työskentely on, sitä vähemmän luonnollisesti jää happea kansallisten valtuuskuntien omille linjauksille, ja kääntäen.

Mutta minun on pakko sanoa, että en ole hyvistä yrityksistä huolimatta ihan perillä minäkään siitä, minkälaisia kantoja Suomen valtuuskunnalla tässä asiassa on, koska mikäli Suomi haluaa korkeaa profiilia tai merkittävää otetta, vaikutusvaltaa näissä kysymyksissä, niin sehän voi olla myöskin niin, että jos Suomella on hyvin tehty kotiläksyt ja niihin on valmistauduttu poliittisesti kunnolla, niin suomalaiset voivat varmasti niin EPP-ryhmässä kuin sosialistiryhmässäkin ja ALDEssa yhtä lailla vaikuttaa omalla tavallaan siihen, minkälaisiin kannanottoihin niissä poliittisissa ryhmissä puolestaan päädytään.

18.10 Antti Kaikkonen kesk: Arvoisa puhemies! Tuolla Euroopan neuvoston parlamentaarisessa yleiskokouksessa itsekkin istuneena pidän kyllä sitä suurella arvolla. Ylipäätään näitten eurooppalaisten kriisien ehkäisyssä ja hoidossa ja ratkaisuissa on tärkeää, että on parlamentaarisia keskusteluyhteyksiä, ja Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous on kyllä niistä mielestäni ihan tärkeimpien joukossa. On toivottavaa, että tämä keskusteluyhteys tulevaisuudessa palautuu. Se voi olla yksi väylä ratkoa näitä Euroopan tulehtuneita tilanteita, ei siitä ainakaan haittaa käsittääkseni ole. Sen sijaan jos Venäjän irtautuminen Euroopan neuvostosta jatkuu, niin sillä voi sitten hyvinkin olla vaikutuksia myöskin Venäjän ihmisoikeustilanteeseen, eikä välttämättä parempaan suuntaan. Tämäkin näkymä on syytä huomioida.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 6/2015 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

6. Pohjoismaiden neuvosto Suomen valtuuskunta toimintakertomus 2014

Kertomus K 13/2015 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 3/2015 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö UaVM 3/2015 vp.

Keskustelu

18.12 Juho Eerola ps: Arvoisa herra puhemies! Pohjoismaisen yhteistyön historia on pitkä, ja tuloksena tästä yhteistyöstä on saavutettu paljon erilaisia hyötyjä. Yhteistyö pohjoismaisten naapurien kanssa on viime vuosina saanut paljon huomiota, ymmärrystä ja kannatusta, ja pohjoismaisessa yhteistyössä edelleen tapahtuu paljon näinä päivinä.

Tämän vuoden tammikuussa alkoi Pohjoismaiden ministerineuvoston Suomen puheenjohtajuus, ja vuoden päästä tammikuussa alkaa Pohjoismaiden neuvoston Suomen puheen-

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

johtajuus. Pääsemme toden teolla vahvasti muokkaamaan ja luomaan yhteistä pohjoismaista agendaa.

Suomi isännöi Pohjoismaiden neuvoston puolueryhmäpuheenjohtajiston ja valiokuntien kokoukset täällä eduskunnassa viime viikolla. Vuosi 2016 on merkittävä sen johdosta, että tammikuussa tuli kuluneeksi tasan 60 vuotta siitä, kun Suomi ihan ensimmäistä kertaa osallistui Pohjoismaiden neuvoston toimintaan. Vuonna 1956 Suomen valtuuskunta osallistui siis ensimmäiseen neuvoston istuntoonsa. Tämän takia viime viikolla järjestettiin siis eduskunnassa erillinen yhteiskokous, tavoitteena huomioida tämä tärkeä etappi maamme historiassa.

Pohjoismaiden neuvosto työskentelee aktiivisesti monien ajankohtaisten teemojen parissa. Kuten ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä todetaan, pohjoismaisen yhteistyön ja yhteenkuuluvuuden merkitys on Suomelle ja Suomen turvallisuudelle tärkeä. Suomen pohjoismainen identiteetti on edelleenkin Suomen kansainvälisen aseman korvaamaton kulmakivi. Sen turvallisuuspoliittinen merkitys on kirkastunut viimeaikaisten tapahtumien, kuten Ukrainan kriisin, valossa.

Pohjoismaiden neuvosto pyrkii aktiivisesti vahvistamaan ulko- ja puolustuspolitiikan pohjoismaista näkökulmaa. Neuvosto keskustelee aiheesta pohjoismaiden ulkoministerien kanssa epävirallisissa kokouksissa, joita pidetään neuvoston istuntojen yhteydessä. Pohjoismaiden neuvosto järjestää vuosittain pyöreän pöydän keskustelut pohjoismaisesta puolustuspoliittisesta yhteistyöstä. Parlamentaarikkojen osallistuminen pohjoismaisen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikan tiivistämiseen on tärkeää, ja tätä olisi syytä entisestäänkin vahvistaa.

Toinen tärkeä asia on kansallisten parlamenttien ja Pohjoismaiden neuvoston työn synkronointi, siis Pohjoismaiden neuvostossa tehtävän työn hyödyntäminen näissä kansallisissa parlamenteissa ja se, miten saadaan esimerkiksi eduskunnassa tehtävä työ tukemaan Pohjoismaiden neuvostossa tehtävää työtä. Valtuuskunta on herätellyt keskustelua siitä, että esimerkiksi Pohjoismaiden neuvoston suositukset tulisi käsitellä ja ottaa tiedoksi valiokunnissa. Samoin tiedonvaihtoa eri valiokuntien, erityisesti juuri ulkoasiainvaliokunnan, ja Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan välillä — muulloinkin kuin tämän toimintakertomuksen käsittelyn yhteydessä — tulisi kehittää. Kaikille edustajille ja kaikille valiokunnille on nyt lähetetty neuvoston viime vuoden suositukset. Valtuuskunta toivoo, että valiokunnat ottavat nämä suositukset käsittelyyn.

Pohjoismaiden neuvostolla on aktiivista kansainvälistä toimintaa. Suomen valtuuskunnalla on laajaa ja aktiivista kansainvälistä yhteistyötä: Venäjään, Baltian maihin sekä Valko-Venäjään liittyvää yhteistyötä. Pohjoismaiden neuvostolla on uudet, päivitetyt Venäjälinjaukset. Reilun vuoden sisällä valtuuskunta on järjestänyt Venäjän ja Pohjoismaiden nuorille poliitikoille suunnatun konferenssin Oulussa, ja viime vuoden helmikuussa valtuuskunta isännöi Pohjoismaiden neuvoston ja Venäjän välisen opintomatkan. Valtuuskunta yhdessä arktisen valtuuskunnan kanssa isännöi Barentsin parlamentaarisen konferenssin eduskunnassa viime syyskuussa. Tärkeää on voida jatkaa tätä yhteistyötä myös jatkossa, ja tosiaan, vaikka Venäjä ei edelleenkään eikä jatkossakaan Pohjoismaiden neuvostoon kuulu, tällä tasolla olemme tätä yhteistyötä ja yhteistä keskustelua pystyneet pitämään yllä, vaikka Euroopan neuvostossa se on ollutkin vähän hankalampaa.

Arvoisa puhemies! Aivan kuten mietinnössä todetaan, Pohjoismaat muodostavat yhteisön, jolla on paljon yhteistä, muun muassa arvot, toimintatavat, historia, perinne ja ristitkin lipuissaan. Pohjoismaita sitoo toisiinsa yhteisöllisyyden tunne, keskinäinen luottamus ja

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

pitkälle yhteneväiset intressit. Tätä vahvaa yhteistyötä tulemme Pohjoismaiden neuvostossa aktiivisesti (Puhemies koputtaa) rakentamaan eteenpäin myös tulevaisuudessa. Pohjoismaisella tasolla (Puhemies koputtaa) keskustellaan ja yritetään ratkaista monia ajankohtaisia haasteita. — Kiitos.

18.18 **Arto Pirttilahti kesk:** Arvoisa puhemies! Palataan vielä hieman siihen vuoteen 2014, Pohjoismaiden neuvoston raportin vuoteen. Kuten kahdessa edellisessäkin valtuuskuntien keskustelussa, Venäjä nousee myös täällä Pohjoismaiden neuvoston vuodessa 2014 vahvasti esille.

Perinteisestihän Pohjoismaiden neuvostossa ei niinkään turvallisuus- ja ulkopoliittikkaa käsitelty. Vasta tämän vuosikymmenen alustahan se on lähtenyt enemmänkin käyntiin, varsinkin kun Suomen aloitteesta 2013 nämä pyöreän pöydän keskustelut alkoivat, meidän silloisen puolustusministerimme Carl Haglundin toimesta.

Vuonna 2014 todellakin Krim vallattiin, ja silloin Pohjoismaiden neuvosto teki yhdessä huhtikuun teemaistunnossa tästä heti ärhäkän lausunnon Venäjän suuntaan ja sen tuomitsi saman tien. Ehkä sitten tästä tai muusta syystä Venäjä vastasi tähän asiaan siten, että he katsoivat, että Pietarissa ja Kaliningradissa olevat Pohjoismaiden toimistot ovat vakoilutoimistoja, ja he osaltaan sitten sulkiivat niitten toiminnan, ja Pohjoismaiden neuvosto myös näitten toiminnan lopullisesti sitten joutui lopettamaankin.

Pohjoismaiden neuvostollahan on ollut Baltian maiden itsenäisyydessä oma roolinsa silloin 90-luvun alussa, ja sitä kautta meillä on toimistot myös Baltian maissa, kuten Virossa, Latviassa ja Liettuassa — oli myös Kaliningradissa ja sitten Pietarissakin. Eli näiden toimistojen tehtävä Baltian osalta oli tukea heidän omaa demokratiakehitystään ja itsenäisyyttään silloin 90-luvun alussa, ja sitä on tehty näihin päiviin asti. Nyt on kuitenkin vähän pohdittu näitten toimistojen roolia ja sitä, onko meillä tarvetta pitää niin montaa toimistoa siellä päin ja myös vahvistaa niitten toimistojen olemassaoloa.

Yhtä lailla keskustelua on käyty Pohjoismaista suhteessa EU:hun: Pohjoismailla tulisi olla myös toimisto EU:n suuntaan ja tulisi hakea vahvempaa yhteistyötä. Tämä Pohjoismaiden EU-yhteistyö korostui myös vuonna 2014 eli se, millä tavalla me implementoimme eli toimeenpanemme EU-lainsäädäntöä, ja toiseksi, kuinka Pohjoismaat yhdessä voisivat proaktiivisemmin ottaa kantaa esimerkiksi komissiolta tuleviin säännöksiin. Esimerkiksi maatalouden puitteissa, energia-, metsätaloudessa, ympäristönsuojelussa ja monessa asiassa me Pohjoismaat olemme hyvin yhtenäisiä ja katsomme myös elinkeinon näkökulmasta, kuten metsäpolitiikassa. Tämä nousi vahvasti esille, ja tätä kautta ehkä haetaan sitten tälle tulevallekin EU-toimistolle mahdollisuuksia.

Taisi olla kameli ja kahvi -vertaus 2013 tai 2014, joka kuvasi sitä, että aika moni asia vie aika pitkän aikaa Pohjoismaiden neuvostossa ennen kuin ne valmistuvat tai niistä saadaan, sanotaan, ministerineuvostoon esitys, ja sitä kautta lähtivät sitten uudistukset käyntiin. Vuonna 2014 oli merkittävä käynnistys näihin uudistuksiin, vuonna 2015 niitä tehtiin, ja oikeastaan tämän vuoden 2016 alussa, kun se juhlaistunto pidettiin täällä, meillä oli tämä pienempi määrä valiokuntia ja myös nämä asioiden esittelytavat olivat jo sitten ehkä sutjakampia, ja dialogi on parempi.

Minä olin keskiryhmien puheenjohtajana vuoden 2014 ja puoleenväliin 2015. Siellä pohdittiin juuri, mikä on PN:n rooli, onko se dialogin käynti vai onko se päätöksentekokoneisto, ja se on niitä molempia. Meillä on eri poliittisilla järjestöillä Pohjoismaissa hyvin-

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

kin samannäköisiä ajatuksia, ja tärkeää on niitten esille nostaminen ja myös sitten tiiviimän pohjoismaisen yhteistyön perheen kehittäminen.

Yhdyn tähän ulkoasiainvaliokunnan esitykseen siitä, millä tavalla me kävisimme vahvempaa dialogia. Kuten nykyinen valtuuskunnan puheenjohtaja Juho Eerola tuossa toi sen esille, se, millä tavalla me toisimme sieltä pohjoismaisista valiokunnista ne asiat tänne meidänkin eduskunnan valiokuntiin ja saisisimme niihin jonkinlaista pitopintaa tai keskusteluyhteyttä, on erittäin tärkeää. Varsinkin — ainakin katson, kun edustan talousvaliokuntaa, elinkeinoasioita myös Pohjoismaiden neuvostossa tällä hetkellä — se dialogin käynti olisi erittäin tärkeää. Yhtenä esimerkkinä tästä Pohjoismaiden neuvoston osalta oli elinkeinواليokunnassa esimerkiksi rikkidirektiivin käsittely, ja se oli kaikille Pohjoismaille erittäin tärkeä kohta. Siinä Suomen edustajat, muun muassa Eero Suutari, olivat erittäin kovassa roolissa, kun tehtiin näitä raportteja.

Mutta kuten todettiin, meillä oli hyvä istunto — Suomi 60 vuotta Pohjoismaiden neuvostossa — pari viikkoa sitten. Kyllä Pohjoismaiden neuvoston toiminta kehittyy. Näen, että siinä on parantamisen varaakin, mutta me tarvitsemme tätä yhteisöä.

18.24 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Eerola, Pohjoismaiden neuvoston valtuuskunnan puheenjohtaja, toi aivan oikein esille tämän valiokuntien yhteistyön ja kansallisen yhteistyön tiivistämisen. Vaikka nyt puhummekin vuodesta 2014, niin vuosi 2015, jolloin itse aloitin Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan jäsenenä, oli monella tapaa hyvinkin poikkeuksellinen. Paljon tapahtui asioita maailmalla, paljon sellaista, mitä emme voineet aavistakaan. Tämän takia näen itse tällä hetkellä pohjoismaisen yhteistyön hyvinkin isona asiana Suomelle. Se ei kuitenkaan ole itsestäänselvyys. Pohjoismaista yhteistyötä pitää tehdä itse asiassa koko ajan, joka päivä.

Meillä on paljon myös isoja strategisia yhteisiä asioita, ja yhtenä nostaisin esille pohjoiset asiat eli arktisen ulottuvuuden. Tämän lisäksi muun muassa energiapolitiikka, kuten viime päivinä olemme nähneet, ei ole vain Suomen rajojen sisäistä, vaan siihen kuuluu se, mitä Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassakin tapahtuu, myös Venäjällä. Uudet valiokuntajaot ovat myös tuoneet paljon mahdollisuuksia. Kasvu- ja kehitysvaliokunta voi halutessaan vaikuttaa paljon, toivottavasti myös kansallisella tasolla.

Kaiken kaikkiaan meidän pitää löytää Pohjoismaiden neuvoston kautta tiiviimpi kansallinen yhteisyö ja yhteinen näkemys, mitä todella haluamme tehdä. Tämä koskee elinkeinopolitiikan lisäksi myös ympäristöasioita ja myös ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa.

18.26 Ilkka Kanerva kok: Herra puhemies! Näitten herrojen puheenvuoroja kuunneltuani jäin tässä pohdiskelemaan eilisen iltapäivän tunteja. Tasavallan presidentti esitti eilen omana näkemyksensä, kuinka tulisi toimia suhteessa maahanmuuttokysymyksiin. Minun on todella vaikea löytää mistään päin Eurooppaa maaryhmää, jonka olisi keskenään helppompaa löytää yhteisiä menettelytapoja maahanmuuton osalta. Kuitenkin tilanteessa, jossa välillä Tanska menee Norjan selän taakse, Ruotsi Norjan selän taakse, jokainen pohjoismaa vuoron perään vähän toimii tavalla, joka ei tunnu kovin järkevältä, koordinoidulta ja kokonaisvaltaiselta.

Jos Pohjoismaiden neuvosto haluaa toimia niin kuin edustaja Eerola täällä totesi, edustaja Skinnari perusteellisesti puhui ja monet muutkin täällä, että PN:n pitää toimia nopeasti, tehokkaasti ja arjessa, niin pannaanpa testi. Edustaja Eerola, kokeillaan: Ottakaa Suomen valtuuskunta koolle vaikka huomenna. Katsokaa yhdessä, että Suomen valtuuskunta

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

tekee nopeasti aloitteen siitä, että Pohjoismaat keskenään toteuttavat nopeasti yhteiset käytänteet maahanmuuttopolitiikassa.

18.27 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan oikein, mitä edustaja Kanerva tässä puhui. Viime vuoden aikana ja tämän vuoden aikana kaikkein eniten Pohjoismaiden neuvostossa käsitelty aihe epävirallisesti sekä virallisesti istunnoissa on tämä maahanmuutto, ja kaikissa puheenvuoroissa, likipitäen kaikissa puheenvuoroissa, on tullut esille nimenomaan se tarve, että maahanmuuttopolitiikan pitää olla yhtenäistä kaikissa Pohjoismaissa. Ei voida luoda sellaista tilannetta, että jossain Pohjoismaassa on löysemät ja helpommat käytänteet kuin jossain toisessa, vaan kaikissa Pohjoismaissa pitää olla yhtä kireää ja tiukkaa maahanmuuttopolitiikkaa, jotta mistään Pohjoismaasta ei muodostu helpompaa maata saada oleskelulupia kuin jostain toisesta, mikä johtaa sitten tämänkaltaiseen tilanteeseen kuin mikä valitettavasti viime syksynä nähtiin, kun Tanskan ja Ruotsin läpi kulki väkeä tänne. Mutta tästäkin, siellä Islannin istunnossa Reykjavikissa kun oltiin, (Puhemies koputtaa) puhuttiin ja keskusteltiin näiden ministereiden kanssa, ja siihen se loppui.

18.29 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että edustaja Kanerva osui kyllä aivan naulan kantaan. Siis ehdottomasti kaikkien näiden vaikeuksien keskellä jos joidenkin niin Pohjoismaiden pitäisi hakea tässä yhteisiä kantoja — hyvin samanlaisia yhteiskuntia, hyvin samanlaiset työmarkkinat, hyvin samanlaiset ihmisoikeusnormit ja -käsitykset. Edustaja Lindtman jossain puheenvuorossaan aikaisemmin tämän salin ulkopuolella, eduskunnan ei ollessa kokoontuneena, viittasi tähän samaan, että pitäisi luoda yhteinen pohjoismainen turvapaikkakäytäntö.

Jostain kumman syystä hallitukset eivät nyt näytä olevan kykeneviä ottamaan tätä asiaa työlialle. Siihen tarkoitukseen nyt tarvittaisiin selvästi kyllä parlamentaarikkoja, eli yhdyin edustaja Kanervan toiveeseen, että Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta ottaisi tässä aloitteen ja lähtisi rakentamaan keskustelua muiden Pohjoismaiden parlamenttien suuntaan, jotta tämä otettaisiin Pohjoismaiden neuvoston työlialle ja yhdeksi pohjoismaisen yhteistyön kohteeksi. Siinä menee joku aika, mutta jos olemme tässä sinnikkäitä, niin sieltä se tulee.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Listan mukaan näyttää siltä, että edustaja Savola olisi pyytänyt varsinaista puheenvuoroa. Minulle jäi vähän epäselväksi, kumpaa hän tarkoitti, varsinaista vai vastauspuheenvuoroa. — Siis vastauspuheenvuoro, edustaja Savola.

18.30 **Mikko Savola kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tähän edustaja Kanervan ehdotukseen voi kyllä yhtyä aivan täysin. Me olemme olleet erittäin suurien ongelmien siivittäminä, ja olemme edelleenkin, tässä maahanmuuttokysymyksessä. Pohjoismaissa — missä me nyt Suomeksi esimerkiksi olemme joutuneet olemaan Tanskan ja Ruotsin varjossa, hieman ehkä armoilla, siinä, kuinka heillä omat käytännöt toimivat, se on tuonut meille tai ei ole tuonut turvapaikanhakijoita — tarvitaan aivan ehdottomasti keskusteluita, ja kannustan kyllä Pohjoismaiden neuvoston valtuuskuntaa ja edustaja Eerolaa tarttumaan tähän edustaja Kanervan esitykseen ja viemään sitä voimakkaasti eteenpäin.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

Uskon, että näitä keskusteluita tarvitaan enenevässä määrin, kun kevät lähestyy, ja on oletettavissa, että mikäli me emme Euroopan laajuisesti saa muutosta aikaan, niin turvapaikanhakijoita on tulemassa vielä enemmän, kuten myös itärajan suhteen, myös siinä tarvitaan yhteispohjoismaisia keskusteluita ja ponnisteluita.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä tällä haavaa kolme vastauspuheenvuoroa, edustaja Pirttilahti, edustaja Myllykoski ja sitten edustaja Eerola, ja sen jälkeen siirrytään listaan.

18.31 **Arto Pirttilahti kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin tärkeä esitys edustaja Kanervalta, ja kahdessa erillisessä kokouksessa tätä asiaa on monella tasolla käsitelty eli Pohjoismaiden neuvoston omissa puolueyhmissä, ja on tehty esityksiä, aloitteita, kirjallisia kysymyksiä. Mutta se, mihinkä viittasi oikeastaan edustaja Heinäluoma, on se, millä tavalla ministerineuvosto sitten lähtee asiaa myös viemään eteenpäin, saammeko me Pohjoismaiden neuvoston kautta riittävän paineen ministerineuvostolle, että hallitukset ottavat nämä asiat sitten omalle agendalleen ja lähtevät oikein tosissaan viemään näitä eteenpäin. Mutta uskon, että sielläkin... Ainakin hyvä henki on ollut näitten yhteistyöministerieitten kesken viedä tätä asiaa.

18.32 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jotta ei nyt ihan Kanerva pyörry näihin keuhuihin, niin täytyy sanoa, että erittäin hyvin oivallettu ja hyvin haastettu tässä Pohjoismaiden neuvoston nokkamies-Eerolaa. Minun mielestäni tämä keskustelu on nyt juuri sillä tasolla, millä sen tässä pitää ollakin. Me olemme vähän niin kuin yksittäisten poliitikkojen tai sitten presidentin puheitten varassa keskustelemassa tästä asiasta. Tämä oli erittäin hyvä, rakentava ehdotus, joka pitää ehdottomasti viedä eteenpäin, sillä minä uskon, että juuri se, että Suomi on se aktiivinen osapuoli haastamassa myös muiden Pohjoismaiden parlamentteja, on se oikea tie, jota voidaan kulkea.

18.33 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan puheenjohtajana otan erittäin suurella kiitollisuudella vastaan nämä evästyksen, joita olen tässä saanut. Ne, jotka ovat työtäni Pohjoismaiden neuvostossa seuranneet, ovat ehkä huomanneetkin, että olen siellä pyrkinyt ajamaan yhteistä tiukkaa turvapaikkapolitiikkaa, ettei mikään maa poikkeaisi joukosta vaan että käytännöt olisivat kaikilla samanlaiset. Ja nyt tuntuu erinomaisen hyvältä, että Suomen eduskunnasta tulee näin laaja tuki tälle, ja lupaan viedä tätä asiaa eteenpäin — kiitän.

18.34 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! En toivo, että valtuuskunnan puheenjohtaja ottaa tätä tulkintaa sillä tavoin kuin juuri äsken toitte esille. Lähdetään rakentamaan yhteistä politiikkaa, ei niin, että valtuuskunnan puheenjohtaja määrittelee täällä eduskunnan sanoneen niin, että meidän pitää Pohjoismaissa vetää jokin tiettyä linjaa, vaan nyt pitää löytyä rakentaja — ei niin, että määritellään, mitä meillä pitää Pohjoismaissa olla, vaan nyt pitää olla pelinavaaja ja ottaa se rakentajan rooli eikä tuoda omaa poliittista agendaansa niin, että vain sitä koetetaan viedä eteenpäin ja tehdä sitä Suomen eduskunnan nimissä.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: No, jospa varsinaisella puheenvuorolistalla olevat vielä jaksavat odottaa. Täällä olisi muutama vastauspuheenvuoro. Ensimmäisenä edustaja Myller.

18.35 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän se on selvää, että silloin kun lähdetään yhteistä politiikkaa hakemaan, etukäteen ei päätetä, mikä on lopputulos, vaan keskustellaan siitä, millä tavalla sitä yhteistä politiikkaa tehdään. Meillä on ihmisoikeussopimukset, meillä on pakolaissopimukset, meillä on Euroopan unionin periaatteet ja näin pois päin. Kyllä sieltä varmasti löytyy sellainen politiikan linja, joka sopii kaikille Pohjoismaille ja jota on sitten hyvä noudattaa.

18.35 **Ville Skinnari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Eerolalle toteaisin näin sosialidemokraattisen ryhmän jäsenenä Pohjoismaiden neuvostossa, että kyllä ilman muuta pitää hakea sitä yhteistä näkemystä, mutta kuten todettu, emme me voi etukäteen sitä määrittellä, millainen se tulee olemaan. Suomi on vain yksi jäsen Pohjoismaiden neuvostossa. Meillä on siellä Ruotsi, jolla on omia näkemyksiä, Tanska, Norja ja Islanti. Tässä on työtä meille kaikille, ja kuten neuvotteluissa yleensä, kannattaa kuulla ensin kaikkia osapuolia.

18.36 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Eerola on erittäin rakentava, ja uskon siihen, että hän pystyy vetämään tätä tosi tärkeää asiaa hienosti eteenpäin ja tätä eri maiden yhteistyötä tässä maahanmuuttopolitiikassa viemään edistyksellisesti eteenpäin. Täällä arvostellaan ja laitetaan ehdolle, että mahtaako hän siihen pystyä, mutta toivottavasti nämä puheet jäävät sivuun ja rakentavasti jatkamme tätä keskustelua ja viemme tätä asiaa eteenpäin. Eerola ottaa tämän harkintaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrymme puheenvuorolistaan.

18.37 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! On hyvä, että Pohjoismaiden neuvostossa otettiin esille Ruotsin harjoittama turvapaikanhakijoiden läpipäästäminen Suomeen viime kesänä, ja siltäkin osin saatiin käyntiin toimenpiteet, joilla Tornion raja saatiin hallintaan. Tästä kiitos edustaja Eerolalle ja muille asian suhteen aikanaan aktiivisille. Jatkovana tällainen ilmiö olisi varmaan ollut omiaan heikentämään luottamusta maidemme välillä. Siinä tilanteessa yhteistyö olisi ollut vaarassa muutenkin, ellei tätä olisi saatu hallintaan.

Tärkeää on havaita, että muissakin pohjoismaissa on herännyt tietoisuus turvapaikkakriisistä. Siellä on lähdetty toimiin käytäntöjen kiristämiseksi. Soisin mieluummin, että olisimme tässä asiassa edellä. Tällä hetkellä olemme itse asiassa jäämässä jopa jälkeen Tanskan reippaista otteista.

Arvoisa puhemies! Kannustan hallitusta tuomaan pöytään esityksiä eduskunnan päätettäväksi näistä asioista. Suomi päättää itse omista turvapaikkasäädöksistään, ei Tanska eikä Pohjoismaiden neuvosto.

18.38 **Mikko Savola kesk:** Arvoisa herra puhemies! Pohjoismaiden neuvosto on kyllä tärkeä foorumi tässä parlamenttienvälisessä keskustelussa, ja pitää sanoa, että kyllä nyt viime kauden loppupuolella ja silloin, kun tälle kaudelle tultiin, myös valiokuntien välinen yh-

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

teistyö on parantunut. Itse puhun nyt erityisesti tuosta puolustusvaliokunnan näkökulmasta. Tietysti nyt ollaan keskusteltu puolustusyhteistyön syventämisestä muutoinkin: on puhuttu yhteisistä materiaalihankinnoista, yhteisestä harjoittelusta, kustannussäästöjen osittaisesta löytämisestä mutta myös yhteisen, vahvan maanpuolustuksen löytämisestä, toinen toisensa auttamisesta niin ikään ja tilannekuvan jakamisesta, sen yhteisen kokonaisuuden löytämisestä tähän Itämeren alueelle kahden sotilaallisesti liittoutumattoman maan välille.

Mielestäni tällä Pohjoismaiden neuvostolla on varmasti ollut vaikutusta, ja te olette käyneet näitä parlamentaarisia keskusteluita siellä, mikä on poikanut sitten nämä Hanaholmen keskustelut muun muassa meille tänne Suomeen. Puolustusvaliokunta on lähdössä Ruotsin riksdageniin kollegoita tapaamaan. Se on poikanut myös sen, että kun muun muassa edustaja Kanervan ja edustaja Heinäluoman kanssa olemme tuossa Naton parlamentaarissa valtuuskunnassa, niin on ollut helppo yhdessä keskustella ja tilannekuvaa jakaa siitä, missä mennään Nato-keskustelussa. Ja nyt kun tätä Nato-selvitystä tehdään niin meillä Suomessa kuin Ruotsissa, niin toivoisin, että semmoinen yhteisymmärrys taikka lähinnä tilannekuvan jakaminen myös siitä löytyisi, että me menisimme samaan suuntaan tässäkin asiassa maiden välillä.

18.40 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Säännöllisin välein on käyty tämä pohjoismaisen yhteistyön tilannekeskustelu ja nimenomaisesti täällä eduskunnassa tämän valtuuskunnan raportin yhteydessä, ja se on usein päätynyt siihen, että ikään kuin tähän tarvitaan jotain uutta tai lisää tai että se vähän polkee paikallaan. Kaksi uutta aluetta, joilla aidosti Pohjoismaiden kesken voidaan tehdä paljon enemmän kuin mitä tällä hetkellä tehdään, on täällä jo mainittu. Toinen niistä koskee puolustus- ja turvallisuuspolitiikkaa ja toinen koskee näitä maahanmuuttoasioita.

Puolustus- ja turvallisuuspolitiikka-asiassa meni vuosia siinä, että se keskustelun kautta saatiin eteenpäin. Vuosi 2007, alkuvuosi, oli ratkaiseva, jolloin Pohjoismaiden ulko- ja puolustusministerit päätyivät täällä Suomessa pidetyssä kokouksessa siihen, että lähdetään kehittämään yhteispohjoismaista ajattelua puolustus- ja turvallisuuspolitiikan alueella. Tietysti historiallisesti katsoen tuo aika 2007:stä tähän päivään ei ole kovin pitkä, kahdeksan vuotta, mutta totta kai meidän kannaltamme tuntuu, että kestää kauan. Tällä hetkellä olemme tilanteessa, että se näyttää merkitsevän erityisen paljon Suomen ja Ruotsin kannalta, mutta uskon, että se yhteistyö ja keskustelut, mitä on käyty Pohjoismaiden neuvoston piirissä, ovat olleet tärkeä osa poliittisen tuen syntymistä tälle hankkeelle. Viime kaudella kaikki parlamentit Pohjoismaiden parlamenttien puhemiesten yhteisen kannanoton seurauksena käsittelivät nimenomaisesti ulko- ja turvallisuuspolitiikan asioita parlamenttistunnonsa pohjoismaisen yhteistyön kannalta. Se oli osa legitimeetin luomista, kansallisen hyväksynnän luomista, tällä tiivistyväälle pohjoismaiselle yhteistyölle.

Nyt todellakin olisi aivan eriskummallista, jos Pohjoismaat eivät tarttuisi tähän pakolaisuuden ja maahanmuuton haasteeseen luomalla yhteisiä käytäntöjä. Se olisi kaikkien jäsenmaiden etu. Se olisi myös kansalaisten odotusarvo tähän päivään päivityväälle pohjoismaiselle yhteistyölle.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 13/2015 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 141/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelu

18.42 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Suomalainen ruuantuotanto on todella tärkeää niin kansalaiselle kuin huoltovarmuuden kannalta. Suomessa viljelijä on tällä hetkellä aika vaikeuksissa, aika suurissakin vaikeuksissa, ja myös byrokratia edelleenkin on todella suurta viidakkoa. Viime aikoina on ollut — tänä aamuna oli viimeksi — uutisissa kotimaisen tomaatin tuottamisesta, ja nyt kun maatalousministeri on paikalla, niin haluaisinkin kysyä tällaista asiaa: Kun etelästä, esimerkiksi Espanjasta, tuodaan Suomeen espanjalaista tomaattia ja sitä verrataan kotimaiseen tomaattiin, täällä tuotettuun, käytetäänkö kasvinsuojeluun niin sanottuja myrkkijä, suoja-aineita, espanjalaisissa tomaateissa enemmän kuin kotimaisissa? Mitä eroa tässä on, ja onko eroa? Me tiedämme, että suomalainen ruoka on puhdasta ja usein puhtaampaa kuin monessa muussa maassa tuotettu ja hyvin turvallista syödä, mutta ennen kaikkea haluaisin tähän vastauksen, jos ministeri on tietoinen.

18.44 **Mikko Savola kesk:** Arvoisa herra puhemies! Edustaja Elomaa otti sinänsä tärkeän asian esiin. Me EU:ssa tuotamme ruokaa ja olemme samoilla markkinoilla, mutta tuotamme ruokaa eri pelisäännöillä. Joissain maissa voi eläinten kohdalla antibiootteja käyttää huomattavasti enemmän, myös eläinsuojelulainsäädäntö on aivan eri tasolla kuin millä se meillä Suomessa on. Silti nämä eri tuotantokustannuksilla tuotetut tuotteet ovat tuolla kaupan hyllyllä vierekkäin, ja hintakaan ei voi silloin olla sama, mutta kotimainen tuote on laadukkaampi ja huomattavasti eettisemmällä pelisäännöllä tuotettu.

Haluaisin myös kysyä nyt ministeri Tiilikaiselta siitä, minkälaista keskustelua Euroopan unionin sisällä käydään yhteisten pelisääntöjen luomisesta tuotantoon, peilaten myös sitten siihen, kun käymme EU:n ja Yhdysvaltain välillä TTIP-neuvotteluja, vapaakauppaneuvotteluja, ruuantuotannon alkuperävaatimusten, ruuantuotantotapojen suhteen, jotta elintarvikkeet myös siinä paljon suuremmassa mittakaavassa pystyisivät edes jollain tasolla olemaan samoilla lähtökohdilla ja samoilla tuotantotavoilla tehtyjä ja sitä kautta myös samalla kustannusrakenteella tehtyjä, jotta suomalainenkin tuottaja pystyy kilpailemaan näillä globaaleilla markkinoilla.

18.45 **Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustajille kysymyksistä. Ajattelin tuossa seuraavassa päiväjärjestyksen kohdassa käyttää pienen johdantopuheenvuoron, ja voidaan sitten jatkaa keskustelua.

Edustaja Elomalle lyhyesti: Vaikka meillä on samankaltainen EU-lainsäädäntö ja koh- tuullisen harmonisoitua esimerkiksi tämä kasvinsuojeluaineitten käyttö, niin toki viljely-

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

käytännöt vaihtelevat erittäin paljon. En nyt lähde arvioimaan muitten maitten tuottajien menetelmiä, mutta suomalaisessa kasvihuonetuotannossa torjunta-aineitten käyttö on äärimmäisen vähäistä. Esimerkiksi tuholaistorjuntaa pyritään hoitamaan biologisin menetelmin.

Mitä tulee edustaja Savolan laveampaan kysymykseen, miten erilaisten tuotantostandardien keskinäiset suhteet sitten kehittyvät, jos kilpailua vapautetaan, niin EU:ssa on kyllä vahva tahto säilyttää mahdollisuus, että koko Euroopan unionin alueella pystytään erilaisista sopimuksista huolimatta ruuantuotanto turvaamaan.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 142/2015 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelu

18.47 **Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka ilta on pitkällä ja keskustelu on jatkunut, niin katson kuitenkin aiheelliseksi tästä asiasta muutaman sanan sanoa eduskunnalle.

Kyseessä on siis hallituksen esitys laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelyistä. Suomeksi sanottuna tämä tarkoittaa sitä, että kun eduskunta on monissa keskusteluissa kantanut suurta huolta viljelijöitten toimeentulosta ja tuotannon kannattavuudesta, niin tämä markkinoihin vaikuttaminen — harvoja keinoja, mitä lainsäätäjien käsillä on — on sitä, että vahvistetaan tuottajien mahdollisuutta toimia yhdessä, jotta se markkina-asema sitä kautta vahvistuisi. Ja tässä esityksessä tuodaan mahdollisuus nyt EU-lainsäädännön hyväksymien naudanliha- ja peltokasvisektoreiden tuottajaorganisaatioille, jotka saavat ikään kuin tämmöisen poikkeuksen, että yrittäjät voivat toimia yhdessä. Sitä ei katsota kilpailun rajoittamiseksi eikä kartellisäädöksistä johtuen kielletyksi, vaan suorastaan kannustetaan tuottajia toimimaan näissä tuottajaorganisaatioissa ja koordinoimaan tuotantoa, tehostamaan tuotantoa ja toimimaan markkinoilla yhdessä, niin että tuo kannattavuus voisi sitä kautta parantua.

Kaiken kaikkiaan nämä ovat tervetulleita lakimuutoksia, ja kun nämä eduskunnan läpäisevät, niin toivon toki, että tuottajakenttä arvioi näitä lain tarjoamia mahdollisuuksia. Ja täytyy sanoa tässä kohtaa, että kysyntää myös muitten tuotantosuuntien markkinaorganisaatioille on. Meillähän jo tälläkin hetkellä on esimerkiksi hedelmien, vihannesten ja maidon kohdalla mahdollisuus näitä markkinaorganisaatioita perustaa, mutta tätä tullaan myös jatkossa laajentamaan.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

18.49 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin kysyä ministerin näkemystä siihen, että kun tämä mahdollisuus tulee, niin mitkä sen vaikutukset ovat kuluttajaa kohtaan. Olisiko mahdollista ajatella niin, että tällä uudella muutoksella voitaisiin lähentää markkinoita niin, että meillä jää joku porras välistä pois, jolloin tuottaja saa paremman hinnan tuotteelleen ja kuluttaja voi saada halvemmalla sen tuotteen, jos tällainen mahdollistetaan? Onko ministerin näkemyksen mukaan mahdollista, että tämä voisi parantaa kuluttajan asemaa ja että se samalla voisi alkutuotannon osalta tuoda siihen kannattavuutta enemmän? Mikä on ministerin näkemys siihen, voiko tällä olla vaikkapa lähiruokabisneksen tavallaan paremmat mahdollisuudet, kun luodaan isompia organisaatioita? Tällainen verkossa tapahtuva markkinointi voi kehittyä niin, että asiakas saa paremmin laajemman tuotantovalikon. Ja mitä tämä mahdollistaa esimerkiksi hankintalakiin nähden, tuleeko vaikkapa alueellisesta organisaatiosta mahdollisesti parempi ja kyvykkäämpi vastamaan myös hankintaan, ja sitä kautta ehkä ulkolaisen tuoteiston kanssa kilpailuedellytykset voisivat parantua vaikkapa nyt suomalaisessa kouluruokailussa, sairaaloiden hankinnoissa ja niin edelleen? Me haluamme tässä yhteiskunnassa tietää, mitä meidän lapsemme syövät, ja kun tällä hetkellä meidän alkuperäistuotantomerkinnot eivät koske lihavalmisteita, haluan nyt intää tässä vähän ministeriltä, mitä tämä voi tarkoittaa koko meidän ruokaketjussa.

18.51 **Markku Pakkanen kesk:** Arvoisa puhemies! Ministeri otti tärkeän asian esille, tuottajien mahdollisuuden toimia yhdessä tulevaisuudessa, kun kotimaista ruokaa markkinoidaan — tärkeä asia.

Edustaja Myllykoski nosti tuossa hankintalain. Itsekin kiinnittäisin siihen huomiota. Miten ministeri näkee, onko hankintalaki tällä hetkellä mahdollisesti esteenä, esimerkiksi kun tuottajat myyvät omaa, tuottamaansa ruokaa suoraan esimerkiksi kouluille, yhteiskunnalle taikka sitten suoraan kuluttajille? Onko osuustoiminnassa mahdollisuutta tällaiseen, voisiko osuustoiminnallisten yritysten tai tällaisien perustaminen olla tänä päivänä helpompaa? Tuottajat keskenään muodostaisivat osuustoiminnan, millä markkinoida. Miten ministeri näkee tällaisien asioiden mahdollisuuden?

18.52 **Riitta Myller sd:** Arvoisa puhemies! Tuossa edellä oli lyhyt keskustelu kasvinterveydestä ja puhuttiin siitä, että Suomella on tässä monia etuja puolellaan. Itse ajattelisin sitä, että meidän täytyisi myös parantaa meidän ruoanvienti- ja tuotantoketjuja. Miten ministeri näkee sen, että tällaisen yhteistyön kautta voitaisiin löytää joitakin tuoteryhmiä, joilla luodaan — kun otetaan siihen mukaan ne hyvät mielikuvat, mitkä esimerkiksi liittyvät puhtaaseen maahan, jossa se ruoka tuotetaan, myöskin niihin ilmasto-olosuhteisiin, mitkä meillä on, ajatellen vaikka yöttöä yötä ja valon määrää, mitä jotkut kasvit saavat — tällainen brändi, että me myymme muutakin kuin pelkkää suuhunpantavaa, me myymme laatua, me myymme erityistuotteita? Itse näkisin, että tämän tyyppinen yhteistyö tuottajien kanssa ja siihen liitettynä myöskin jalostus ja markkinointiorganisaatio voisivat ainakin joillakin alueilla lisätä paitsi tuotannon volyyminä ja työpaikkoja myöskin ihan tällaista alueiden tunnettuutta, ajatellaanpa vaikka maailmalta erilaisia paikkoja, jotka myyvät alueena, jo sellaisenaan, elintarvikkeita.

18.54 **Mikko Savola kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä on erittäin tervetullut uudistus. Suomalainen tuottaja on kyllä hyvin voimakkaassa puristuksessa ollut jo pidemmän ai-

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

kaa, ei pelkästään kansainvälisen tilanteen ja tukipolitiikan vuoksi, vaan sen vuoksi, että tuotteesta ei ole saatu sitä oikeutettua hintaa, joka tuottajalle kuuluu. Meillä on kauppa, meillä on teollisuus, sitten sen jälkeen tulevat tuottajat. Nämä välimenta kaikkia, ennen kuin pellolta se ruoka siirtyy kaupan hyllylle ja sieltä ihmisten lautasille, vievät kaikkein suurimman osan, eikä sille, joka sen suurimman työn tekee, tuottajalle, jää sitä oikeutettua osuutta. On tehty monia tutkimuksia, joiden mukaan se tuottajan osuus on kyllä häviävän pieni. Se on liian pieni, ja tähän on saatava muutosta.

Kysyisinkin nyt ministeri Tiilikaiselta: Olette tietysti ministeriössä arvioineet vaikutuksia muun muassa tämän lakiesityksen osalta. Mitä ne tulisivat olemaan? Minkälaisia viestejä viljelijöille antaisitte tämän lain voimaantulon osalta? Miten näette vaikutukset mahdollisesti myös tuottajahintoihin ja tuottajan asemaan tulevaisuudessa, kun tämä ja näitä monia muita hyviä lakiesityksiä, joita tämä hallitus tuo, saadaan voimaan?

18.55 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämän esityksen kiittäjiin on helppo liittyä mukaan. Tässä on ehkä hieman laajemminkin keskusteltu suomalaisesta ruoasta. Tietysti yksi tärkeä asia on se, että tieto siitä, mistä ruoka tulee, olisi mahdollisimman hyvin ihmisillä, ja siinä tietysti ruoan alkuperämerkinnät ovat tärkeä osa.

Myös hankintalaista on puhuttu. Jos itse olen oikein ymmärtänyt, niin kyllä meidän hankintalaki antaa aika hyvät mahdollisuudet myös lähellä tuotetun ruoan, lähiruoan, ja suomalaisen ruoan suosimiseen ihan lain sallimissakin puitteissa. Valitettavasti aika usein — tässäkin salissa meistä lähes kaikki ovat kuntapäätäjiä — niitä päätöksiä tehdään kunnissa ja tehdään usein kilpailutuksessa pelkästään rahanäkökulmasta. Itse tulen sellaisesta kunnasta, jossa juuri laajassa kilpailutusrenkaassa tehtiin kilpailutus. Jäin kovin yksin siinä puolustamaan niitä kriteereitä, jotka olisivat tuoneet mahdollisuuden lähiruoan tarjoamiseen. Jatkossakin maito tuodaan satojen kilometrien päästä, toivottavasti ei sentään ulkomailta, mutta joka tapauksessa satojen kilometrien päästä eikä sieltä, mihin tämän alueen maidot menevät. Kyllä siinä tietysti ympäristö kiittäisi, sillä olisi työllisyysvaikutuksia ja paljon, paljon muuta, että nämä kilpailutukset ja hankinnat voitaisiin niin tehdä. Olen vakuuttunut, että vähän kuljetettu, vähän pakattu, vähän säilötty ruoka on kyllä varmasti maukkaampaa meidän koululaisille ja ikäihmisillekin erilaisissa palveluasunnoissa. Toivoisinkin, että ministeriössä voitaisiin vaikkapa etsiä sellaiset kunnat taikka alueet, missä on tehty tällaisia fiksuja hankintapäätöksiä, (Puhemies koputtaa) missä on otettu huomioon lähiruoka, ja näitä voisi ehkä (Puhemies: Aika!) levittää hyvinä esimerkkeinä ympäri Suomea.

18.58 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kun tämä keskustelu vähän riistäytyy sivuraiteille, mutta erittäin hyvälle sivuraiteille, niin vielä lähiruokakerhon puheenjohtajana haluan kommentoida, että on erittäin tärkeää, että näitä julkisia ruokahankintoja nostetaan esiin, ja muistatthän, kaikki täällä läsnä olevat, että meillä on valmis valtuustoaloittepohja siihen, että julkiset ruokahankinnat voidaan kilpailuttaa kestävästi. Se on siis valtuustotason perälaupäätös, joka tarvitaan ensin, että sitten nämä hankkijat voivat saada selkänöjaa, ja sitten on kyllä konstit, miten tämä ilman markkinaoikeuteen joutumista tehdään, kun vain tahtotila on. Ja sillehän on hyvät perustelut, sillä raha kiertää lähellä, tuo työtä ja saadaan kulttuurimaisemat säilymään, saadaan ruokaa, joka on tuttua ja turvallista, ja tiedetään, miten se on tehty, ja siinä on jäljitettävyyttä kunnossa ja vaikka mitä muuta.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

Mutta itse tähän maataloustuotteitten markkinajärjestelystä annettuun lakiin. Kiitän ministeriä siitä, että hän on ripeästi lähtenyt toteuttamaan hallitusohjelmaa. Siellähän tämä oli yhtenä keinona, josta ajatellaan, että sillä parannetaan ruokaketjun toimivuutta ja maataloustuotannon kannattavuuttakin. Ei tietysti pidä odottaa liikkoja tältäköön, mutta on sillä sijansa, kuten koko Euroopassa on mietitty niin, että se heikoin lenkki siellä elintarvikeketjussa pystyisi tekemään yhteistyötä. No, kun nyt sitten pelto- ja lihapuolella tätä yhteistyötä voidaan ruveta tekemään, niin oikeastaan haluaisin ministerin arviot siitä, missä nämä rajat liikkuvat. Yhteistyötä toki on pystynyt tekemään ilman kartellilainsäädäntöä — esimerkiksi lihapuolella jo on tehty sen tyyppistä, että on ollut yhteiset keräyslaatikot, mikä on aivan järkevää (Puhemies koputtaa) — mutta missä se raja menee, (Puhemies: Aika!) arvoisa ministeri?

19.00 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Suomessa tuotetaan puhdasta, hyvää ruokaa, ja vientituotteena suomalainen elintarvike voisi olla vielä paremmalla hollilla. Nyt tulee tänä vuonna jo varmaan uusi eläinsuojelulaki. Suomessa eläimiä kohdellaan tuottajien taholta suhteellisen hyvin, ja tämä voisi olla yksi mahdollisuus, että tämä tieto menisi paremmin kuluttajille ja myös ulkolaisille ostajille. Se edistäisi ruoan tuottamista, jos tiedettäisiin, että eläimet, joista tämä ruoka tehdään, voivat hyvin ja eläinten hyvinvointia edistetään Suomessa entisestään. Eläinsuojeluilta toivonkin tämän suhteen hyviä, hyviä parannuksiakin vielä mutta varsinkin tätä viestiä, että Suomessa tuottajat kohtelevat tuotantoeläimiä hyvin, enemmän eteenpäin.

19.01 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun tämä eläinsuojelu tuli nyt esille, niin minä kyllä haluan esittää nyt huoleni siitä, että eläinsuojeluvallatuetun virkaa ei jatkettu. Toivon todella, ministeri, teiltä, että te ottaisitte tästä koppia ja jatkaisitte tätä tärkeää tehtävää. Se oli iso edistysaskel, kun saimme sen viime kaudella aikaan. Se oli SDP:n vaatimus hallitusneuvotteluissa ja hallitusohjelmaan päätyi, ja tämä uusi virka perustettiin. Se on hyvin tärkeä, sitä arvostetaan. Ja kyllähän kansalaisjärjestöt ovat kantaneet kovaa huolta siitä, että jos tämäkin nyt romutetaan, niin Suomi on ajautumassa eläinsuojelun takapajulaksi.

Toinen asia, mitä haluan tässä kiirehtiä, on edustaja Elomaan esille ottama eläinlainsäädännön uudistus. On hyvin tärkeää, että siitä tehdään tiukka ja eettisesti oikeanlainen laki, ja toivon todella nopeaa etenemistä tässä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Mennään puhujalistaan.

19.02 Mikko Savola kesk: Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn kyllä edustaja Elomaan ajatukseen siitä, että meillä kohdellaan tuotantoeläimiä hyvin ja me haluamme parhaalla mahdollisella tavalla töitä tehdä sen eteen, että meillä eettistä, puhdasta kotimaista ruokaa saadaan tuotettua. Jokainen viljelijä tekee kovan paineen alla haastavassa taloudellisessa tilanteessa kyllä sen eteen parhaansa. Ja pitää sanoa, että jos Euroopassakin muut toisivat eläinsuojelulainsäädäntönsä sille tasolle kuin se meillä jo tällä hetkellä on, niin kyllä saataisiin muuten huomattavasti reilumpia pelisääntöjä tänne ja saataisiin myös näitä meidän tuotteitamme samoille markkinoille. Meillä esimerkiksi ei siansaparoita typistetä, kuten tehdään monessa muussa Euroopan maassa, ja kaikki nämä ovat sellaisia asioita, jotka kyllä vaikut-

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

tavat tuottajan asemaan. Näin ei pidäkään tehdä — yhtenä esimerkkinä sen nyt vain otin — mutta haluan vain korostaa sitä, että eläinsuojelulainsäädäntö meillä on hyvällä mallilla.

Edustaja Heinospelä tältä hankintalakiin liittyvästä asiasta: Se on erittäin tärkeä asia, joka meidän täytyy pystyä huomioimaan tuolla kuntapäätäjänä paremmin. Me olemme menneet isoihin hankintarenkaisiin useilla alueilla, ja liian harva nyt katsoo sitä, mikä on se kotimaisuusaste, tai laatutekijöitä siinä, kun ruokatuotteita kuntiin hankitaan — katsotaan vain sitä hintalappua siellä perässä, ja se on väärä tie. Nykyisen hankintalain puitteissa me pystymme tekemään erittäin paljon. Me muun muassa Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä nostimme tämän asian vahvasti pöydälle ja olemme tuoneet sinne sellaisia kriteereitä, että pystymme jäljitettävyydellä, laadulla, tuoreudella saamaan lähellä tuotettuja tuotteita paremmin sinne meidän julkisten palveluitten — koulujen, vanhainkotien, sairaaloiden — ruokapöytiin.

19.04 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Menee nyt vähän kertaamiseksi, mutta kun ei kerran kykene olemaan hiljaa, niin on pakko puhua. Todellakin tähän liittyen kuitenkin: kun valiokunta tätä käsittelee, niin onko ministerillä ymmärrystä, jos halutaan valiokunnassa vähän viisata siihen suuntaan, että näihin mahdollisiin yhteenliittymiin siten, kun tuottajat näitä kompuksia tekevät, menisi viestiä, että otettaisiin semmoinen markkinaetunoja näihin asioihin ja tuotaisiin nämä kaikki edellä käytettyjen puheenvuorojen asiatsille, että kannustettaisiin myös alkutuotantoa tekemään niitä markkinaponnisteluja? Ministeri otti hyvin kantaa siinä vaiheessa, kun televisio-ohjelmassa tuotiin tiettyjä puutteita, ja oli myötsämielinen siihen suuntaan, kun Evira lähti esittelemään sitä, että tulee tämmöistä vapaaehtoista omaa valvontaa. Minä kannustaisin, että ministeri edelleen tämänkin lain valmistelun yhteydessä toisi esille sen, että omilla toimillaan suomalainen alkutuotanto pystyy kaikkein parhaiten kilpailemaan myös Euroopan tasolla, koska eettisyys suomalaisen ruoan osalta, puhtaus ovat ne meidän syömähampaamme, jos me haluamme parantaa alkutuotannon asemaa, että meillä korkealaatuinen tuotanto voi pärjätä paremmin kansainvälisillä markkinoilla. Oli murheellista, että sikalan yrittäjä, puhemies, otti sellaisen kannan tässä MOT-ohjelman kohussa, että jos ei tämä kelpaa, niin sitten on otettava tuontiliha käyttöön. Mielestäni meidän pitää juuri ehdottomasti tätä (Puhemies koputtaa) omaa valvontaa lisätä (Puhemies: Aika!) ja sillä tavoin tuoda kilpailukykyä (Puhemies: Aika!) suomalaiselle alkutuottajalle.

19.06 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa puhemies! Tuottaja- ja toimialaorganisaatiot ovat tuttua kauraa monista maista, ja itse asiassa ihmettelen oikeastaan sitä, että kun luen tätä hallituksen esitystä, niin täällä on useita viittauksia tähän hinnasta sopimisen kieltämiseen, ja kuitenkin tämä on niin kuin vanha perinne, että joillain sektoreilla tätä hinnasta sopimistakin on tehty. Mutta varmastikaan tuotantomääriin vaikuttaminen ja tämäntyyppinen ei voi olla kiellettyä, ja sekinhän tietenkin vähentää esimerkiksi pilaantuvissa elintarvikkeissa, kasviksissa ja tämäntyyppisissä, tuottajien saamaa tai kokemaa riskiä. Mutta kysyisin tätä rajapintaa todellakin ja selvennystä tähän asiaan.

Sitten siitä, mitä edustaja Myllykoski tuossa ensimmäisessä puheenvuorossaan jo otti esille: Miten näette markkinoiden muuttumisen? Uskoisin, että verkkomarkkinat saattaisivat olla yksi tulevaisuuden markkinamuoto yhdistettynä siihen, että kuluttaja ehkä jossain vaiheessa saa kokemuksen alkutuotannosta ja pääsee käymään siellä tilalla. Itse asiassa esimerkiksi Ahvenanmaan koko sadonkorjuutienooseen perustuvat maakunnalliset ruokafes-

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

tit — en muista oikein, mikä se nimi tarkasti on — perustuvat siihen, että sitten sieltä tilalta, kun on se suhde saatu, myydään tavaraa myöhemminkin, ja tätähän nyt sitten voisi isomminkin organisoida. Näettekö kasvavia mahdollisuuksia tämäntyypisessä toiminnassa, joka mielestäni voisi ulottua ulkomaille asti?

19.08 Jani Mäkelä ps: Puhemies! Kommentti Suomesta eläinsuojelun takapajulana ei todellakaan pidä paikkaansa. Meillä on muuta EU:ta tarkempaakin sääntelyä näissä asioissa. Tämän siansaparo-esimerkin lisäksi voitaneen mainita se, että Saksassa sioilla on käytettävissä vähemmän tilaa kuin Suomessa ja silti samoilla markkinoilla pitää kilpailla lihantuotannon suhteen. Miten kilpaillet, jos saksalainen tuottaa halvemmalla? Ei voi kilpailla siinä tilanteessa eettisyydellä, jollei eettisyydestä saa myöskin rahaa ulos. Tämä on markkinaehtoista toimintaa.

Noin yleisesti ottaen suomalaisia pitäisi kannustaa käyttämään kotimaassa tuotettuja puhtaita ja eettisiä elintarvikkeita sen sijaan, että lennätettäisiin lihaa vaikka Brasiliasta. Ei sitä siellä varmasti sen eettisemmin tuoteta kuin meillä.

19.09 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä se huoli muun muassa eläinsuojelujärjestöillä tämän hallituksen linjauksia kohtaan oli todellinen, ja nimenomaan tämän hallituksen linjauksia kohtaan kansalaisjärjestöt ottivat tämän kannanoton, missä he sanoivat, että Suomi on ajautumassa eläinsuojelun takapajulaksi, ja kaksi syytä tähän oli: toinen oli se, että tämä eläinsuojelulainsäädännön valmistelu takkuaa ja huoli oli siitä, tuleeko siitä kylliksi tiukka ja eettisesti oikeanlainen, ja toinen oli tämä eläinsuojeluvaltuutetun virka, joka nyt sitten kylmästi lakkautettiin. Tämä ei voi olla oikein. Yhteiskunnan sivistyneisyys mitataan myös sillä, miten se pitää huolta heikoimmista ja niistä, jotka eivät osaa puhua tai pysty puhumaan puolestaan, ja silloin täytyy eduskunnassa tehdä näitä linjavalintoja. Minä olen aina sanonut, että se on myös suomalaisen maatalouden etu, että eläimiä kohdellaan hyvin ja eettisesti, koska ihmiset arvostavat entistä enemmän sitä, että eläimiä kohdellaan hyvin. Tämä on hyvin tärkeä asia. Mutta tämä takapajula liittyy juuri tämän hallituksen (Puhemies koputtaa) linjaukseen, ja toivon, että ministeri ottaa nyt kantaa näihin asioihin.

19.10 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Luulen, että tärkeintä eläimen kannalta on sen henkilön hyvinvointi, joka hoitaa sitä eläintä. Vaikka meillä olisi minkälainen virkamiesarmeija, niin se ei auta eläinten hyvinvoinnissa niin paljon kuin se, että se hoitaja jaksaa mahdollisimman hyvin. Tätä asiaa on koetettu tässä hallituksen esityksessä turvata — valitettavasti määräaikainen virka jouduttiin lakkauttamaan, mutta niin on lakkautettu monia muitakin virkoja.

Haluan vielä tästä eläinten hyvinvointiasiasta nostaa muutamia esimerkkejä. Meillä kannot pitävät nokkansa, meillä siat pitävät saparonsa ja hampaansa ja lähtökohtaisesti kaikki eläimet saavat huomattavasti enemmän tilaa kuin muualla Euroopassa, meillä ei käytetä antibioottisia kasvunestiteitä, meillä hormonien käyttö on kiellettyä — voisin jatkaa tätä luetteloa pitkään. Meillä eläinten ja ihmisten (Puhemies koputtaa) hyvinvointi on aika hyvin otettu huomioon.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Myönnän kolme vastauspuheenvuoroa: edustajille Maijala, Halmeenpää ja Viitanen.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

19.11 **Eeva-Maria Maijala kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä eläinsuojelutilanteesta minun on pakko ottaa kiinni. Miten yhtä työntekijäväestöä voi loukata näin törkeästi? Siis semmoinen asia, että kyllä meillä maanviljelijät pitävät eläimistä todella hyvää huolta. Niissä yksittäisissä tapauksissa, jotka ovat tulleet julkisuuteen, on ollut kyse siitä, että isäntä tai emäntä on täydellisesti väsynyt, elikkä siinä pitäisi olla huolestunut maanviljelijästä. Juuri niin kuin edustaja Kalmari sanoi, autetaan näitä viljelijöitä eikä syytetä heitä enempää. Pikkuisen kauniimpaa keskustelua ja puhumista meidän arvokkaasta työväestöstämme! (Pia Viitanen: Vääristeltiin tätä minun puheenvuoroani!)

19.12 **Hanna Halmeenpää vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy nyt kyllä todeta alkuun, että ehkä se eläinsuojeluvaltuutetun määräaikaisen viran lakkauttaminen oli kuitenkin lillukanvarsia säästötoimenpiteissä. Olisihan se sikäli voinut toki säilyäkin, mutta itse kyllä näen eläinsuojelun kannalta paljon huomattavampana heikennystoimenpiteenä tämän hallituksen tekemät muutokset lomitusoikeuden rajaamiseen eli juuri sinne tuottajien jaksamisen ja hyvinvoinnin ylläpitoon. Kyllä minä ainakin tiedän ja tunnustan ja haluan puolustaa sitä kantaa, että hyvinvoiva suomalainen emäntä ja isäntä, viljelijä, ruoantuottaja, pitää huolen eläimistään, mutta heikosti voiva ja loppuun uupunut ei kyllä jaksu huolehtia edes itsestään.

Meillä on Suomessa laadukkaasti, pääosin todella eettisesti ja vastuullisesti tuotettua ruokaa, emmekä saa antaa sen maineen heikentyä (Puhemies koputtaa) vähääkään. En kylä sanoisi, että (Puhemies: Aika!) nyt se olisi tässä juuri heikkenemässä.

19.13 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei kai siitä tässä salissa ole epäselvyyttä, että totta kai meidän täytyy kantaa huolta siitä, että viljelijä ja eläintenpitäjä voi hyvin. Se on hyvin tärkeä asia, ja tiedän ja allekirjoitan täysin sen, että eläinten hyvinvointi on myös tästä kiinni. Eiväthän nämä asiat ole vastakkaisia. Kyllä tässä sellaista väärinymmärryksen taidetta oli nyt näissä puheenvuoroissa, mitä hallituspuolueilta tuli. Ja minä olen vähän huolestunut, puhemies, tästä valmistelun hengestä, jos se menee sellaiseksi, että kun joku nostaa ääntä eläinten hyvinvoinnin puolesta, niin heti tulkitaan, että ollaan jollain tavalla viljelijää vastaan, kun päinvastoin sanoin, että hyvää eläintenpitoa arvostetaan.

Mutta, puhemies, se huoli, minkä toin, oli se, että kansalaisjärjestöt eläinsuojelusta muun muassa ovat sanoneet, että tämän kehityksen myötä, mitä hallitus nyt tekee, Suomi on ajautumassa eläinsuojelun takapajulaksi siksi, koska eläinsuojeluvaltuutetun virka lakkautetaan, lainsäädännön valmistelutyö takkuu, ja tästä on kysymys. Ja täytyypä sanoa sekin, että taidettiin muistaa mainita tässä kyseisessä tiedotteessa muun muassa se, että tämän hallituksen ohjelmasta puuttuvat tyystin eläinsuojelukirjaukset, aivan toisin kuin edeltäjänsä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten mennään puhujalistaan.

19.14 **Jari Leppä kesk:** Rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muutoksesta on erinomainen. Se on osa sitä työtä, jolla me varmistamme kotimaisten elintarvikkeiden saannin myöskin tulevaisuudessa.

Mitä me yhteiskuntana saamme sillä, että meillä on oma ruoantuotanto, kotimainen ruoka? Me saamme sillä parempaa kansanterveyttä, me saamme sillä huoltovarmuutta, me

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

saamme sillä talouteen kohentamista, työpaikkoja, kauppa- ja vaihtotaseen kohentamista, ja me saamme sillä parempaa eläinten hyvinvointia ja ympäristön huomioonottamista kuin tuontiruoalla. Sitä kaikki tämä kotimainen ruoka meille tuo tullessaan.

Täällä on jo moneen kertaan käyty lävitse se, mistä nämä johtuvat. Meillä lääkettä, torjunta-ainejäämiä, antibioottien käyttöä, hormoneja, muita ei ole. Yhdessä Ruotsin kanssa meillä on maailman ylivoimaisesti tarkimmin säädelty ruoantuotanto, tiukimmat ruoantuotannon kriteerit. Mutta se ongelma, joka meillä on, on se, että meillä on yhteiset markkinat mutta eri pelisäännöt. Eli meillä on sulassa sovussa, myös julkisessa ruokailussa, siis kuntien ja valtion ruokailussa, elintarvikkeiden raaka-aineita, joita ei ole tuotettu näiden tiukkojen kriteereiden mukaisella tavalla vaan aivan toisenlaisilla kriteereillä, mikä myöskin tuo tullessaan sen, että ne kriteerit tuovat paljon, paljon halvemman tuotantoedellytyksen kuin suomalaiset, ja se ei ole muuten reilua. Jos meillä ja kun meillä on säännöt tiukat, niiden pitää olla tiukat myös markkinoilla, niin että se markkinoiden toiminta on oikeudenmukaista. Siitä vasta muodostuu se reilu kilpailukyky.

Ja kaikki se, mitä täällä edustaja Viitanen ja kumppanit sanoivat eläinten hyvinvoinnista, on ihan totta. Eläimistä pitää pitää hyvää huolta kaikkien, se on ihan päivänselvä asia. Samoin on se, että vientiin pitää meidän satsata lisää. (Puhemies koputtaa) Jos ei tällä ruoan laadulla (Puhemies koputtaa) pystytä viemään enemmän, niin me olemme muuten aika huonoja siinä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Kalmari ja sen jälkeen ministeri.

19.17 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Vielä hieman tuohon eläinten hyvinvointiin. Olen valmis milloin tahansa keskustelemaan erilaisten eläinsuojelujärjestöjen kanssa eläinten hyvinvoinnista ja sen kehittämisestä ja uskon, että kaikki ne tahot, jotka vastuullista tuotantoa haluavat, haluavat viedä näitä asioita eteenpäin. Mutta pitää myös muistaa, että monella järjestöllä on tavoitteena suomalaisen kotieläintuotannon lopettaminen, ja silloin pitää ymmärtää, että ei ole äärtä, ei rajaa vaatimuksissa, jos tavoitteena on lopettaa koko kotieläintuotanto.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten ministeri Tiilikainen, olkaa hyvä, 2 minuuttia — jos riittää, vähän voi jatkaakin.

19.17 **Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen:** Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitoksia edustajille laveasta keskustelusta, joka hieman meni tämän lakiesityksen ohi, mutta se on hienoa, että suomalaisesta ruoasta ja sen tuotannosta ja tuottajista, viljelijöistä, puhutaan. Vastaan joihinkin kysymyksiin, mitkä koskevat nyt nimenomaan tätä kyseistä lainsäädäntöä.

Mikä merkitys kuluttajille, mikä merkitys markkinoille, useat teistä kysyivät tätä. Tämä antaa mahdollisuuden tietysti siihen, että tuottajaorganisaation sisällä yhdessä tuottajat voivat myös siihen hintapuoleen vaikuttaa, mutta se ei tarkoita suinkaan sitä, että se hinta kuluttajille nousisi, vaan tämä tuottajaorganisaatio voi sillä keskinäisellä yhteistyöllään myös taata tasaisen tarjonnan, paremman ja edullisemman toimitusketjun asiakkaalle, jolloin sen elintarvikeketjun kustannuksia kaiken kaikkiaan pystymään saamaan alas, kasvatamalla volyymiä ja lisäämällä tarjonnan tasaisuutta. Ja jos vielä tuottajaorganisaation jäsenet sopivat yhteisesti tietyistä laatuavoitteista ja näin, niin sillä voidaan saada sitten li-

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

säärvoa markkinoille. Suomessa on paljon viljelijöitten yhteistyöyhteisöjä, jotka ovat näin toimineet eri aloilla, vaikka eivät olisi tätä virallista markkinaorganisaatiostatusta hakenneetkaan. Itsellänikin on joitain kokemuksia aiheesta.

No, sitten tämä suhde hankintalakiin. Toki tietysti yhteenliittymillä on parempi mahdollisuus tarjota tuotteitaan, mutta oikeastaan se tärkein juttu täällä hankintalaissa on se, minne useat edustajat kuvasivat, että kun meillä kuitenkin on tämä kriteeristö ja standardi erityisesti kotieläintuotannossa monella tapaa korkeampi kuin Euroopassa — se ei tarkoita sitä, etteikö sitä pitäisi edelleen kehittää, mutta se on joka tapauksessa jo nyt korkeampi — niin näitten suomalaisten tai pohjoismaisten kriteerien mukaan pitäisi myös pystyä silloin ne kilpailutukset hoitamaan, jotta varmistettaisiin se, että se ruoka, mitä Suomessa lapsille ja nuorille kouluissa ja päiväkodeissa syötetään tai mistä tehdään ateriat sairaaloissa ja vanhainkodeissa ihmisille, täyttäisi ne korkeat vaatimukset, mitä koko eduskunta täällä peräänkuuluttaa. Silloinhan vasta tämä homma toimii, kun meillä tuotanto ja kulutus pelaa samoilla säännöillä, ja siinä välittäjänä on tämä hankintalain oikea käyttö. Täällä monet edustajat, muun muassa Heinonen ja Kalmari, jo viittasivat siihen, että konsteja on muttaa sitä osaamista ja tahtoa ehkä puuttuu. Tätä täytyy edelleen rumbuttaa.

Mielenkiintoisia olivat nämä ehdotukset esimerkiksi tästä verkkomarkkinoinnista tai uusista markkinakanavista. Tiedätte, että esimerkiksi kananmunia markkinoidaan hyvin paljon nykyään perinteisistä reiteistä poiketen. Ehkä myös tämä tuottajaorganisaatiopuoli voi — ajatellaan nyt vaikka lihaa, lihajalosteita — sillä suuremmalla yhteisellä tuotannolla saavuttaa uusia markkinakanavia ja uusia tuottajia. Ehkä yksittäisen tuottajan on aika vaikea lähteä kovin laajasti esimerkiksi verkkomarkkinointia käyttämään. Ja kyllä tällä tietysti on merkitystä myös, jos ajatellaan vaikka sitten viljan osalta: jos meillä on viljantuottajaorganisaatio, joka pystyy itse myös ulkomailta hakemaan asiakkaita ja saamaan tarjouksia huomattavalle viljaerälle, niin kyllä sillä on ilman muuta vaikutusta siihen kotimaan viljan hintatasoon. Ei odoteta tältä ihmeitä, mutta tämä on askel oikeaan suuntaan, että tuottajat pystyvät paremmin markkinoilla toimimaan, ja usein se voi olla myös kuluttajan etu niin laadun kuin saatavuuden näkökulmasta.

19.21 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jos minä vapaasti nyt tulkitseen ministerin sanomaa, niin tarkoittitte varmasti sitä, että tämä antaa mahdollisuuden kuluttajille saada edullisimpia elintarvikkeita, kun tehdään tammöisiä yhteenliittymiä, jotka mahdollistavat joko verkkomarkkinoinnin kautta tai muulla tavoin sen, että ne väliportaajat jäävät sieltä pois, riippuen tietysti tuotteesta, kuinka se voidaan markkinoille saattaa. Mutta vielä ihan pieni tivaus siitä: onko tulkintani liian rohkea, vai olisiko mahdollista niin, että tästä voi hyötyä alkutuotanto mutta erityisesti myös kuluttajat?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Puhelistaan.

19.22 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Oletin, että ministeri olisi tässä puheenvuorossaan ottanut kantaa myös tähän eläinsuojeluasiaan, joka täällä on kuitenkin aika vahvasti esiin noussut. Esimerkiksi edustaja Elomaan hallituspuolue perussuomalaiset otti esiin tämän eläinsuojelun tason, ja olemme olleet yhdessä muun muassa eläinsuojelujärjestöjen tilaisuudessa, missä kaikki eri puolueiden edustajat lupasivat, että teemme paljon työtä sen eteen, että eläinsuojeluvaltuutetun virka säilyy. Nyt kun näin ei ole ja jos ei hallitus halua tätä asiaa vaan olkaansa kohauttaa, niin minä nyt vetoan teihin, arvoisat hallituspuo-

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

lueiden eduskunnassa olevat jäsenet, että olkaa niin ystävällisiä ja puhukaa teidän hallitusministereillenne tässä asiassa vakavasti, koska tämä on takapakkia, tämä valtuutetun viran lopettaminen kaiken kaikkiaan. Ja haluan nyt tosissani myös ministerille sanoa, että olisi mielestäni hyvä, kun täällä tämä asia nousi esiin niin selkeästi, että ottaisitte kantaa myös tähän eläinsuojelulain valmisteluun, eläinsuojeluvaltuutetun virkaan. Ja tietenkkin se, mikä järjestöjä on huolestuttanut myös, on nämä normitalkoot, että niiden nimissäkö käy sitten niin, että kaikkia näitä, kuinka paljon tilaa eläimellä pitää olla, aletaankin nipistämään eikä suinkaan parantamaan, mikä se päinvastainen ajatus on alun perin ollut.

19.24 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Se valitettavasti on totta, että maassa on järjestöjä, jotka haluavat lopettaa erilaisia asioita täällä. Kerättiinhan viime kaudella kokonainen kansalaisaloite elinkeinon, turkistarhauksen, lopettamiseksi, eli ilmeisesti halutaan lopettaa erilaisia asioita. Kysyisin edustaja Viitaselta: Miten nämä asiat on mahdettu hoitaa meidän kilpailijamaissamme? Onko Saksassa, onko Tanskassa, onko Brasiliassa vastaavia virkamiehiä, joita SDP tässäkin tarjoaa ratkaisuksi jokaiseen asiaan?

19.24 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Kiitän ministerin selkeätä puheenvuoroa hetki sitten. Tämä ajatus, että on samanlaiset olosuhteet ja vaatimukset myös sille ruoalle, joka tulee Suomeen, on tavattoman tärkeä, ja sitä pitää edistää.

Tulen tästä toiseen asiaan, joka on tärkeä tässä yhteydessä sanoa, ja se on se, että samalla tavalla me tarvitsemme Kansainvälisen työjärjestön normien kunnioittamista niissä maissa, jotka tuovat tuotteita, kaikenlaisia tuotteita, vapaakauppaan. Täytyy olla tietyt perustavaa laatua olevat ihmisoikeudet voimassa, kun vapaakaupassa toimitaan, ja näihin oikeuksiin liittyvä muun muassa lapsityövoiman käytön kieltäminen, vankityövoiman käytön kieltäminen ja perustavaa laatua olevat työntekijöiden oikeudet. Aivan sama asia on laveammalti maailmankaupassa kuin minkä erinomaisesti ministeri Tiilikainen kuvasi ruoantuotannossa ja ruoan vapaakaupassa olevan.

19.25 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! En malta olla kommentoimatta puheenvuorolla tähän verkkomarkkinointia koskevaan asiaan. Meillä on sikäli hyvä tilanne Suomessa, että meillä on jo verkkomarkkinointi aivan täydessä touhussa myös yksittäisten ruoantuottajien kohdalla, ja haluan nostaa tässä esimerkin: Vain reilu kaksi vuotta sitten tuolta Pohjanmaalta, mistä itsekin tulen, alkoi Reko-rinkien perustaminen, joissa vuosi sitten maaliskuussa oli 27 000 suomalaista sosiaalisen median kautta suoraan tuottajiin yhteydessä. Tarkistin, että viime vuoden marraskuussa eli vain vajaa vuotta myöhemmin siellä oli jo 90 000 suomalaista ostamassa verkkomarkkinoinnin, suoramarkkinoinnin, kautta lähiruokaa suoraan suomalaisilta tuottajilta. Tämä on myös vientituote, sitä on idean kehittäjä Pohjanmaalta ollut esittelemässä muun muassa Saksassa ja Belgiassa ja Tukholmassa. Että kyllä meillä osaamista on.

19.26 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! En ennättänyt pyytämään vastauspuheenvuoroa tuossa aiemmin, kun minulle kysymyksiä esiteltiin.

Minähän nimenomaisesti puheenvuoroissani sanoin, että suomalaisen maatalouden etu on se, että eläimiä kohdellaan hyvin. Meillä on paljon osaamista, ja se, että meillä on puhdas ruoka, joka on eettisesti tuotettu, on meidän kaikkien etu ja kilpailuvalttimme, vähän niin kuin edustaja Leppä täällä myös totesi puhuessaan eläinsuojeluasiasta. Siksi on mie-

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

lestäni tärkeää, että hallitus kaikin keinoin edistää esimerkiksi luomutuotantoa sekä lähiruoan käyttämistä ja kaikkia näitä, koska minä näen sen enemmänkin niin, että juuri siksi, kun meillä on ollut edistyksellisiä toimia, kuten eläinsuojeluvaltuutettu, se parantaa meidän asemaamme ja on myös meidän maataloudellemme kilpailuvaltti. Siksi en ymmärrä oikein sitä, puhemies, miksi täällä tällainen kummallinen vastakkainasettelu on nyt nousut. Onko tämä nyt se, kun presidentti eilen mainitsi, että me haukumme kaikki toisiamme tässä maassa, ja viimeksi haukuttiin poliisit. Täällä ilmeisesti nyt on tällainen, että haukutaan sitten toisiamme, rätkätetään ja käsitetään asioita väärin, kun nimenomaan kannattaisi ehkä keskittyä siihen, miten yhteisesti voisimme kilpailuvalttejamme parantaa.

19.28 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Otin puheenvuoron nimenomaan sen vuoksi, että halusin kehua edustaja Heinäluoman hyvää puheenvuoroa. Nyt kun ruoantuotannosta on kyse, niin nimenomaan ruoantuotannossakin voidaan sanoa, että kannattaa kiinnittää huomiota siihen, millaisia elintarvikkeita muualta tuodaan. Oikeastaan tiivistettynä voisi sanoa, että aina, jos ruoka on liian halpaa, on poljettu joko eläimen, ympäristön tai ihmisten oikeuksia.

19.28 Mikko Savola kesk: Rouva puhemies! Alkaa näyttää siltä, että pääsemme keskustelun loppuhuipentumaksi hyvään yhteisymmärrykseen tässä asiassa. Mikäpä sen parempi kuin kotimaista ruokaa suosia. Me jokainen voimme siihen vaikuttaa omalla panoksellamme, sillä, että ostamme kotimaista. Taitaa olla niin, että jos 10 eurolla enemmän kotimaista ostaisi jokainen, niin sillä jo useita tuhansia työpaikkoja suomalaisen elintarvikeketjuun saataisiin tehtyä lisää.

On hyvä, että tämä markkinajärjestelyjä koskeva tuottajaorganisaatiolaki nyt sitten saadaan voimaan. Vielä nopeutusta tietysti tarvittaisiin siihen, että ruoan alkuperää koskeviin merkintöihin paneuduttaisiin täällä oikein toden teolla, niin että kun jokainen meistä tuolta kaupan hyllyltä valitsee sen elintarvikkeen, niin siellä on selkeästi merkittynä se, missä tuote on tuotettu, tai kun ravintolassa ostamme pihvin tai muun annoksen, niin siellä kerrotaan selkeästi, missä maassa ruoka on tuotettu. Se parantaa kaikkien kuluttajien asemaa, ja ennen kaikkea se parantaa meidän mahdollisuuttamme tehdä valintoja suomalaisen laadukkaan ruoan puolesta.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Elomaa, ja sen jälkeen ministeri.

19.30 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Tämä Reko-rinki-systeemi on erittäin hyvä. Veljeni ja veljen vaimo ovat verkon kautta myyneet sieltä tavaraa, ja he sanovat, että se toimii hyvin ja sitä pitää kehittää.

Ja vielä: me pystymme itse vaikuttamaan myös eläinten hyvinvointiin juuri ostamalla niitä kotimaisia tuotteita ja niitä eettisesti tuotettuja ruoka-aineita. Elikkä kun ostamme niitä, niin vaikutamme myös eläinten hyvinvointiin, mikä on tietysti tärkeää meille kaikille.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Tiilikainen, enintään 3 minuuttia.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

19.30 **Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen:** Rouva puhemies! Muutama kommentti:

Edustaja Heinäluoman puheenvuoro oli hyvä, ja Kalmari vielä summasi sen yhteen, että yleensä, jos halpaa ruokaa on tarjolla, silloin poljetaan joko eläinten, ihmisten tai ympäristön oikeuksia ja useimmiten, aika useasti, kaikkia näistä yhtä aikaa. Sen takia on hyvä, että meillä Suomessa nämä standardit ovat korkeita, ja ne täytyy korkeina pitää, ja toivottavasti pystytään tässä kilpailussa todellakin vaatimaan entistä paremmin suomalaisten standardien mukaista ruokaa.

Edustaja Viitanen, kun nyt tämä asia nousi esille, niin vastaan mielihyvin kysymykseen. Yhtään eläinsuojelustandardia ei ole tämän hallituksen toimesta heikennetty. Eläinsuojelulain valmistelu on käynnissä. Vuoropuhelu eläinsuojelujärjestöjen kanssa omalta osaltani toimii hyvin, ei ongelmia.

Edustaja Myllykoski esitti rohkean toiveen, että voisiko toivoa, että tämä vaikka näkyisi sitten hinnoissa. Täällä moni edustaja — Halmeenpää ja Elomaa — puhui muun muassa näistä Reko-ringeistä ja verkkomarkkinoinnista. Juuri silloin, jos pystytään saamaan kuluttaja ja tuottaja kohtaamaan toisensa ilman turhia välikäsiä, molemmat useimmiten hyötyvät. Mutta se on myös tavattoman työlästä, koska silloin puhutaan pienistä toimituseristä, helposti vaikeasta jakelusta, kuka hakee mistä ja mitä, ja silloin tarvitaan ehkä tätä tuottajien yhteistoimintaa, jotta pystytään järkevällä tavalla pysyvään tuotantjärjestelmään ja jakeluun, ja parhaassa tapauksessa molemmat hyötyvät. Silloin kun se kuluttaja on suoraan tuottajan kanssa tekemisissä, niin se voi mennä vaikka sinne tilalle katsomaan, missä oloissa eläimet siellä ovat, ja tämä on hyvä. Mutta valtaosa suomalaisesta maataloudesta tietenkin, se volyyymi, toimii nyt tällä hetkellä muuta kautta, ja myös tänne isojen ketjujen kautta tapahtuviin virtoihin toivottavasti tämä mahdollisuus tuottajaorganisaatioitten perustamisesta tuo sitten sitä neuvotteluvoimaa tai niitä vaihtoehtoisia vientimarkkinoita, mitä esimerkiksi edustaja Myller peräänkuulutti. Eli parhaimmillaan yhteistoiminta mahdollistaa suoramyynnin ja verkkomarkkinoinnin järkevän hoitamisen tai tuotantketjun tehostumisen tai sitten markkinoilta saatavan hinnan paranemisen sen yhteistoiminnan myötä.

Kiitän tästä keskustelusta ja mielihyvin odotan jo, että pääsen esittelemään seuraavia hyviä lakiesityksiä. (Naurua)

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 146/2015 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

Keskustelu

19.33 **Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Koetan olla tiivis tässä luonnonsuojelulain muuttamisessa.

Hallituksen yksi kärkihanke on poistaa turhaa byrokratiaa ja tehostaa julkisen sektorin toimintaa. Tässä lakiesityksessä tehdään juuri tätä tinkimättä kuitenkaan luonnonsuojelun tasosta.

Esimerkiksi tämä luonnonsuojelualueiden maastomerkinnän keventäminen: Nykyisinhän, GPS-aikana, tiedetään kyllä maastossa liikuttaessa aika tarkkaan se sijainti. Nyt luovutaan siitä, että ihan kaikki suojelualueet tarvitsisi maastossa kepittää. Kansallispuistot, luonnonpuistot edelleenkin merkitään, plus alueet, joilla on esimerkiksi mairinnousukielto lintujen pesimäalueen takia. Metsähallituksen arvion mukaan tästä tulee lähivuosina useamman miljoonan euron säästöt, kun luovutaan siitä, että kaikkien suojelualueiden pitäisi olla maastoon merkattuna. Ne ovat kartalla, niistä on paikkatieto olemassa; GPS kertoo vaikkapa motokuskille, ettei vahingossa lipsahda väärälle puolelle. Selvää säästöä ja byrokratian purkua.

Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskeva rajauspäätösmenettely poistuu. Jälleen kerran: Edelleen liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat on yhtä hyvin suojeltu kuin aiemminkin, mutta nyt ely-keskuksilta ei enää edellytetä, että hallintopäätös tehdään jokaisesta esiintymispaikasta. Ely-keskukset edelleen tarjoavat metsäammattilaisille ja metsänomistajille neuvontaa. Jos tullaan semmoiseen hankalaan tilanteeseen, että — vaikka metsäammattilaiset ovat tätä kymmenen vuotta tehneet — tulee kohde, missä ei oikein tiedetä, miten toimittaisiin, niin ely-keskuksen puoleen voi kääntyä, mutta se ei ole semmoinen automaatti, että aina täytyy tulla ely-keskuksesta rajaaja ja sitten tehdään hallintopäätöksiä. Jälleen poistetaan byrokratiaa, säästetään veronmaksajien rahoja.

Tässä tämän lakiesityksen pääsisältö.

19.35 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tämä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaa koskevan rajoitusmenettelyn poistaminen on hyvä asia, vaikkei varmasti moni kansalainen ole sellaisesta menettelystä ollut kyllä tietoinenkaan. Se kuitenkin tiedetään, että liito-orava on suomalaisille kovinkin kallis luontokappale. Eräs kummallisimmista asioista, joihin törmäsin aloittaessani poliittista uraani kotikaupunkini teknisessä lautakunnassa, oli liito-oravan järjettömän suurelta tuntuva painoarvo kaavoituksessa. Tuntui, että laki suojeli melkein enemmän liito-oravaa kuin ihmistä. Siltäkin pohjalta tuen kaikkia esityksiä tämän EU-lähtöisen järjettömyyden karsimisesta.

Luonnonsuojelualueiden maastomerkintää koskevalla muutoksella vähennetään viranomaistehtäviä, kun luovutaan maastomerkinnöistä. Kaiken kaikkiaan se tarkoittaa jopa noin 6 miljoonan euron säästöä sillä 30 000 kilometristä 6 000 kilometriin vähenevällä merkinnällä, kun jokaisen kilometrin hinta on noin 250 euroa.

Arvoisa puhemies! Tuntuu hienolta ja osin uskomattomalta, että pelkästään maastomerkintää tehostamalla voidaan saada melkein 6 miljoonan euron säästöt — melkoista tuhlausta on ollut aiemmin. Hallituksen esitys on molemmilta osiltaan kannatettavaa normienpurkua entisen purun jatkoksi.

19.37 **Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Byrokratian purkupuolella on ympäristöhallinto meidän koko tässä systeemissä edistynyt kaikkein parhaalla tavalla, elikkä

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

me olemme saaneet todella monta esitystä jo aikaiseksi, ne ovat konkreettisia asioita. Mutta mikään näistä esityksistä ei ole yhtään heikentänyt suojelun tasoa vaan järkeistänyt näitä toimintoja, ja on saatu sillä tavalla rahat järkevämmin käyttöön, mikä vastaa paremmin luonnonsuojelua eikä vain sitä pelkkää byrokratiaa. Elikkä on todellakin edetty reippain askelin mutta hyvin harkituin askelin.

On keskityttävä sellaiseen suojeluun, joka oikeasti edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä, ja luovuttava sellaisista suojelulla perustelluista säännöksistä, jotka vain aiheuttavat tarpeetonta lisätyötä. Meidän on huomioitava näissä merkintäasioissa, että olennainen merkintä säilyy yhä ja ne merkinnät, mitkä siellä luonnossa tällä hetkellä ovat, ovat siellä ja pysyvät ja nyt sitten vain tiettyjä suojelualueita ei tulla merkitsemään. Se ei heikennä todellakaan suojelun tasoa, vaan se tarkoittaa sitä, että meillä on valtava määrä erilaisilla säädöksillä suojeltuja alueita. Tämä myöskin parantaa meidän ihmisten näkemystä sitä kohtaan, että kaikki luontomme on arvokasta. Ja sen lisäksi, mitä meillä on säädöksillä säädetyjä suojelualueita, myös me maanomistajat olemme omalta osaltamme suojelleet aika paljon erilaisia alueita, joita ei ole missään laissa virallisesti merkitty eikä tarvitse luontoon merkitä, vaan me jokainen tiedämme sen, että luonnossa on paljon merkittävää suojeltavaa aluetta.

19.38 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Näistä säästökohteista tämä, että kaikkia luonnonsuojelualueita ei merkitä enää maastoon, on digikarttojen aikakaudella ihan järkevää kohde, edellyttäen, että sitten näissä digikartoissa tämä informaatio on.

Mutta hallituksen esitystä liito-oravarajausten poistamisesta pidän ongelmallisena myöskin hakkuita tekevien tahojen oikeusturvan kannalta. Liito-orava on sinänsä sellainen poliittinen eläin, joka herättää paljon tunteita, kuten tässäkin jo on vilahtanut. Ja myös liito-oravien lukumäärästä Suomessa on käyty asiantuntijaväittelyä. Ymmärtäkseni asiantuntijat ovat kuitenkin kaikki sitä mieltä, että liito-oravakanta on heikkenemässä, ja sehän on se kaikkein olennaisin asia tietää. Luonnonsuojelujärjestöt ovat puhuneet, että tässä on kysymys heitteillejätöstä. Itse katsoisin, että kysymys on hyvin paljon nimenomaan oikeusturvasta. Pahoin pelkään, että tulemme näkemään tapauksia, joissa liito-oravan elinpiirejä hakataan ja sitten hakkuit suorittanut sanoo, että ei ollut sitä informaatiota olemassa. No, ministeri sanoi, että näillä toimijoilla tämä huolenpitovelvollisuus asiasta on, mutta sitten käytännön elämässä voi hyvinkin olla tilanteita, joissa sitten nämä asiat näyttävät tosielämässä paljon epäselvemmiltä. Pidän huonona tätä liito-oravamuutosta, mitä hallitus esittää.

19.40 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hassilta haluaisin kysyä siitä, että kun liito-oravakanta uhanalaisten listaan laitettiin, niin arvioitiin, että niitä on noin 60 000 kappaletta. Nyt niitä on 286 000 yksilöä ollut jo vuonna 2006, ja varmasti kanta koko ajan vielä on mennyt ylöspäin. Eli millä perusteella se nyt sitten heikkenee niin paljon? Mutta niin kauan kuin liito-orava on siellä uhanalaisten listalla, meidän on siitä huolehdittava, ei siinä mitään, mutta on ihan järkevää tehdä tämäntyyppisiä toimia, mitä nyt, ettei käytetä liikaa viranomaisten paukkuja siihen, että tehdään hallintopäätöksiä ja merkitään erilaisia reviirejä sitten sinne maastoon. Minun mielestäni se ei todellakaan ole järkevää, ja gepsin aikana ylipäätään näitten alueitten merkitseminen maastoon, kaikkien luonnonsuojelualueitten, ei todellakaan ole järkevää. Tekniikkaa kun on, niin käytettäköön sitä.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

19.42 **Nasima Razmyar sd:** Arvoisa rouva puhemies ja hyvä ministeri! Aluksi myös minä yhdyn näihin kiitoksiin hyvistä muutoksista, mitä tämä ehdottomasti sisältää. Yksi niistä on juuri tämä luonnonsuojelualueiden merkitseminen maastoon, mikä on tietenkin näin digitalisaation aikaan erittäin positiivinen ja hyvä asia, ja se on myös ennen kaikkea säästökohde, mikä on tietenkin hyvä sekin. Ja sitten lisäksi luonnonsuojelulain poikkeuslupien siirtyminen ely-keskuksille on myös järkevää, koska siellähän parhaiten tiedetään, mitä alueilla tapahtuu.

Mutta myös minä esitän huolenaiheeni liittyen tähän, mitä edustaja Hassi jo esitti, eli muutokseen näiden liito-oravien osalta. Edelleenkin en ihan saanut tästä ministerin hyvästä alustuksesta huolimatta selvää siitä, millä tavalla ja millä menetelmillä näitä rajauspäätöksiä tulnaisiin korvaamaan. Ja minä ottaisin kyllä ihan vakavasti myös näiden luonnonsuojelujärjestöjen huolen siitä, että tässä voi pahimmillaan olla kyseessä myöskin heitteillejätö.

19.43 **Mikko Savola kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Pitää kyllä ministeri Tiilikaista kiittää. Teidän johdollanne byrokratianpurku on kyllä lähtenyt todella vauhdikkaasti ja hyvällä mallilla käyntiin, ja tänne meille nyt satelee näitä esityksiä, joita sitten eduskunnassa käsittelemme ja koetamme viedä eteenpäin. Kyllä nämä ovat sen kaltaisia uudistuksia, jotka — jo se kuuluisa maalaisjärkikin näin sanoo — pitää toteuttaa. Jos meillä kerran tekniikka kehittyy, digiaika mahdollistaa meille paikantamiset luonnonsuojelualueista ynnä muista, niin miksi ihmeessä pitäisi esimerkiksi maisemaa rumentavia tekijöitä mennä sinne maastoon sitten vielä laittamaan? Ja on äärimmäisen tärkeää, että saadaan säästöjä aikaan. Me olemme niin vaikeassa taloudellisessa tilanteessa Suomessa tällä hetkellä, että kaikki ne miljoonat, mitä me pystymme keräämään, pitää ilman muuta saada hyödynnettyä.

Tästä liito-orava-asiasta olen kyllä hieman eri mieltä edustaja Hassin ja Razmyarin kanssa. Kyllä liito-orava on melko lailla kalliiksikin tullut tuolla eri rakennushankkeitten yhteydessä. Jokainen, joka luonnossa liikkuu ja on pikkuisenkin sen kanssa tekemisissä, näkee, että liito-oravia on paljon tässä maassa olemassa. Vaikka se siellä listalla on, niin käytännössä ja todellisuudessa se ei uhanalainen eläin ole, kyllä siellä on liito-oravalla jatkossakin mahdollisuuksia elää ja paljon.

19.45 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Pidän myönteisenä sitä, että näiden luonnonsuojelualueiden maastomerkinnöistä luovutaan. Sillä saavutetaan useamman miljoonan säästö, ja näitä rahoja ainakin itse ohjaan mieluummin siihen opasteiden ja muiden kehittämiseen esimerkiksi, että ihmiset osaavat käyttää näitä alueita hyvällä tavalla ja vastuullisella tavalla.

Tässä keskustelussa on nyt kyllä väärin puhuttu liito-oravasta. Liito-orava ei enää ole uhanalaisten lajien listalla. Itse asiassa olemme saaneet hyvää tulosta aikaan näillä suojelutoimenpiteillä, ja uhanalaisten nisäkkäiden ahdinko on Suomessa helpottunut. Esimerkiksi euroopanmajava, karhu, ilves ja liito-orava eivät enää ole näillä listoilla. Ne ovat silmällä pidettäviä, eikä yhdenkään lajin tilanne ole huonontunut. Eli olemme menneet hyvään suuntaan, ja silloin on tärkeää myös pohtia sitä, että tässä päätöksessähän nyt vain luovutaan tästä byrokraattisesta hallintopäätöksestä mutta ei vielä höllennetä tätä tilannetta muuten. Täällä on viitattu siihen, että meillä on paljon erilaisia hankkeita, jotka ovat jääneet toteutumatta liito-oravien suhteen, ja kyllä itse toivon, että seurataan tarkasti myös sitä, missä vaiheessa voidaan tietyissä tapauksissa jopa jo lähteä siitä joustamaan, niin että

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

näitä hankkeita voitaisiin eteenpäin viedä. Eli liito-orava poistui siis uhanalaisten lajien listoilta, eli tässä on saavutettu hyvää tulosta.

19.46 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Tästä liito-oravasta: Liito-oravan nykyinen tarkkailumenetelmään on kallis eikä välttämättä edes kovin toimiva eikä tarkoituksenmukainen systeemi. Elikkä ne varat, mitä käytetään tähän liito-orava-asiaan tällä hetkellä, voidaan jatkossa käyttää järkevämällä tavalla. Sen takia esitänkin ministeriölle ja toivon, että sieltä tulee toimenpiteitä siitä, miten uudella tavalla aletaan toimimaan tämän liito-orava-asian kanssa, jotta tämä tarkkailu, missä niitä on, on todellakin ajankoh- taista ja päivitettyä koko ajan, sillä meillä on tällä hetkellä se ongelma, että lisäänty- mis- ja levähdyspaikan määrittelypäätökset liito-oravan osalta myös ovat voineet synny- tää pitkällisiä oikeusprosesseja, joiden aikana tämä käräjäoikeuden kohteena ollut liito-orava onkin saattanut muuttaa asuinpaikkansa toiseen paikkaan. Elikkä olennaista on se, että lii- to-oravat myöskin muuttavat paikkaansa koko ajan, ja sen mukaan tässä sitten tulee elää.

19.47 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Savolalle toteaisin, että meidän olem- me kaikki ihan samaa mieltä tästä luonnonsuojelualueiden maastomerkintäasiasta, mutta sen sijaan liito-oravarajausasia on toinen kysymys. Siinä ei ole kysymys siitä, että maastomerkintä korvattaisiin digitaalisella merkinnällä, vaan että näistä rajauksista luovut- taisiin.

Tässä on esitetty hiukan harhaanjohtavaa tietoa liito-oravan uhanalaisuusstatuksesta. Se on uhanalaisten listalla, mutta sen luokitus uhanalaisten listalla on muuttunut vaarantu- neesta silmällä pidettäväksi. Minun täytyy sanoa, että minä en ihan ymmärrä tätä logiik- kaa, kun samassa julkaisussa kuitenkin todetaan, että sen kanta on pienentynyt 22,7 pro- senttia, mutta koska se pieneni vähemmän kuin edellisessä luokituksessa, niin sitten on muutettu sitä luokitusta vaarantuneesta silmällä pidettäväksi.

Edustaja Kalmari totesi lukuja. Itse viittasin juuri tähän asiaan omassa alkuperäisessä puheenvuorossani, kun totesin, että tutkijat kiistelevät näistä absoluuttisista lukumääristä. Todella, vuonna 2006 tutkijat arvioivat, että lukumäärä on 140 000 naarasta. Myöhemmis- sä tutkimuksissa kuitenkin saatiin se tulos, että tämä oli yliarvio, mahdollisesti jopa kol- minkertainen yliarvio, sen kannan todellisesta koosta. Minä olen ymmärtänyt tutkijoiden viestin siten, että kaikki ovat yksimielisiä siitä, että kanta on pienentynyt, eli liito-oravan suhteen emme suinkaan voi katsoa, että asiat olisivat hyvin.

19.49 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Niin, tässä esityksessä on to- della minunkin mielestäni kaksi hyvää esitystä ja yksi, jota ei ole ehkä ihan loppuun asti harkittu. Sinänsä ymmärrän hyvin sen, että tämä rajauspäätös, oli nyt mistä eläimestä tai luonnonsuojelukohteesta hyvänsä kyse, on hieman byrokraattinen ja turhankin raskassou- tuinen menetelmä, ja sikäli olen aivan samaa mieltä, että jokin kevyempi toimenpide tai menettely olisi hyvä löytää. Mutta en kyllä näe, että hallituksen esityksessä olisi esitetty si- tä, mikä tällainen kevyempi toimenpide tai menetelmä olisi, niin että se turvaisi juurikin vaikkapa maanomistajan oikeusturvan. Tiedän tuolta omasta maakunnastani useita esi- merkkejä siitä, minkälaisiin vaikeuksiin on ajaututtu, kun rajauspäätöksiä ei ole tehty, ja kun maanomistaja on yrittänyt puolustautua sitten sillä, jos onkin sattunut liito-orava omaan metsikköön, että ei ole ollut sitä rajauspäätöstä, niin kyllä siinä huonosti on taitanut käydä. Mutta joka tapauksessa jopa 60 prosenttia näistä viranomaisen maastotarkistuksista

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

liito-oravan suhteen ei ole suinkaan johtanut rajaamispäätöksen tekemiseen vaan rajaamat-jättämispäätökseen, eli tässä täytyy vähän näitä mittasuhteitakin muistaa.

Se, mikä on sitten lajin kannan koko, on semmoinen kiva tietää -asia, mutta se ei ole oikeastaan ollenkaan ratkaisevaa sen suhteen, mikä on lajin uhanalaisuusluokitus. Ja tämä kyseinen oravanisäkshän on uhanalainen laji, kuten tässä todettiin. Ei se sieltä listalta ole poistunut, luokitus vain on muuttunut. Olennaista on se, mikä on sen kannan kehitys, mi-hin suuntaan ollaan menossa, ja sehän on laskeva. Se on hidastunut, se kannan kehityksen heikkeneminen, mutta se on edelleen laskeva, ja siihen perustuu se, että kanta on edelleen uhanalaisten lajien listalla. Ymmärrän kyllä, että tuo pikkunisäkäs (Puhemies koputtaa) he-rättää kiivastusta, mutta (Puhemies koputtaa) kovin vaaraton se on. Omassa kotikunnassa-ni kaavoitus on kyllä saatu hyvin yhteensovitettua.

19.52 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Vieläkin haluan teiltä varmentaa, koska silloin kun uhanalaisten lajien listalle liito-orava laitettiin, niitä arvioitiin olevan noin 60 000, ja nyt joka tapauksessa kaikki arviot varmasti ovat sitä mieltä, että pesiviä naaraita on yli 100 000: millä perusteella se kanta on voinut heikentyä? Jos se yksittäisenä vuotena hieman heikentyy, niin minä en oikein ymmärrä tätä keskustelua. Jos se heikentyy vaikka siitä 240 000:sta, niin okei, sen myönnän, mutta ei se siitä alkuperäisestä 60 000:sta aivan varmasti ole heikentynyt, jolloin mielestäni pitäisi kustannusnäkökulmasta miettiä tulevaisuudessa, että vaikka tämä on tärkeä laji, niin ei tehtäisi ihan yhtä järjettömiä päätöksiä kuin oli esimerkiksi Turku—Helsinki-moottoritie aikanaan, jonne 10 miljoonaa lai-tettiin liito-oravien suojelun takia lisää rahaa. Mittasuhteet täytyy säilyttää näissä suojelu-päätöksissä.

19.53 **Hanna Halmeenpää vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin olen suuri kohtuullisuuden kannattaja, tässäkin asiassa. Totean kuitenkin, että ei varmaan mei-dän tässä salissa ole syytä ryhtyä puoskaroimaan ja esiintymään orava-asiantuntijoina vaan, kuten muussakin hyvän hallintotavan mukaisessa päätöksenteossa, luottaa siihen asi-antuntijatietoon, mitä meillä saatavilla on, ja se asiantuntijatieto sanoo: tammikuussa 2016, kun tämä uusi uhanalaisten nisäkkäiden luettelo julkaistiin, sen raportin yhteydessä tode-taan myös liito-oravasta, että uhanalaisuusluokan muuttumista silmällä pidettäviin ei pidä kuitenkaan tulkita niin, että liito-oravan tilanne olisi paranemassa. Sehän, miksi siellä alun perin on arvioitu kannan kooksi 60 000 ja nyt on yli 100 000, johtuu siitä, ja se on näistä ra-porteista myös luettavissa, että kannan koon arviointimenetelmät ovat parantuneet ja lajin tuntemus ja lajin levinneisyyden kartoittaminen Suomessa on parantunut. Kyllä minä us-kon näihin asiantuntijaraportteihin enemmän (Puhemies koputtaa) kuin meidän omaan mu-tututumaan.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Puhelistaan.

19.54 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Minulla on tässä edessäni Suomen nisäkkäiden uhanalaisuus 2015 -asiakirja, ja tässä sanotaan aivan yksiselitteisesti: uhan-alaisia lajeja ovat ripsisiippa, pikkulepakko, susi, naali, hilleri, ahma ja saimaannorppa. Tällä listalla ei ole enää liito-oravaa, niin kuin te täällä annatte väärin ymmärtää, että se oli-si tällä listalla. Sitä ei ole tällä listalla, vaan se on listalla "silmällä pidettäviä lajeja", jolla

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

ovat siis liito-orava, euroopanmajava, kenttämyyrä, karhu, ilves, itämerennorppa ja metsäpeura. Punaiselta listalta poistui kaksi lajia: metsäjänis ja saukko.

Itse asiassa tämän koko suojelun yksi erikoisuus löytyy Kainuusta. Kumpaa tässä nyt ollaan enempi suojelemassa? Kainuun metsäpeurakanta on esimerkiksi 2000-luvulla puoliintunut. Syynä on se, että toinen tällä listalla ollut laji, susi, on siellä lisääntynyt. Nyt pitäisi kyllä kysyä näiltä meidän innokkailta luonnonsuojelijoilta: Suojelemmeko me sutta nyt niin kauan, että meillä ei ole enää metsäpeuraa, jota suojella? Vai olisiko tässä suojeleinnossakin syytä löytää tasapainoa niin, että suomalaisessa metsässä voisivat säilyä tulevaisuudessakin hienot metsäpeurat ja niitä susiakin siellä, missä ihmisiä on?

19.56 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt täytyy vähän kyllä todeta, kuten tämän iltapäivän salikeskustelussa aikaisemmin edustaja Haglund totesi, että hän ei kansantaloustieteilijänäkään ymmärtänyt aivan kaikkia finanssipolitiikan kiemuroita: minä totean, että en luonnontieteilijänä nyt aivan ymmärrä arvoisan edustaja Heinosen tulkintaa. Te, edustaja Heinonen, luettelitte tuossa äsken alkuun kaikki Suomen äärimmäisen uhanalaiset lajit ja sitten perään pitkän liudan silmällä pidettäviä ja vähän vähemmän uhanalaisia lajeja. Mutta te voitte, edustaja Heinonen ja kaikki muutkin, tarkistaa, vaikka Lukesta tai Suomen ympäristökeskuksesta, miten tämä uhanalaisuusluokitusjärjestelmä menee, ja se menee niin, että nämä kaikki luetellut lajit ovat uhanalaisia, jotkut enemmän ja jotkut vähemmän.

19.57 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä luen suoraan, mitä tässä sanotaan. Tässä sanotaan yksiselitteisesti: "Uhanalaisia lajeja on seitsemän, mikä on neljä lajia vähemmän kuin aiemmin." Näin sanovat asiantuntijat. Minä luotan näihin enempi kuin teihin, edustajakollega. Täällä on lista, jonka äsken luettelini, uhanalaisia lajeja ovat ne ja ne ja ne, ja sen jälkeen kerrotaan, että liito-orava ei enää niissä ole. Ei tätä saa nyt, arvoisa edustajakollega, puhumalla punaiseksi, kun enää eläin ei sillä listalla ole.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten mennään puhujalistaan — silmällä pitäen täältä.

19.57 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Olen todella kiitollinen siitä, mitä Heinonen toi esille muun muassa tästä Kainuun metsäpeuran tilanteesta, elikkä siitä sen, mikä meille on tärkeää, onko meille tärkeää suden suojelu vai se, miten meidän metsäpeurakantamme selviää. Metsäpeurakanta on muuten kuolemassa sukupuuttoon, siis täydellisen totaalinen tilanne.

Mutta sitten mennään vielä tähän liito-oravaan. Ihan tämmöinen mielenkiintoinen kysymys tuli mieleen, että paljonko meidän luontomme voi edes maksimissaan kantaa liito-oravia. Onko liito-orava ollut luonnossamme aina myös tämmöinen suurella kannalla oleva eläin? Meidän pitäisi tällä hetkellä muutenkin pystyä miettimään ja keskustelemaan laajemmin suojeltavien eläinten asioista, mitä asioita meidän on oikeasti tarkoituksenmukaista suojella. Jo pelkkä keskustelu ja tutkimus vievät tällä hetkellä hyvin paljon aikaa, ja minä en tiedä, onko meillä kokonaisvaltaista suunnitelmaa olemassa, miten näiden suojeleusasioiden kanssa mennään eteenpäin.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

Sitten uhanalaisuuden arvioinnista. Erityisesti minua kiinnostaa se, että meillä on liito-oravan lisäksi muitakin eläimiä, joitten uhanalaisuudesta tai silmälläpitämisasiasta tulisi keskustella enemmänkin, muun muassa merimetso, valkoposkihanhi ja tällaisia lajikkeita, jos mieltii, kuuluvatko ne meidän luontoomme ja missä määrin ne kuuluvat luontoon.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Hassi ja sen jälkeen ministeri.

19.59 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Tässä on keskustelu poukkoillut aika paljon ohi sen, mitä tämä lakiesitys varsinaisesti sisältää. Tässähän ei nyt käsitellä kaavoitusta eikä tässä käsitellä sitä, mitä lajeja lainsäädäntö määrää suojelemaan, vaan liito-oravan osalta käsitellään sitä, millä tavalla viranomaisen auttaa metsätalouden toimijoita tietämään, miten toimia laillisesti. Tämä asia tässä nyt heikkenee.

Menetelmät, joilla on arvioitu liito-oravan kantaa, ovat vuosien varrella muuttuneet, tarkentuneet ja kehittyneet. Joka tapauksessa kolmen viimeisen kanta-arvion tulos on se, että edellisellä arviointivälillä arvioitiin, että liito-oravan kanta on heikentynyt 30 prosenttia, ja nyt se on heikentynyt (Anne Kalmari: Kuudestakymmenestä tuhannestako?) vähemmän eli 22,7 prosenttia, kuitenkin heikentynyt. Riippumatta siitä metodista, millä sitä absoluuttista lukumäärää on arvioitu, kannan kehityksen suunnan arvio on tämä, ja se on yksi syy siihen, että pidän edelleen valitettavana tätä heikennystä, mitä hallitus esittää siihen viranomaisinformaatioon, mitä liito-oravan esiintymisalueista metsätalouden toimijoille annetaan.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan vielä edustaja Hoskosen puheenvuoro ja sen jälkeen ministeri.

20.01 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Vain lyhyesti tähän liito-oravakeskusteluun haluan omalta osaltani muutaman sanan sanoa. Kaikki metsäammattilaiset ovat suorittaneet nämä riittävät kurssit tästä tunnistamisesta ja siitä, miten menetellään erilaisten uhanalaisten lajien kanssa, miten suunnitellaan leimikot ja niin edelleen. Se ei ole mikään peruste. Se on aivan sama peruste, jos me vaatisimme vaikka nyt sairaanhoitajilta sitä, että he osaisivat kaikki lento-onnettomuuksien potilaat hoitaa hyvin, jos sellainen elämäntielle joskus kohdalle sattuu työssä ollessa. Ei se ole mikään peruste, että me vaikeutamme kaikkia muita toimenpiteitä yhden luvun takia. Esimerkiksi liito-oravan, joka on arvioitu moneen kertaan, todellista määrää ei taida kukaan tietää. Aikanaan niitä oli yli 300 000 paria muistamani mukaan, ensimmäiset arviot, ja sitten kun nämä arviot ovat asianosaisten itsensä tekemiä elikkä kun nämä erilaisten luonnonsuojelujärjestöjen edustajat ne arviot tekevät — ovat toki tiedemiehiä, en sitä väheksy, mutta kuitenkin ovat jollakin lailla asianosaisia — niin en nyt ihan aina luota niihin arvioihin, että ne ovat millilleen oikein.

Mutta tärkeää olisi huomata se, että me emme rajoita taloustoimintaa liikaa. Ilomantsissa on liito-oravaesiintymä alueella, jolla yhdellä puolella on ampumarata, toisella puolella on koulu, jossa 400 oppilasta käy koulua, yhdellä puolella on ampumarata, jossa ammutaan, yhdellä puolella pyörii jatkuvasti voimalaitos, jossa 24 tuntia turbiini pauhaa. Liito-orava pärjää siinä keskellä erinomaisesti. Me itse olemme tehneet nämä ongelmat, ja niitä käytetään poliittisena iskuvälineenä tavallisia ihmisiä vastaan ja heidän omaisuudenhoidossaan. Tästähän tässä oikeasti on kysymys.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja ministeri Tiilikainen, kolmisen minuuttia.

20.02 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Mielenkiintoista keskustelua kaiken kaikkiaan, ja katsotaan, mihin kaikkeen ehdin kommentoida.

Aloitan valiokunnan puheenjohtaja Hassin huolesta liittyen juuri tähän liito-oravien merkitsemiseen. Hassi on siinä oikeassa, että alun perin tämä merkintävelvoite otettiin juuri oikeusturvan kannalta. Täällä salissa näen useita edustajakollegoita, Kiviranta, Leppä — oltiin maa- ja metsätalousvaliokunnassa aikoinaan tätä haluamassa juuri oikeusturvan kannalta. Se oli kymmenen vuotta sitten. Kuten edustaja Hoskonen totesi, metsäammattilaiset ovat tänä aikana oppineet, miten leimikoita, joiden lähellä liito-oravat ovat, rajataan ja miten toimitaan. Ja kuten sanottu, ei tarvitse enää lähteä joka kohteelle, mutta ely-keskukset ovat edelleen velvoitettuja sitä neuvontaa antamaan, jos halutaan varmistaa, että ei tule niitä virheitä, mistä edustaja Halmeenpää täällä mainitsi. Niitäkin on toki sattunut. Tämä ei vaikuta siihen, että edelleenkin lisääntymis- ja levähdyspaikat on suojeltu.

Ja tämä uhanalaisuusluokitus, mistä käytiin värikäs keskustelu: Voin lohduttaa, että sekä edustaja Heinonen että Halmeenpää, te molemmat olette aivan oikeassa. Toivottavasti myös keskenänne löysitte sen yhteisen sävelen, eli uhanalaisuusluokituksessa on vain erilaisia luokkia: liito-orava on muuttunut vähemmän uhanalaiseksi, eli se on enää silmällä pidettävien listalla. Ja olisi oikeastaan mukavaa, että vaikkapa tuo eduskunnan ympäristökerho järjestäisi semmoisen ekologian peruskurssin, missä määritettäisiin tätä uhanalaisuutta. Se nimittäin riippuu siitä kannan koosta, populaation levinnäisyysalueen yhtenäisyydestä tai pirstoutuneisuudesta, eläimen luontaisesta lisääntymisnopeudesta plus sitten siitä kannan kehityksestä: onko se vähenemässä tai kasvamassa nopeasti vai hitaasti. Eli näitten eri tekijöitten summa on sitten tuo luokitus, mikä kertoo karkeasti sen tilanteen. Siinä mielessä hedelmällinen ja hyvä keskustelu, mutta kehotan menemään vielä syvemmälle tässä mielenkiintoisessa aiheessa.

Edustaja Hassi otti tärkeän jutun tästä digitalisaatiosta, mihin moni muukin täällä viittasi. Nyt hallitus tavoittelee sitä, että paitsi että metsävaratietoa muutetaan entistä ajantasaisemmaksi ja sähköisemmäksi, niin näihin samoihin tietokantoihin tulisi myös tämä ympäristötieto, jotta tiedetään, missä niitä liito-oravia on, että sieltä digikartoilta metsätaloussuunnitelmia tehtäessä löytyisi se tieto, jotta niitä vahinkoja sitten sattuisi vähemmän. Tämä on erittäin tärkeää, että se ympäristötieto on käytettävissä eikä ole vain sillä tavalla, että sitten kun joku on mennyt vikaan, niin huomataan, että aha, tuolla olikin jotain.

Niitä säästöjä, mitä tällä lakiesityksellä saavutetaan, muun muassa Metsähallitus tuon merkitsemisen vähentämisen osalta varmasti tarvitsee kansalaisille virkistyspalveluja järjestääkseen.

20.06 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! En tuhlaa yhteistä aikaamme enää pitempään uhanalaisuusluokituksen pohdintaan, mutta jotta nyt eduskunnan pöytäkirjoihin ei jäisi virheellisiä lukuja siitä, mitä tuo uhanalaisuus tarkoittaa, niin kyllä me tuossa edustaja Heinosen kanssa yhteisymmärryksessä totesimme asian tarkistettuumme, että Suomen luonnonsuojeluasetuksen mukaan siellä asetuksessa lueteltuna meillä on maassa yhteensä 1 410 uhanalaista eliölajia linnut, nisäkkäät, kaikki muutkin mukaan luettuna ja osa niistä on eri tavoin uhanalaisia, jotkut enemmän, jotkut vähemmän.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ympäristönsuojelulain ja jätelain 89 ja 108 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 147/2015 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Keskustelu

20.07 **Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koetan olla hyvin ripeä. — Tässä on koottu useista eri tarpeista lähteviä lakiesityksiä yhteen nippuun. Kaksi näistä liittyy siihen, että meillä on ollut puutteellisesti toimeenpantua EU-lainsäädäntöä eli esitykset osallistumisoikeudesta ympäristömeludirektiivin täytäntöönpanon täydentämiseen ja niin edelleen ja sitten aluskierrätysasetuksen täytäntöönpanoon liittyvät ehdotukset. Nämä ovat vain tämmöistä, että hienosäädetään meidän lainsäädäntöä, että ei tarvitse EU:n enempää naputtaa. Niillä ei ole kovin suurta käytännön merkitystä.

Sitten tämä kolmas osio tässä paketissa liittyy taas sarjaan byrokratian purku. Eli kun edellisellä hallituskaudella ympäristönsuojelulakia muutettiin sillä tavalla, että alle 10 hehtaarin turvetuotantoalueet tulivat ympäristöluvituksen piiriin, niin valitettavasti siinä tehtiin semmoinen vähän niin kuin taannehtiva juttu, että myös ne tuotannossa jo olevat alueet pistettiin hyvin pikaisella aikataululla hakemaan lupa sille olemassa olevalle toiminnalleen, ja tähän nyt tällä kyseisellä lailla tuodaan selkiytystä ja helpotusta. Eli lykätään tätä lupien hakuaikaa viisi vuotta eteenpäin, jolloin on mahdollista, että olemassa oleville pienille turvetuotantoalueille — jos viiden vuoden aikana esimerkiksi se alue on loppuun nostettu — ei tarvitse lähteä lupaa hakemaan tai viisi vuotta on aikaa sillä toimijalla miettiä, kannattaako tälle pienelle alueelle lupaa ylipäänsä hakea. Eli tässä on puhtaasti tällaisesta toiminnan järjeistämisestä kyse. Edelleenkin sitten uudet alueet, niin pienet kuin suuremmat, tulevat olemaan ympäristöluvituksen piirissä, ja sitten taas näitä lupajärjestelmien kehittämisiä pohditaan tulevissa esityksissä. Mutta tässä vältytään siltä, että olemassa oleville alueille ei tarvitse lähteä hakemaan lupaa, vaan tulee riittävän pitkä siirtymäaika, jotta toiminnan harjoittajat voivat miettiä, mitä näille alueille tehdään.

20.09 **Esko Kiviranta kesk:** Arvoisa puhemies! Tämä ympäristönsuojelulain muutosesitys on laaja, mutta tarkoitukseni oli kiittää ministeri Tiilikaista tästä nimenomaan jo toiminnassa olevien turvetuotantoalueitten luvituksen muutoksesta, joka todennäköisesti jopa lopullisesti poistaa tätä turhaa byrokratiaa, kun noita alueita ilmeisesti pystytään nostamaan loppuun tuohon määräaikaan mennessä. On tietysti tarpeetonta vaatia tämmöisille toiminnassa oleville pienille alueille ympäristölupaa. Se on kustannuskysymys yrittäjälle, ja tietokin tästä vaatimuksesta ilmeisesti kulkee aika huonosti tuonne yrittäjille. Nyt tätä

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

määräaikaa pidennetään tuonne syyskuuhun 2020, ja toivottavasti se nyt sitten osoittautuu riittäväksi.

20.10 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Varmasti voimme olla kaikki yhtä mieltä siitä, että muilta osin kuin turpeen osalta tämä on ihan selvästi lainsäädäntöä, joka on hyvinkin teknistä. Mutta on aika vaikea olla samaa mieltä tästä kohdasta, että kun nyt uuden ympäristönsuojelulain mukaan myös pienten, enintään 10 hehtaarin turvesoiden tulee hakea toiminnalleen ympäristölupaa, niin nyt kun nämä toiminnanharjoittajat eivät ole sitä syystä tai toisesta voineet tehdä, sitten pidennetään tätä viiteen vuoteen. Jos on kysymys jostain käytännön asiasta, niin ehkä se ymmärrettäisiin, että tuo pidennys olisi vaikka vuosi, jolloin tätä voitaisiin hakea, ja ei varmasti olisi kovinkaan suuri ongelma, jos esimerkiksi näitä pieniä turpeennostoaloja olisi hyvin harvakseltaan, mutta jos niistä muodostuu jollekin alueelle esimerkiksi isoja alueita lähekkäin olevista pienistä turpeennostoalueista, niin miten tähän sitten suhtaudutaan? Kysymys on kuitenkin aikamoisesta vesiensuojeluasiasta, niin kuin tiedetään, tässä turpeennostossa. Sitten tässä on tietysti vielä sellainenkin puoli, että ministeri on luvannut tämän näille yrittäjille ja se on sitten otettu tähän lainsäädäntöön ilman, että minkäänlaista asiantuntijakuulemistä tässä olisi toteutettu. Eli kysyn arvoisalta ministeriltä: miten tässä nyt on mietitty esimerkiksi sitä, jos useita näitä pieniä turpeennostoalueita sattuu sitten jollekin vesistöalueelle, ja minkälaista uhkaa se (Puhemies koputtaa) tuottaa tässä tilanteessa?

20.12 Mikko Savola kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Myllerillä nähtävästi on tällainen alue tiedossa, kun sitä noin vahvana esimerkkinä näyttää.

Tämä uudistus on erittäin hyvä ja tarpeellinen nimenomaan liittyen näiden pienten turvetuotantoalueiden luvitukseen. Onhan se nyt käsittämätön tilanne, että kun on tuotannossa oleva alue, niin tavallaan takautuvasti siihen tulisi tuhansien eurojen ylimääräinen maksu, mihin yrittäjä ei itse ole pystynyt varautumaan aloittaessaan sitä toimintaa. Sitähän tällä nyt halutaan korjata, sitä ehkäpä jopa, sanoisin, tarkoituksenhakuista asiaa, joka edellisen hallituksen aikana tuonne lainsäädäntöön oli lipsautettu mukaan. Tuo summa oli 8 040 euroa, ja tuommoisella alle 10 hehtaarin nevalle se on käytännössä koko vuoden tuotannon määrä, eli se olisi lopettanut tämän tuotannon hyvin monelta alueelta kokonaan. Se viesti on kyllä vahvasti tuolta yrittäjäpiiristä tullut.

Mitä tulee ympäristönsuojeluun, niin kyllä, suojelun täytyy näissä silti olla kunnossa. Jos menneillä vuosikymmenillä on tehty virheitä, niin niitä samoja virheitä ei pidä toistaa, ja sen takia siinä, kun tuotantoalueiden vesiä käsitellään, sen lopputuloksen tulee ratkaista, että niiden tulee olla puhtaassa kunnossa. Näinhän nykyään myös toimitaan.

Haluaisin ministeri Tiilikaiselta vielä kysyä siitä, että kun nyt nämä lupamaksut ovat olleet samansuuruiset oikeastaan nevan koosta riippumatta, niin mitä muutoksia tähän on tehty tai ollaan tekemässä. Tullaanko porrastamaan sen mukaan, kuinka suuri alue on kyseessä?

20.14 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Jatkan kehumista ympäristöhallinnon osalta tästä turhan byrokratian purkamisesta, sillä tätähän tämä esitys todellakin on.

Nyt sitten tässä omassa puheenvuorossani kiinnitän huomiota erityisesti tähän turveasiaan, josta nyt muutenkin on jo keskusteltu. Elikkä ympäristönsuojelulain siirtymäsäännöstä muutettaisiin pienten turvetuotantoalueitten osalta. Esityksen mukaan viidellä

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

vuodella pidennettäisiin määräaika, jonka kuluessa eräiden enintään 10 hehtaarin turvetuotantoalueiden tulee hakea toiminnalleen ympäristölupaa. Esitys osoittaa maalaisjärkeä pienten turvesoiden tuotantoa kohtaan. Lupien hakeminen aiemmin säädetyssä määräajassa ei ole toiminut toivotulla tavalla, ja tieto luvanhakovelvoitteesta ei ole kulkenut riittävän tehokkaasti. Osa turpeenottajista on oikeissa lopettaa toimintansa muutaman vuoden sisällä.

Sitten turpeesta muuten: Turve on kotimainen hitaasti uusiutuva energianlähde. Se ei minun näkemykseni ja monien tutkijoidenkaan mukaan ole todellakaan fossiilinen polttoaine, kuten se on tietyissä paikoissa määritelty, mutta kuitenkin se tulee olemaan osa suomalaista energiantuotantoa luultavasti vielä pitkän aikaa. Tässä tapauksessa siirtymäajan pidentäminen pienten turveyksiköiden osalta on kohtuullinen ratkaisu.

Ja sitten vielä täsmennän sen asian, että vaikka lupaa ei näille pienille alueille ole tarvittu, niin todellakaan ei luontoa eikä vesistöä saa missään tapauksessa pilata. Elikkä nämäkään tapaukset eivät ole saaneet pilata luontoa.

20.16 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Niin kuin osa puhujista jo edellä on todennut, muut muutokset tässä hallituksen esityksessä ovat ihan kannatettavia, mutta tätä pienten turvetuotantoalueiden muutosta itse en pidä hyvänä. (Mikko Savola: Miksi?) Enkä pidä hyvänä myöskään sitä, että — niin kuin tässä keskustelussa on käynyt esille sekä ministerin puheenvuorossa että nyt sitten joidenkin tätä muutosta kannattavien edustajien puheenvuoroissa — itse asiassa taka-ajatus olisikin se, että käytännössä vapautetaan lupavelvoitteista ne toimijat, jotka jo ennestään ovat kaivaneet turvetta alle 10 hehtaarin soilta.

Ymmärtäisin vuoden pidennyksen tähän lupamääräaikaan. Se ei sinänsä ole mitenkään tavatonta, että tieto ei toimijoita ole tavoittanut. Mutta olisi kohtuullista olettaa, että nyt se tieto on nämä toimijat tavoittanut, jolloin vuoden lisäaika olisi sopiva kädenojennus heille, että he pystyvät lain velvoitteet toteuttamaan.

Edellisen hallituksen aikanaan tuli turpeennoston vesistövaikutuksista hätkähdyttävää uutta tietoa, kun paljastui, että mittaukset, joiden nojalla esimerkiksi Vapo ilmoitti, mitkä nämä vesistö päästöt ovat, on tehty kaikkina muina aikoina paitsi silloin, kun niitä päästöjä eniten tulee. Eli kevättulvien aikana tulee eniten näitä orgaanisen aineen päästöjä vesistöihin, mutta nämä jaksot puuttuivat näistä Vapon mittauksista, (Puhemies koputtaa) mikä oli myös Vapon tiedossa. (Puhemies: Aika!) Eli turpeennoston vesistövaikutuksiin ja luvituksiin pitää suhtautua vakavasti.

20.18 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä on jälleen esimerkki normienpurusta, mutta samalla — kun tässä ministeri Tiilikainen on paikan päällä ja vesistöjen kunto on hallitusohjelmankin mukaan tärkeä asia — haluaisin kysyä, että sen lisäksi, kun meillä on kiertotalouden hankkeita, joissa ravinteita pyritään saamaan kiertoon, pois rehevöittävästä vesiä, niin yhdyskuntajätevesilietteestä kuin ehkä tehostetusta lannan käytöstä, onko mahdollista saada tällaisia pilottihankkeita myös tältä turvetuotantopuolelta, niin että saisimme uusia menetelmiä käyttöön. Mielestäni kaiken uuden turvetuotannon, mitä nyt aloitetaan, pitää kestää päivänvalo joka kohdassa. Totta kai kotimaista energiaa täytyy käyttää ja haluamme sitä käyttää, mutta ei vesistöjen kustannuksella. Tämän täytyisi olla itsestäänselvä asia. Aivan kuten metsäteollisuus aikanaan 1980-luvulla otti härkää sarvista kiinni ja laittoi vesistöasiansa kuntoon, minkä jälkeen kenelläkään ei ole ollut no-

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

kan koputtamista näissä asioissa, niin toivoisin, että tuossa turvepuolella uusilla innovaatioilla pistetään homma kuntoon.

20.19 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Juuri näin, niin kuin edustaja Kalmari sanoi, että metsäteollisuus aikanaan omassa historiassaan aiheutti valtavia vesistö päästöjä puunjalostusprosessin takia, ja se on sitten pantu nyt kuntoon uudella tekniikalla, jopa niin hyvin, että esimerkiksi Uimaharjun sellutehdas ottaa Pielisjoesta vettä, jonka se käyttää prosessiin ja puhdistaa sen jälkeen, tietenkin nykyaikaisilla menetelmillä, ja päästää veden takaisin vesistöön puhtaampana kuin sen on sieltä ottanut — esimerkki siitä, miten järkevästi toimintaan. Tänä päivänä turvesoilta pystytään vedet kanssa samalla keinoin puhdistamaan. Se on totta, että tiettyjä ongelmia on siellä, niin kuin edustaja Hassi sanoi, mutta nekin ovat hallittavissa olevia asioita. Minun mielestäni tämä suomalainen mentaliteetti on se, jolla yritetään tehdä kaikkensa, että maaseudun elinkeinot lakkaisivat. Keron yhden esimerkin.

Arvoisa rouva puhemies! Ilomantsi oli aikanaan merkittävä turvetuottaja. Sen jälkeen on kaikkensa tehty erilaisilla ympäristösäännöillä — on totta, että siellä on ympäristöongelmiakin ollut, ei sitä sovi kieltää, mutta nekin asiat on pantu parempaan kuntoon ja yhä parempaan kuntoon ne tulevat — ja toistasataa työpaikkaa on mennyt. Australiasta ajetaan maahan kivihiiltä, ja me velkaannumme hurjalla vauhdilla. Jos nyt oikein muistan, niin huomenna tai ylihuomenna Moody's laskee Suomen luottokelpoisuusluokitusta. Valtiovallan lainat lähtevät nousuun, korot lähtevät nousuun. Onko meillä varaa siihen, että omat elinkeinot lakkautetaan tai tehdään niiden harjoittaminen lähes mahdottomaksi? Ja sen jälkeen kun olemme pulassa, emme pysty auttamaan edes itseämme, kun olemme luoneet sellaisen byrokratian, joka ei kerta kaikkiaan ole enää korjattavissa millään muulla kuin todella kovalla kädellä, mutta siihenhän tarvitaan ajattelutavan muutosta. Kysymys ei ole mistään tekniikasta tai osaamisesta. Kysymys on siitä, haluammeko me tämän maan pitää kunnossa, asuttuna. Meillä on ainoastaan suunnitelma, että 700 000 ihmistä pitää saada suuriin kasvukeskuksiin asumaan, maaseutu pitää saada tyhjäksi, ja yhä enemmän on niitä ihmisiä, jotka täällä asuvat ja maksavat valtavan kallista hintaa asunnosta tai hirvittävää vuokraa, (Puhemies koputtaa) johon heillä ei ole varaa.

20.22 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä kyllä uskon siihen, että meidän parhaita valttejamme Suomessa on se, että me teemme hyviä, laadukkaita ja sellaisia tuotteita, jotka ovat ympäristön kannalta hyviä ja joilla viemme eteenpäin kestävä kehitystä, ja sen pitää kyllä kestää se, että me huolehdimme erilaisilla lupakäytännöillä ja muilla siitä, että se tuotanto, joka Suomessa tuotetaan, ei pilaa vesiä, ei pilaa ilmaa eikä pilaa maaperää. Kyllä me tarvitsemme tähän myös lainsäädäntöä, me tarvitsemme normeja, me tarvitsemme lupakäytäntöjä, ja silloin kun asia hoituu hyvin, niin oikein hyvä asia. (Hannu Hoskonen: Lisää kivihiiltä, lisää kivihiiltä!)

20.23 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan nyt korostaa sitä, että kun tässä puhutaan nyt näistä turvenevojen lupamaksuista, niin puhutaan maksuista, jotka olisivat tulleet takautuvasti. Ei se poista velvoitetta siitä, etteikö ympäristönsuojelun pitä olla kunnossa, vaan tässä puhutaan aivan kohtuuttomasta maksusta pienelle turvenevalle, lähinnä omaan käyttöön maatilalla, kuiviketurpeeksi tai energiaturpeeksi, taikka sille lähialueelle samaan käyttöön tulevien tuotteitten tuottamiseen tulevasta

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

maksuista. Sen ajan pidentämisestä nyt puhutaan. Tämä on vähintään kohtuullista, että sitä viidellä vuodella pidennetään, ja tietysti jatkossakin sen jälkeen tulee katsoa hyvin huolella, mikä on kohtuullista ja mikä ei tällaisten maksujen suhteen.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja puhujalistaan.

20.24 Nasima Razmyar sd: Arvoisa rouva puhemies! Kuten tässä edellä puhuneet ovat jo maininneet, myös tässä, arvoisa ministeri, on paljon hyvää, ja tietenkin meille kaikille on tärkeää, että byrokratiaa karsitaan ja sitä kautta saadaan asioita myös sujuvammaksi.

Mutta olen hyvin samaa mieltä edustaja Hassin ja Myllerin kanssa tästä viiden vuoden siirtymäajasta. Ensinnäkin toivoisin ministeriltä vastausta siihen, minkä takia se vuosi tosiaankaan ei riitä, ja toivon myös vastausta siihen, minkälaisella lausuntokierroksella tämä on käynyt ennen tätä. Ja sitten oikeastaan näistä kokemuksista, joita siirtymäajoista on aikaisemmin ollut: kokemusten joukossa on myös hyvin kielteisiä kokemuksia, koska monet saattavat tehdä hakemukset aivan viime tingassa, jotta se johtaa näihin uusiin lisäaika-vaatimuksiin. Voiko ministeri tässä vielä täydentää, että näin ei tule käymään vaan tässä sitten on tosiaankin kyse tällaisesta kohtuullisuudesta?

20.25 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on käyty kriittistä keskustelua turvetuotannosta. Itse näen turvetuotannon hyvin kotimaisena ja työllistävänä teollisuudenalana, myös energianäkökulmasta kannattavana. Ihmettelenkin, että täällä tätä vuoden aikaa pidettäisiin kohtuullisena tällaiseen muutoshakuun ja lupien käsittelyyn. Vähän kun tuntee sitä teollisuutta paremmin tai niitä yrittäjiä, jotka sillä alalla toimivat, niin kyllä viisi vuotta on varsin kohtuullinen aika sille, että pystytään arvioimaan omia investointeja ja tällä lailla varautumaan tulevaisuuteen tässä turvetuotannossa. On hyvä, että nämä pienet alueet ja toiminnassa olevat luvat saavat nyt tämän jatkoajan. Minusta tämä esitys on hyvin asiantuntemuksella valmisteltu, siitä kiitos ministerille, että on tämmöinen esitys ja myös tällä esityksellä joustavoitetaan ja byrokratiaa puretaan hyvin.

Täällä on noussut esille myös tämä kohtuullistaminen näiden lupamaksujen suuruudessa, ja myös minä mielelläni kuulisin, onko niihin lupamaksuihin tulossa mitään porrastusta tai tällaista, että luvan suuruus ratkaisisi sen asian, miten se asia menee tässä eteenpäin.

20.26 Mikko Savola kesk: Arvoisa rouva puhemies! Byrokratian purkuhan tässä on tietysti se kaiken lähtökohta, se että kevennetään säännöstelyä ja kohtuuttomia lupamaksuja, kevennetään semmoisia, mitkä ovat järjenvastaisia: sellaisiin maksuihin, joihinkä yrittäjä ei ole tavallaan voinut varautua, haetaan kohtuullisuutta. Ja mikä ei ole kohtuus, se ei voi olla lakikaan, se on jo vanha sanonta.

Olen edustaja Hoskosen kanssa aivan täysin samaa mieltä siitä, että tuolla maaseudulla pitää pystyä elämään, siellä pitää pystyä yrittämään, elinvoiman mahdollisuuksia pitää olla. Meidän pitää pystyä turvamaan kotimaista energiantuotantoa, meidän pitää pystyä turvaamaan kotimaista työllisyyttä ja yrittäjyyttä tuolla maakunnissa. Ja nämä kaikki, millä me pystymme sitä edistämään, ovat hyväksi.

Sitten kun mennään vielä tähän itse turvetuotantoon ja niihin kustannuksiin, niin kun pienikin neva avataan turvetuotannolle, siinä on erinäisiä kustannuksia, mitä tulee ojituksesta, ympäristönsuojelusta, kun tehdään läjitysallasta, tehdään suodatinkenttää ja niin edelleen. Se, että noita takautuvia lupamaksuja tulisi, ei poista niitä velvoitteita, etteikö

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

näiden asioiden pitää olla kunnossa, ja jokainen vastuullinen tuottaja ne haluaa myös huolehtia. Enemmän kyse on siitä, haluammeko me pitää kotimaisen työllisyyden, kotimaisen energian puolta vai luotammeko me tässäkin asiassa ulkomailta tuotuun kivihiiileen, energiaan, joka ei kyllä meidän omaa talouttamme paranna.

20.28 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Nämä lupamaksut voivat kylä todella olla aivan kohtuuttomia monille pienille ja keskisuurille toimijoille hyvin monilla muillakin elinkeinotoiminnan aloilla kuin turvetuotannossa, josta nyt puhumme. Siitä olen samaa mieltä, että kohtuullistamiseen voisi olla tarvetta ja keinoja siihen hyvä etsiä.

Se, että lupamenettelyä sovelletaan ja käytetään jo toiminnassa oleviin elinkeinotoiminnan harjoittajiin, ei ole kylläkään mitenkään tavatonta tai poikkeuksellista. Itse asiassa koko ympäristönsuojelun tason hyvä kehitys Suomessa on perustunut siihen, että kun puhdistustekniikat ovat kehittyneet, niin niitä on alettu toiminnanharjoittajilta myös vaatia, niin Uimaharjun sellutehtaalla kuin kaikkialla muuallakin. On aivan tavallista, että tuotannon ympäristövastuita tarkennetaan ja luvituksen yhteydessä menetelmät päivitetään vastaamaan parasta saatavilla olevaa tekniikkaa. Ja kysyisinkin oikeastaan ministeriltä: miten nyt näiden kyseessä olevien alle 10 hehtaarin turvesoiden kohdalla ympäristövastuita on tällä hetkellä säädelty, ja vastaako se vesiensuojelun nyky menetelmiä?

20.29 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Yritin saada edustaja Hoskosen äskeiseen puheenvuoroon vastauspuheenvuoron, mutta nyt näin varsinaisessa puheenvuorossa sitten totean, että kun edustaja Hoskonen ja hänen jälkeensä myös edustaja Savola antoivat ymmärtää, että turpeen vaihtoehto olisi kivihiihi, niin Tilastokeskushan tammikuun 28. päivä tänä vuonna ilmoitti, että kivihiihen käyttö on Suomessa laskenut samalle tasolle kuin 80-luvun alussa. Eli siinä asiassa, että kivihiihen käyttö laskee, olemme aivan oikealla tiellä.

20.30 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Aivan oikein, kivihiihen käytön pitää laskea ja sen pitää loppua kokonaan, ja sitten ruvetaan käyttämään näitä kotimaisia energiaraaka-aineita, puuta ja turvetta, jotta saataisiin joskus nuo velatkin maksettua. Olen elämäni aikana tottunut siihen, että se, mitä velkaa on tullut otettua, on tullut aina maksettua. Suomen valtiolla ei taida valitettavasti tämä oppi vielä olla perille mennyt.

Arvoisa rouva puhemies! Yksi lyhyt esimerkki järjettömästä ympäristölupamenettelystä ja eri suojeluun liittyvistä turhista maksuista: Kesälahtelainen yrittäjä pyörittää minkki-tarhaa, kettutarhaa, jossa on erittäin korkeatasoista tuotantoa, monta ihmistä töissä. Nyt ympäristöviranomaisen vaatii siltä ympäristölupaa, ja se maksaa 15 000 euroa. Toiminta on siinä vaakalaudalla, jatkaako yrittäjä enää vai pistääkö ihmiset kilometritehtaalalle. Tällaisia ei tässä maassa saa tapahtua.

Sen takia byrokratian purku ja erilaisten jättesäännösten ja tällaisten asioiden yksinkertaistamisen ja byrokratian purun kaikessa, koko hallinnon läpi, pitää olla tämän hallituksen ja seuraavien hallitusten asia numero yksi. Jos me haluamme tässä maassa elää, tehdä töitä ja maksaa veroa, meillä ei ole enää muuta vaihtoehtoa. Tällainen turhanlainen liirumlaarumi on lopetettava. Jos ette usko, niin kannattaa käydä kerran päivässä katsomassa Suomen valtion velkaantumismuutoksia, se rauhoittaa huomattavasti hurjimpia ajatuksia.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja ministeri Tiilikainen, kolmisen minuuttia.

20.31 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Kiitos, puhemies, ja kiitos monista tärkeistä kannanotoista. Olen usean edustajan kanssa, muun muassa valiokunnan puheenjohtaja Hassin kanssa, täysin samaa mieltä siitä, että vesiensuojelu on äärimmäisen tärkeä juttu. Se todettiin täällä monessa puheenvuorossa, ja se on tärkeätä myös turvetuotannon yhteydessä. Meillä pitää olla periaate, että yhtä luonnonvaraa käytettäessä ei saa turmella toista. Senpä takia jatkossakin ympäristönsuojelulain mukaan edellytetään, että uusilta, niin pieniltä kuin isoilta, turvetuotantoalueilta vaaditaan ympäristölupa.

No, sitten, miksi olemassa olevilla alueilla nyt päädyin ratkaisuun, että lykätään tätä siirtymäaikaa ihan niin kuin tuntuvasti? Juuri siksi, että jos meillä on joku olemassa oleva toiminta, joka on useimmiten näin pienillä alueilla aika pienimuotoista, niin kuin esimerkiksi edustaja Savola täällä kuvasi, niin tuo pakkoluvitus lyhyellä siirtymäajalla tarkoittaisi ainoastaan, että joko sen yrittäjän on pakko lopettaa se homma tai sitten se on kerta kaikkiaan taloudellisesti kannattamatonta. Tällä viiden vuoden siirtymäajalla taataan se, että jos tuo alue on ollut jo pitempään tuotannossa, niin voi olla, että viiden vuoden aikana se tuotanto viedään loppuun, mitä siellä nostettavaa turvetta on, tai sitten alueen haltijalla on viisi vuotta aikaa funtsia, kannattaako siihen lupaa lähteä hakemaan vai ei.

Edustajat Myller ja Hassi ja moni muu ihmettelivät tätä siirtymäajan pituutta. Te olette europarlamentissa toimineet monta kertaa niin, että kun jotain ympäristönsuojelulakia ollaan muuttamassa, olkoonpa vaikka biomassaa käyttävistä voimaloista kyse, niin silloin on ihan luonnollista, että Suomen edun mukaisesti on haluttu niille olemassa oleville laitoksille hakea mahdollisimman pitkää siirtymäaikaa, että tiukennukset ympäristönsuojelulainsäädäntöön koskevat aina tulevaa tai että siirtymäaika on järkevä. Tässä on aivan samasta ilmiöstä kyse. Kun muutetaan lakia niin, että tulevaisuudessa paremmin ympäristönsuojelu meidän turvetuotannossa huomioidaan, niin annetaan kuitenkin näille pienille olemassa oleville toimijoille riittävän pitkä ja järkevä siirtymäaika.

Edustajat Pakkanen ja Savola kysyivät tästä maksujen porrastuksesta. Nythän meillä on niin kuin tämmöinen omakustannusperiaate tietyllä lailla näissä lupamaksuissa, ja tulen selvittämään sen, onko mahdollista pienten alueitten osalta saada myös pienempi maksu, jos tuo luvan käsittely on kevyempää. Tietenkin kaiken kaikkiaan tässä luvituksessa luvituksen sujuvoittaminenhan on hallituksen yksi tavoite. Jos tuota prosessia pystytään sähköistämisen avulla esimerkiksi yksinkertaistamaan ja nopeuttamaan niin, että siitä syntyy viranomaisille vähemmän kustannuksia, vähemmän vaivaa hakijalle, niin kaiken järjen mukaan silloin myös maksut tulevat alenemaan, koska siinä on se omakustannusperiaate.

20.34 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Ihan niin kuin ministeri Tiilikainen totesi, lainsäädännössä, niin suomalaisessa kuin eurooppalaisessakin, on ihan normaali käytäntö, että toimijoille, jotka jo harjoittavat jotain toimintaa, annetaan siirtymäaikoja. Mutta siltä osin haluaisin tarkentaa, että ihan tavanomainen menettely ei ole se, että takautuvasti pidennetään näitä siirtymäaikoja.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta sekä kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta annetun lain 3 §:n kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 148/2015 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Keskustelu

20.35 **Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilta on rientänyt pitkälle, ja tätä istuntoa ei kohtuuttoman pitkään voi jatkaa. Onko mahdollista, että lyhyesti esittelisin kaikki hallinnonalaani kuuluvat jäljellä olevat kolme lakiesitystä...

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sopii.

...koska joudun valitettavasti sitten itsekin poistumaan?

Tämä hallituksen esitys maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta: Tässä on kyse päätösvallan siirrosta lähemmäksi ihmisiä, osana näitä uudistamishankkeita, mitä hallitus toteuttaa. Ely-keskuksille nykyisin kuuluva poikkeamistoimivalta siirrettäisiin kokonaan kunnille, jotka siis kaavoitusta harjoittavat, ja poikkeamistoimivaltaa lavennettaisiin sillä tavalla, että on mahdollista liike- ja toimistorakennusten tiloja muuttaa asuinkäyttöön tai muuhun ympäristöhaiiriötä aiheuttamattomaan käyttöön. Eli helpotetaan käyttötarkoituksen muutosta rakennuksilla, tuodaan poikkeustoimivalta sen alkuperäisen kaavoittajan eli kunnan käsiin elyltä. Tällä ely-keskusten tehtävät vähenevät, kaksinkertainen työ vähenee, koska vaikka nykyisin poikkeamista päättää ely, niin käytännössä kunnat joutuvat käsittelemään jokaisen poikkeamishakemuksen ja antamaan siihen lausunnon, minkä jälkeen ely sitten käsittelee sen saman asian. Ja tässä nyt sitten valta ja vastuu annetaan kunnille myös poikkeuslupa-asioissa.

Sitten, puhemies, ottaisin seuraavaksi tämän hallituksen esityksen energiatodistuksista uusille rakennustyypeille. Energiatodistukset ovat puhuttaneet eduskuntaa niin kansalaisaloitteen muodossa kuin muutenkin, ja on edellytetty, että energiatodistuksia muutetaan. Nyt tässä lakiesityksessä kuitenkin tehdään energiatodistuksiin ainoastaan ne muutostarpeet, missä komissio on ollut meidän niskassa, eli laajennetaan tätä energiatodistuksen aluetta uimahalleihin, jäähalleihin, varastorakennuksiin, liikenteen rakennuksiin eli kaikkeen siihen, mitä tämä direktiivi edellyttää, mitä Suomessa ei ole aiemmin toimeenpantu.

Sen sijaan se osio energiatodistuksen uudistamisesta, missä tavoitellaan sitä, että energiatodistus olisi nykyistä informatiivisempi, ja missä käydään läpi nämä kuuluisat energiamuotokertoimet: Energiamuotokertoimet vaikuttavat erittäin keskeisesti tuohon tulevaan lähes nollaenergiarakentamisen lainsäädäntöön, ja sen takia on järkevää, että nämä asiat käsitellään yhdessä. Eli kun tätä nollaenergiarakentamisen lainsäädäntöä valmistellaan, niin siinä yhteydessä funtsitaan nämä energiamuotokertoimet, minkä jälkeen sitten on

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

mahdollista tuoda myös tämä energiatodistuksia koskeva lainsäädäntö ja siihen tarvittavat täydennykset eduskunnan toivomalla tavalla.

Arvoisa puhemies! Otan vielä tuon asuntosäästöpalkkiolakiesityksen. Hallitusohjelman mukaisesti asuntosäästöpalkkio avataan 15-vuotiaille — aiemmin alaikäraja on ollut 18. Tarkoitus on se, että jo 15-vuotias voisi ryhtyä asuntosäästäjäksi omassa päätösvallassaan olevien varojen osalta, olkoonpa ne sitten kesätyötuloja tai pääomatuloja, jos sellaisia sattuu olemaan, tai muita hänen itse määrittämiään rahoja. Eli tässä tarkoitus ei ole avata hyväosaisten lapsille sitä mahdollisuutta, että "pappa betalar" eli että voisi oman lapsensa puolesta esimerkiksi ryhtyä asuntosäästäjäksi. (Välihuutoja sosialidemokraattien ryhmästä) Asuntosäästämisen tarkoitus on opetella vastuullista toimintaa tulevaisuutta varten, ja nyt avataan tämä mahdollisuus. Kuitenkin kun on tämä lisäkorko ja on hyvin todennäköistä, että kovin moni 15-, 16- tai 17-vuotias ei hyvinkään huomattavia summia muitten rahantarpeitten takia tai vähissä olevien varojen takia sinne pysty laittamaan, niin sen takia nuori asuntosäästäjä voi valita, alkaako tämä lisäkorko tulla siitä tilin avaamisen hetkestä vai vasta sitten, kun tuo täysi-ikäisyyden raja 18 vuotta täyttyy. Eli voi pienilläkin summilla harjoitella säästämistä ja tammöistä tavoitteellista toimintaa mutta sitten vakavammin siihen ryhtyä vaikka esimerkiksi sen 18 ikävuoden jälkeen, jolloin tämä lisäkorkoa määrävä aika alkaisi raksuttaa.

Näille kaikille esityksille, arvoisa puhemies, toivon eduskunnan aina valppaitten valiokuntien antavan arvoisensa, perusteellisen käsittelyn. — Ja nyt pyydän anteeksi, että joudun valitettavasti poistumaan. (Eero Heinäluoma: Se onkin huonompi juttu!)

20.40 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä hallitus tekee erinomaista työtä siirtämällä päätösvallan poikkeamistilanteista ely-keskusten mielivallasta kunnan demokraattiseen päätöksentekoon. On vain yksinkertaisesti järkevää, että esimerkiksi rantarakentamisen poikkeamispäätökset siirretään kuntiin ja korjausrakentamista helpotetaan.

Kun hallituksen esitystä lukee, pitää ihmetellä, miten aiemmilla hallituksilla on ollut halua ja energiaa luoda näitä pykälä ja säännöksiä. Kysymys taitaa olla punavihreästä keskittämisideologiasta ja paremmin tietämisestä. Tällaisia säädöksiä on ilo purkaa, enemmänkin voisi vapauttaa. Mielestäni perusteluissa korostuvat ympäristöasiat jopa liikaa. Toivon hallitukselta lisää rohkeutta jatkossa esityksiin — läpi menevät tällä hallitusohjalla.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Heinäluoma.

Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Jos ministerillä on kiire, niin jään kysymään, että olisiko mahdollista, että jos hän hetken aikaa ehtisi olla paikalla, että voitaisiin yhdistää keskustelu näistä loppuasioista, jolloin voisi kuitenkin esittää joitakin kysymyksiä ministerille vielä. Esimerkiksi itseäni kiinnostaa tämä energiatodistusasia, ja sen takia olen täällä illan istunut.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Miten ministerillä, onko mahdollisuus olla jonkin aikaa?

Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Ministerin tehtävä on palvella eduskuntaa, joka on Suomen lakia säätävä elin. Toivon tietysti, että jos

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

tässä on akuutteja kysymyksiä ja tätä keskustelua on odotettu, niin voitaisiin ottaa ne. Ei tämä elämä ole 15 tai 10 minuutista kiinni, että mielelläni kuulen teidän huolianne asioista.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Se sopii oikein hyvin, mutta nyt tarvitsisin vastauksenne, että mihin asti ministeri pystyy olemaan.

Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: 20.55.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten mennään niihin rapsakoihin kysymyksiin. Edustaja Heinäluoma, vastauspuheenvuoro.

20.42 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos sopii, niin mennään minuutin rajoissa, niin että...

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Kyllä, kuten sanoin, vastauspuheenvuoro.

...sitten ehtii useampi puheenvuoro.

Itseäni tämä energiatodistusasia on jäänyt mietityttämään. Seurasin puhemiehenä tätä käsittelyä viime vaalikaudella, kun oli tämä kansalaisaloite, ja siltä osin olen erittäin ilahunut siitä kannasta, jonka eduskunta otti ja silloinen ympäristö- ja asuntoasioista vastaava ministeri Viitanen, joka lähti siitä, että todellakin helpotettaisiin tätä taakkaa, joka vanhoissa omakotitaloissa asuvilla on. Olin hyvin ilahunut, kun tämä oli nyt asialistalla, mutta sitten huomasinkin, etteihän tämä ollenkaan kulje siihen suuntaan, vaan päinvastoin tässä lähtökohtana on, että tuodaan vielä lisää, että seuraavaksi myös autotallit ryhdytään luokittelemaan. Nyt tuntuu, että tämä ei ole hallituksen linjan mukaista, että sääntelyä pyritään keventämään, ei myöskään sen EU-linjauksen mukaista, että katsotaan tarpeetonta sääntelyä. Kysymykseni kuuluu: Miksi ihmeessä näitä vanhoja omakotitaloja pitää piinata näillä täysin teoreettisilla kulutuslaskelmilla, jotka eivät sitten edes kerro ihmisille yhtään mitään? Onko hallitus miettinyt, että tämä esitys ei ole linjassa sen kanssa, mitä te muuten sanotte tekeväanne?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan siis hetken aikaa näitä minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja. Edustaja Heinonen, kysymys.

20.43 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän erittäin myönteisenä tätä poikkeamislupien siirtämistä sinne, missä se paras tieto on, eli paikalliselle tasolle. Tässä viitataan kuitenkin siihen, että elyjen roolin muutosta ja tätä valitusoi-keutta ei oltaisi rajaamassa. Hallitusohjelmassa on kuitenkin sovittu, että elyjen rooli muutetaan konsultoivaksi näissä kaavoituskysymyksissä, ja kysyisin: minkä takia tässä on muutettu tätä linjaa?

Kysyisin myös: kun tässä samassa kokonaisuudessa, missä näitä asioita on, puhutaan myös pienten rakennusten rakentamismahdollisuudesta ilmoitusmenettelyin, kuten myös aurinkopaneeleista ja maalämpöpumpuista, millä tavalla tämän asian valmistelu on edennyt?

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraaville edustajille minuutin mittainen vastauspuheenvuoro: edustajat Viitanen, Myller, Kalmari. Sitten otetaan vielä muutama, mutta nyt tässä vaiheessa edustaja Viitanen.

20.44 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Energiatodistusasia: Kyllä minäkin todella hämmästyin siitä, kun katsoin tätä esitystä ja huomasin, että nyt mennään todella taas siihen suuntaan, että laajennetaan tätä energiatodistusvelvoitetta, jopa autotalleihin. Se kyllä ihan oikeasti hämmästyttää. Tulee joskus mieleen kysymys, eikö mikään enää riitä, jos täytyy nyt tähänkin lähteä. Kaiken kaikkiaan tämä on väärä suunta, ja tämä on täysin päinvastainen suunta kuin mihin edellisellä kaudella mentiin, niin että jos hallitus puhuu kovasti normienpurusta, turhan sääntelyn ja byrokratian purkamisesta, niin tässä mennään nyt täysin päinvastaiseen suuntaan.

Puhemies! Silloin ministerinä hyvässä yhteistyössä Omakotiliiton kanssa ja kansalaisaloitteen henkeä kunnioittaen halusin tehdä aloitteen siitä, että myös EU:n tasolla Suomi pyrki siihen, että nämä niin sanotut vanhat omakotitalot vapautettaisiin kokonaan pakollisesta energiatodistuksesta. Tuolloin kirjelmöin komissaarille, ja haluaisin kuulla, mitä asialle nyt kuuluu. Silloinhan tämä asetettiin ikään kuin REFIT-listalle arvioitavaksi tämän kirjeen vastauksen perusteella.

Toinen asia on tämä kansallinen lainsäädäntö, aivan kuten täällä siitä kysyttiin. Tietenkin olisi ollut hyvä, että tässä yhteydessä olisi jo nyt ollut vanhojen omakotitalojen osalta tätä energiatodistusmenettelyn tekemistä ymmärrettäväksi, (Puhemies koputtaa) paremmaksi ja eduskunnan vaatimalla tavalla. Tästä haluaisin myös kuulla ministeriltä lisää.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Pysytään minuutissa, niin kaikki kerkeävät kysyä ennen kuin ministeri joutuu lähtemään.

20.46 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyn näistä kaavojen poikkeamispäätöksistä, kun täällä kollega sanoi, että on hienoa, että nyt päätösvaltaa elyn mielivallasta siirretään kunnille. (Timo Heinonen: En sanonut niin! Kuka sanoi?) — Kollega. — Ja kuitenkin kun katsotaan sitä, miten ely on menestynyt niissä, kun on valittanut näistä kuntien rantakaavapäätöksistä, niin se on menestynyt erittäin hyvin eli turhia valituksia ei ole tullut. (Hannu Hoskonen: Ja rakentaminen on estynyt!) Mitä ajattelette tästä? Miten tämä vaikuttaa sitten rantojen rakentamiseen? Me tiedämme kyllä sen, että läheskään kaikissa kunnissa ei ole osaavaa henkilöstöä, (Hannu Hoskonen: On! Ei pidä paikkaansa!) ja ehkä siellä sitten myöskin jotkut pelit voivat mahdollistua, jos ei ole tätä ulkopuolista tarkkailua.

20.47 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Maankäyttö- ja rakennuslain muutos on erittäin hyvä ja vie nimenomaan päätösvaltaa lähemmäs asiakasta, mikä hallitusohjelman linjauksen mukaista on. Kuitenkin kysyisin siitä, että jos elykeskukselle jää valitusoikeus, onko todennäköistä tai mahdollista, että elyistä tulee ikään kuin tämmöinen valitusapparaatti, vaikka tarkoitus on, että viranomaiset eivät toistensa päätöksistä enää entiseen mittaan valittaisi. Ajatusmaailmana voi olla se, ettei haluta esimerkiksi, että maaseudulle ylipäätään rakennetaan eheää yhdyskuntarakennetta ja muuta — tämältyypisiä näkemyksiä. Toivoisin, että ministeri vastaisi, onko pelkoni aivan turha.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Vielä kolme minuutin vastauspuheenvuoroa, edustajat Torniainen, Viitanen ja Heinonen. Sen jälkeen ministeri vastaa.

20.48 **Ari Torniainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys energiatodistuksesta annetun lain muuttamisestahan johtuu siitä, että Euroopan komissio on todennut, että Suomen lainsäädäntö ei vastaa rakennusten energiatehokkuusdirektiiviä siltä osin, mitä rakennustyyppisiä tai rakennusten tiloja on jätetty energiatodistuksen ulkopuolelle tuossa aikaisemmassa vaiheessa, ja tämä esitys tulee siitä. Tämä esitys todellakin, kun se astuu voimaan, aiheuttaa lisää kustannuksia niin yrityksille, kunnille kuin eri yhteisöille myöskin, ja se on tietysti se huolestuttava asia. Hallituksen esityksessä on arvioitu niitä kustannuksia, paljonko niitä tulee sieltä — ne ovat aika ympäröityjä. Itse kyllä oletan ja toivon, että hallitus jatkossa myöskin seuraa sitä, minkälaisia kustannuksia (Puhemies koputtaa) aiheutuu esimerkiksi kunnille ja yrityksille, ja myöskin kiinnittää huomiota siihen, että energiatodistusten laatimisesta (Puhemies: Aika!) ei tule kohtuuttomia... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

20.49 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt toiseen asiaan eli tähän asp-asiaan. Viime kaudellahan sitä lakia parannettiin siten, että tätä yläkärajaa nostettiin ja korkotukilainojen enimmäismääriä eri vyöhykkeillä nostettiin. Se oli mielestäni hyvä ja tärkeä uudistus, ja näin eduskuntakin tuolloin ajatteli. Silloin jo mietittiin tätä aläkärajaa ja päädyttiin siihen, että siinä oli riski tästä pappabetalariasiasta, mihin ministeri viittaa, ja siksi sitä ei tässä vaiheessa otettu. Olen seurannut keskustelua ja ymmärtänyt, että tässä on yritetty nyt torjua tämä mahdollisuus, mutta kyllä haluan ja edellytän myös eduskunnalta huolellista kuulemistä tässä asiassa, miten tämän kanssa on.

Mutta minulla on, ministeri, idea teille: tätähän voisi jatkossa kehittää vielä sillä tavalla eteenpäin, että nyt kun tässä on kolme vyöhykettä näille enimmäislainamäärille, on Helsinki, sitten on Espoo, Vantaa, Kauniainen, ja sitten on koko muu maa samana omana vyöhykkeenä, mikä tarkoittaa, että nämä enimmäislainamäärät vaikkapa Tampereella ovat samat kuin sitten jossain ehkä pohjoisen pienessä kunnassa, (Puhemies koputtaa) niin voisi tehdä vielä uuden vyöhykkeen kasvukeskuksille, koska siellä tarvitsisi moni (Puhemies: Aika!) nuori ja lapsiperhe tukea.

20.50 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tästä energiatodistuksesta: On totta, että tässä mennään nyt itse asiassa jopa vähän vastahankaan senkin kanssa, mitä EU:ssa on ajettu, eli on tällaista turhan sääntelyn purkamista, ja nyt ne pistävät meitä laittamaan energiatodistukset myös näihin tässä mainittuihin halleihin ja autotalleihin ja muihin. Ja oikeastaan kysyisin ministeriltä: mitä tässä oikein sitten tapahtuu, jos me emme tätä laita toimeen Suomessa? Tämä vie väärään suuntaan.

Sitten tuohon asuntosäästämiseen ihan lopuksi. Minun mielestäni tämä alarajan lasku on hyvä, on hyvä, että opetetaan nuoria säästäväisyyteen, ja kysyisin ministeriltä: onko tässä mahdollisuus kuitenkin esimerkiksi käyttää vaikkapa valmistujaislahjaa tai rippilahjaa, jos tämäntyyppisiä tuloja taikka lahjoja lapsi saa?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten ministeri vastaa, 4 minuuttia.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

20.52 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Puhemies! Aloitan tästä energiatodistuksesta, ja todellakin tämä nyt laajenee kattamaan niitä rakennuksia, mitä tuo direktiivi edellyttää. Miksi näin? Sen takia, että meillä on Euroopan komission Pilot-menettely käynnissä, ja ellemme tähän reagoi, niin seuraavaksi olemme tässä valvontamenettelyssä. Valitettavasti komissio vain katsoo, että direktiivit pannaan täytäntöön, ja varmasti edustajat Viitanen ja Heinäluoma hyvin tuntevat tämän EU:n menettelyn. No, pidän kuitenkin itse tärkeänä sitä, että katsotaan, mikä meille on Suomessa tärkeintä, ja ne ovat todellakin nämä vanhat pientalot. Ja senpä takia, jos haluamme, että niissä järki voittaa ja pystyttäisiin tämmöisiä ex-ministeri Viitasenkin toivomia poikkeuksia pitämään yllä, eikö silloin juuri kannata muissa toimia sillä tavalla kuin direktiivi edellyttää ja miettiä, mikä on se meidän tärkein juttu, mitä lähdetään ajamaan?

No, sitten nämä asiat, mitkä liittyvät näihin eduskunnan edellyttämiin muutoksiin energiatodistuksiin, todellakin tämä sisällön muuttaminen helpommin ymmärrettäväksi eli informatiivisempi energiatodistus plus sitten näitten energiamuotokertoimen tarkastelu. Kuten tuossa totesin, se asia valmistellaan yhdessä tuon lähes nollaenergiarakentamisen lainsäädännön kanssa, koska siellä joudutaan käyttämään näitä aivan samoja energiamuotokertoimia ja on järkevää, että katsotaan se kerroinpaletti kuntoon kerralla ja sitten tuodaan molemmat lait siltä osin yhtäläisesti tänne eduskunnan käsittelyyn. Eli nämä eduskunnan edellyttämät muutokset energiatodistuksiin tullaan toteuttamaan. Nyt siinä on vain tämä pieni viive, että katsotaan yhtä matkaa ne tämän nollaenergiarakentamisen kanssa.

Nämä muut kysymykset liittyvät esimerkiksi tämän maankäyttö- ja rakennuslain muihin uudistuksiin.

Heinonen kyseli, miten nämä muut kevennykset etenevät. Ne etenevät sillä tavalla, että ne ovat maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa valmistelussa. Nyt tämä poikkeustoimivaltasiirto toteutetaan tässä, ja muuten maankäyttö- ja rakennuslakia tarkastellaan. Toivoisin, että kuluvan vuoden aikana nämä muutokset ovat pitkällä.

Sitten tässä oli huolta siitä, että jos kunnilla tämä valta on, mitä siitä seuraa. Olen itse totunut siihen, että vallan mukana siirtyy aina vastuu, ja uskon, että kun se valta on siellä kunnan käsissä, niin siellä osataan myös tehdä vastuullisia päätöksiä, ei siinä sen kummempaa. Eli ei pidä pelätä sitä, että demokraattisesti valituille elimille annetaan valta — niin kuin tässä tapauksessa kunta on demokraattinen yksikkö.

Tämä Viitasen ehdotus vyöhykejaosta on mielenkiintoinen. Lähtökohtaisesti tarkastelen positiivisesti sellaisia asioita, jotka vastaavat todellista tilannetta paremmin kuin mitä nykyinen lainsäädäntö tekee. Eli pistän sen ajatuksen korvan taakse. Kun muutenkin meillä on erilaisia kustannuksia asumisessa eri puolilla, niin en katso, että tätä olisi mitenkään mahdoton asia lähteä funtsimaan. Kiitän ehdotuksesta, mutta tämä ei ollut vielä suinkaan lupaus, (Naurua) joten toivon, ettei siihen vedota.

Kiitoksia asiantuntevasta keskustelusta, ja varmasti näitä huolia valiokunnat tulevat jatkossa täällä käsittelemään.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten mennään... — Jaaha, vastauspuheenvuoro, Heinäluoma.

20.55 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos ministerin pitää lähteä, niin ymmärrän senkin, mutta sehän ei estä kommentoimasta ministerin sanaa. Ja tähän liittyen sanon vain, että olen kyllä todella pettynyt tähän ministerin linjauk-

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

seen. Se oli nimittäin ponneton suhteessa tähän EU-lainsäädäntöön. Olen itse kova unionin kannattaja ja pidän sitä Euroopan asioiden hoidolle välttämättömänä yhteisönä, mutta tällainen ihmisiä kiusaava sääntely, mitä nämä vanhojen omakotitalojen laskennalliset energiatodistukset ovat, on tuhoisaa Euroopan unionille. Ihmiset eivät ymmärrä näitä. Tehdään sellaisia laskelmia siitä, mitkä ovat energiankulutukset, jotka eivät vastaa todellisuutta, koska ne poikkeavat todellisesta energiankulutuksesta. Ja nyt kuljetaan ei suinkaan vähenevän sääntelyn, vaan lisääntyvän sääntelyn suuntaan sen jälkeen, kun eduskunta selvästi viime vaalikaudella sanoi, että se haluaa tällaisesta eroon. Eduskunnalla oli tässä kannanmuodostus, ja luulin, että koko eduskunta on siihen sitoutunut, ja sitä ei ole tässä valmistelussa huomioitu. Tulee lisää sääntelyä. Minusta tässä pitäisi sanoa unionille suoraan, että tämä on juuri toista kuin mitä unioni nyt ilmoittaa itse omassa toiminnassaan haluavansa tehdä, ja katsoa tämä kortti loppuun saakka, mitä unioni tekee, jos me emme laajenna enää tätä täysin turhaa sääntelyä näihin varastotiloihin ja omakotitaloihin.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Yksi vastauspuheenvuoro vielä, edustaja Viitanen, ja sitten ministeri on pyytänyt vielä lyhyen vastauspuheenvuoron, mutta sen jälkeen me menemme tuolle listalle, puhujalistalle.

20.57 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä käsillä olevasta esityksestä ministeri sanoo, että tässä pitäisi ikään kuin olla kiltti, jotta sitten voisimme saada jonkun toisen, tärkeämmän läpi. Mutta minä näen sen asian aivan sillä tavalla, että kun EU itse puhuu REFIT-hankkeestaan, turhien normien purkamisesta, niin meidänhän pitäisi nimenomaan nyt jämeränä sanoa, että eiköhän nyt pistetä roskakoriin ne turhat. Ei EU:n tarvitse jokaista naulan paikkaa meille tulla kertomaan, ja siksi minä toivon, että me olimme voineet toimia sinne EU:hun päin jämerästi, samalla tavalla kuin ollaan lähdetty tästä pientalojen energiatodistuksen tekemisestä vapaaehtoiseksi, myös tässä lähteä siitä, että ei nyt tarvitsisi sitä autotallia sitten tähän ottaa mukaan. Että tässä minä nyt toivon, että Suomi toimii hyvin vahvasti siellä unionissa kaikkienensa, ja todella alleviivaan, ministeri, että eikö tämä ole myös hallituksen linjan mukaista siinä suhteessa, kun puhutaan, että turhasta sääntelystä eroon. Ei kai nyt voi tulla tällaista uutta, jossa taas kerran kustannukset lisääntyvät, byrokratia lisääntyy? (Puhemies koputtaa) En usko, että kansalaisten ihailu lisääntyy kuitenkaan.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten ministerin vastaus siitä paikalta lyhyesti.

20.58 **Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen** (vastauspuheenvuoro): Totean vielä, että juuri tämän puolesta, että näitä omakotitaloja koskevat eduskunnan linjaukset pystyttäisiin toteuttamaan, teen töitä. Mutta mitä tekemistä sillä on uimahallien tai jäähallien kanssa? Eli sama kokonaisuus, mutta tiedätte hyvin, kuinka helppoa on lähteä Euroopan unionin lainsäädäntöä muuttamaan. En kiistä sitä, etteikö meidän kannata ilman muuta puskea sinne suuntaan, mutta te tiedätte myös aivan hyvin, että kannattaa valita, mitkä ovat juuri ne tavoitteet, jotka katsotaan suomalaisten kannalta tärkeimmiksi, ja pyrkiä niitä saavuttamaan.

En usko, että meillä on oikeasti tästä hirveän paljon erimielisyyttä. Itse kannan huolta sen suomalaisen omakotitaloasukkaan turvasta ja oikeudesta, että tämä energiatodistus ei häntä kaltoin kohtele.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

Toinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten mennään puhujalistaan.

20.59 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys 148 on yksi osa isompaa kokonaisuutta normien ja turhan sääntelyn purkamisessa niin, että voisimme kohdentaa voimavaroja tarkoituksenmukaisemmin ja tehokkaammin ja selkeyttää näitä päätöksentekoprosesseja kunnissa ja laajemminkin alueilla. Tässä poikkeamistoimivalta siirretään siis sinne, missä tieto on, eli ely-keskuksilta kuntiin, ja kunnat tekisivät jatkossa nämä päätökset.

Esityksessä ehdotetaan maankäyttö- ja rakennuslakia muutettavaksi siten, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille nykyisin kuuluva poikkeamistoimivalta siirrettäisiin siis kokonaan kunnille. Kunnille siirtyisivät siten kaikki rakentamista koskevat poikkeamispäätökset, ja lisäksi kunnilla olisi toimivalta myöntää poikkeus myös silloin, kun kyse on vähäistä suuremmasta poikkeamisesta asemakaavassa osoitetusta tontti- ja rakennuspaikkakohtaisesta kokonaisrakennusoikeudesta taikka vähäistä suuremman rakennusoikeuden osoittamisesta alueelle, jolle asemakaavassa ei ole osoitettu rakennusoikeutta, poikkeamisesta rakennuksen suojelua koskevasta kaavamääräyksestä sekä poikkeamisesta maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 3 momentissa tarkoitettua asemakaavan hyväksymisestä johtuvasta rakennuskiellosta.

Kunnille ehdotetaan lisäksi siirrettäväksi kokonaan myös alueellinen poikkeamistoimivalta, jonka soveltamisalaa laajennettaisiin koskemaan myös asemakaava-alueella olemassa olevan liike- tai toimistorakennuksen tilojen muuttamista asuinkäyttöön tai muuhun ympäristöhäiriötä aiheuttamattomaan käyttöön. Eli kaiken kaikkiaan helpotetaan näitä muutostöitä. Kunta voisi päättää, että maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetystä tai sen nojalla annetusta rakentamista tai muuta toimenpidettä koskevasta säännöksestä, määräyksestä, kiellosta tai muusta rajoituksesta voidaan poiketa laajemminkin kuin yhden rakennuspaikan käsittävällä alueella silloin, kun kysymys on asemakaava-alueella olemassa olevan asuin-, liike- tai toimistorakennuksen tilojen muuttamisesta asuinkäyttöön tai muuhun ympäristöhäiriötä aiheuttamattomaan käyttöön. Tämän tavoitteena on luoda niin sanottuja alueellisia lupia niin, että jokaisen talon ei tarvitsisi erikseen hakea lupaa vaan voidaan tehdä tällaisia isompaa aluetta ja sille rakentamista helpottavia päätöksiä.

Tässä esityksessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille jäisi edelleen valitusoikeus kunnan poikkeamispäätöksistä, mutta hallitusohjelmassa on yksiselitteisesti kirjattu, että ely-keskusten rooli muutetaan konsultoivaksi. Myös tämä on muutoksena tärkeä, ja toivon, että se osaltaan myös etenee.

Tässä keskustelussa nostin tuossa nopeatempoisessa osuudessa esille muita tähän samaan kokonaisuuteen kuuluvia uudistuksia ja pidin myönteisenä sitä, että ympäristöministeri, joka vastaa myös rakentamisesta, ministeri Tiilikainen, kertoi, että tämän vuoden aikana on tarkoitus esimerkiksi saada eduskunnan käsittelyyn laki siitä, että tällainen pieni täydennysrakentaminen, esimerkiksi lisätalon — Ruotsista tutun noin 25—30 neliön lisätalon — rakentaminen ilmoitusmenettelyllä, aurinkopaneelien, maalämpöpumppujen ja vastaavien asentaminen ilmoitusmenettelyllä, olisi jatkossa Suomessakin mahdollista. Se olisi järkevää turhan byrokratian purkua.

Hallitusohjelmassa on myös kirjattu, että vapaa-ajan asuntojen muuttamista vakinaiseksi helpotetaan ja valitusoikeuksia rajataan niin, että jatkossa näitä valituksia voisivat tehdä ainoastaan ne ihmiset, joihin kyseinen toimenpide suoraan kohdistuu. Myös puurakentamiseen on tarkoitus luoda valtakunnalliset standardit, ja yhtenä tähän kokonaisuuteen vie-

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

lä hallitusohjelmassa on kirjattu kevennetyn kaavamenettelyn malli, ja myös sitä on tarkoitus viedä eteenpäin. Toivotaan, että nämä nyt etenevät.

Hivenen tässä siis nyt tulee sellaista sääntelyä taikka sääntelyn muutosta, joka varmasti vielä tulee näissä myöhemmissä vaiheissa muuttumaan, esimerkiksi tuon elyn roolin muuttaminen konsultoivaan suuntaan.

21.04 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman mukaan rantarakentamisen poikkeamis päätökset siirretään kuntiin. Olen erittäin tyytyväinen, että tämä esitys nyt saatiin eduskuntaan näin pian ja sen on tarkoitus tulla voimaan jo huhtikuun alusta. Uskon, että kunnissa nämä päätökset pystytään varsin hyvin tekemään, hyvin käytännöllisiä päätöksiä, ja siellä on varmasti aivan riittävä osaaminen näihin päätöksiin. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, ely-keskusten, mahdollisuudet ovat edelleen varsin suuret. Niillä on laaja lausunnonanto-oikeus, ja en usko, että tässä on mitään riskiä. Tällä hetkellä lähin tilanne on se, että kunnanhallitus voi vain puoltaa poikkeamislupaa ja on muuten siten ihan voimaton ely-keskusten virkamiesten suhteen.

21.05 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Nyt lähetekeskustelussa olevan hallituksen esityksen mukaan päätösvalta rakentamisen poikkeamistilanteista siirtyy ely-keskuksilta kunnille. Tästä hyötyvät sekä luvanhakijat, ely-keskukset että myös kunnat. Koska kunnat vastaavat alueidensa käytön suunnittelusta, on erittäin tarkoituksenmukaista, että myös poikkeamisvalta on kokonaan kunnilla. Nykyinen poikkeamisvallan jako kunnan ja ely-keskusten välillä aiheuttaa usein päällekkäistä työtä ja myös hidastaa lupaprosesseja. Tällä hallituksen esityksellä edistetään ely-keskusten ja kuntien voimavarojen kohdentumista sekä selkeytetään poikkeamistoimivaltaa. Lupaprosessit nopeutuvat, kuntien ja ely-keskusten päällekkäinen työ vähenee, ja kuntien kannalta tilanne paranee myös siinä, että ne voivat myös periä halutessaan maksun tekemästään päätöksestä.

21.07 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Niin tässä lakiehdotuksessa kuin noissa aikaisemmissa, jotka lähetetään ympäristövaliokuntaan, on se hyvä osa ja sitten se vähän vähemmän hyvä osa. Tässä lakiehdotuksessa on ihan hyviäkin kohtia, esimerkiksi se, että silloin kun päätetään liiketilojen muuttamisesta asuinkäyttöön, se on toki aivan järkevää tehdä kunnassa, koska siellä tiedetään, miten se homma hoituu ja minkälainen tarve on ja minkälaisilta paikoilta. Mutta sitten tullaan tähän rantakaavakysymykseen ja siitä poikkeamiseen. Kuten jo aikaisemmin sanoin, silloin kun ely-keskukset ovat tehneet valituksia kuntien rantakaavapäätöksistä, nämä valitukset ovat menestyneet hyvin. Olen käynyt keskustelua ely-keskuksissa, ja siellä on tuotu tämä asia esille, että tällainen julkinen yleinen ajattelu lähtee siitä, että ely-keskukset ikään kuin kiusatakseen tekevät näitä valituksia, mutta näinhän ei todellakaan ole. Sitä osoittaa se, että nämä valitukset ovat todella menestyneet eli on huomattu, että on tehty virheitä, jotka on pitänyt oikaista. Nyt halutaan kokonaan luopua tästä, ja jos vielä sitten ely-keskus — tai mitä ne sitten tulevaisuudessa tulevatkaan olemaan — on vain konsultoiva, niin missä sitten ikään kuin on myöskin se kansalaisen, kuntalaisen, mahdollisuus saada tasapuolisuutta ja saada oikeutta näissä kaava-asioissa? Me kaikki tiedämme, että rantakaavoissa saattaa olla isojakin ongelmia. Siellä on

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

isoista taloudellisista eduista tai menetyksistä kyse. Kyllä näiden pitää olla avoimia päätöksenteossa ja myöskin niin, että valitusmahdollisuus on aina.

21.09 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Olen hyvin samaa mieltä edustaja Myllerin kanssa, että todella tässä liike- ja toimistotilojen muuttamisessa asuinkäyttöön päätösvalan siirtäminen kunnille on ihan perusteltua, mutta rantakaavojen poikkeusmenettelyn osalta sitten en todellakaan kannata hallituksen esitystä. Edustaja Myller totesi tämän, että ely-keskusten valitukset ovat menestyneet. Elyjen päätöksistä on valituksen jälkeen muuttanut 9 prosenttia, mutta kuntien valituksenalaisista päätöksistä 44 prosenttia. Eli tämäkin viittaa siihen, että sen lisäksi, että kunnissa toki tunnetaan paikalliset asiat, on myös — kyllä me sen kaikki tiedämme — houkutusta tehdä päätöksiä lyhytnäköisten taloudellisten intressien nojalla. Omasta kotikaupungistani, Tampereelta, tiedän monta esimerkkiä, joissa rakennettu ympäristö on nyt paljon parempaa kuin mitä siitä olisi tullut, jos valtuuston alkuperäinen päätös olisi tullut sellaisenaan voimaan, jos siitä ei olisi valitettu ja sitten tämän valitusprosessin jälkeen asia ei olisi muuttunut. Eli aivan samoin kuin edustaja Myller pidän tärkeänä sitä, että valitusoikeutta ei kavenneta. Pidän hyvin huonona sellaista tulevaisuutta, jossa meillä on kaavoittamista säätelevä lainsäädäntö mutta käytännössä sitten kunnat voivat tehdä melkein mitä vain, ellei rajanaapuri ole tarpeeksi asiantunteva, tarpeeksi hyvin tunne lakia voidakseen tehdä (Puhemies koputtaa) sitten sellaisen valituksen, joka menestyy.

21.11 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Juha Sipilän hallituksen yksi tärkeä kärkihanke on byrokratian poistaminen, ja sille tielle toivon erittäin ruusuista tulevaisuutta ja parhainta menestystä. Sitten mitä tulee tähän nyt käsittelyssä olevaan lakiin rantarakentamisen poikkeamislupien siirtämisestä kuntien päätettäväksi, sitäkin lämpimästi tuen. Pitää muistaa, että kun rantakaavat on laadittu, ne on laadittu olemassa olevien sääntöjen mukaan. Kaikessa kaavoituksessa, esimerkiksi rantakaavoituksessa, kuten muussakin kaavoituksessa, on se erinomainen puoli, että kaikkien maanomistajien ja edunsaajien rakennusoikeus tarkastellaan puolueettomasti olemassa olevien hyväksytyjen sääntöjen mukaan. Se on aivan normaalia menettelyä. Elikkä siinä ei ole mitään sen kummempaa mörköä, siinäkään asiassa.

Toinen asia, mitä tulee sitten näihin poikkeamislupiin. Esimerkiksi jos joku ihminen haluaa eläkepäivänsä viettää vaikka siellä Ilomantsin kesämökillä ja jopa rakentaa, muuttaa sen kesäasuttavan hyvän kesämökkinsä omakotitaloksi, laittaa sinne asianmukaiset jätevesijärjestelmät kuntoon, mikä on nykyisellä tekniikalla täysin hoidettavissa, mikä siinä heikkenee? Ei siinä heikkene mikään, kaikki menee ihan oikein.

Pelko siitä, kyttääkö naapuri, kuten edellisessä puheenvuorossa saimme kuunnella edustaja Hassia, että onko se naapuri niin valveutunut, että osaa valittaa: Tämäpä se on juuri se tie, että kyllä se isovehi valvoo. Mistähän edustaja Hassi on tuonkin mallin löytänyt? En jaksa oikein kuvitella.

Mutta joka tapauksessa, arvoisa rouva puhemies, jos tämä maa todella haluaa nousta tästä laman suosta ylös, niin meillä pitää saada rakentaminen liikkeelle. Meillä seisovat miljardien hankkeet erilaisten valitusten takia hallinto-oikeuksissa odottamassa lupaa, ja samaan aikaan meillä on heti 500 000 työtöntä — ei ole tietenkään vielä 500 000:ta, mutta

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

kun huomioidaan kaikki ne, jotka ovat tuettuna tai jossakin koulutuksessa tai lomautettuna tai jotain muuta, niin ei paljon puolesta miljoonasta enää puutu — ja valtionvelan määrä kasvaa kohinalla. Kyllä tämä tie on kuljettu, hyvät ystävät, loppuun. Jos tässä maassa joku haluaa investoida edelleen, mikä on erittäin positiivinen asia, niin minun mielestäni niille hankkeille pitää antaa lupa mahdollisimman äkkiä. Tällainen turhanaikainen pelleily siitä, että joku viranomainen tietää jossakin Ilomantsissa tai Utsjoella taikka Pelkosenniemenellä tai peräti Hankoniemenellä sen, minne sen mökin saa rakentaa, kun kaavat ovat kunnossa — aivan turhaa viisastelua ja ajan tappamista. Siellä odottaa valtava määrä investointeja, suomalaisia rakennustarpeita menisi kaupaksi, tulisi työtä, tulisi valtiolle verotuloa, arvonlisäveroa ynnä muuta.

Otan yhden esimerkin, tai oikeastaan kaksi esimerkkiä, edellä kuulluissa puheenvuoroissa mainitusta viranomaisluotettavuudesta. Silloin kun Ilomantsiin, Suomeen, suunniteltiin tätä Natura-aluetta, nämä Satu Hassin mainitsemat hengenheimolaiset, viranomaiset, suunnittelivat erittäin korkeatasoisia suunnitelmia. Ystäväni tilalla väitettiin olevan avosuota, vaikka sillä kyseisellä tontilla kasvoi 250 hehtaaria parasta mäntyttukkaa. Ei ollut vaivauduttu käymään edes paikalla katsomassa, mitä siellä oli. Samoin kesämökkini vieressä olevasta alueesta papereissa luki, että se on erinomainen luonnontilainen, harjuinen, havumetsäinen alue. Kysymyksessä oli Enso-Gutzeitin hakkaama, juuri auraama ja kylvämä alue. Kyllä siellä meikäläinen vielä kipeillä jaloilla jotenkuten eteenpäin pääsi, mutta luonnontilaisesta metsästä tuskin voi puhua, kun avohakkuu oli käynyt edellisellä viikolla. Sitten sen jälkeen tietenkin heti oli laikutettu, että pääsee uusi metsä kasvamaan. No, metsä sinne on kasvanut, mutta mitä tulee tähän viranomaisuskottavuuteen, niin nämä esimerkit kertokoot sitten, mitä se viranomaisuskottavuus on, jos avosuota ei eroteta 250 mottihehtaarin metsiköstä. Pikkuisen epäilen tätä menettelytapaa.

Mutta jos me todella tässä maassa haluamme, että alamme pikkuhiljaa maksaa velkojamme — ja se tiehän meidän on pakko käydä, muuta tietähän meillä ei ole — niin tällaiset turhat byrokraatit on todella purettava. Ei yhtäkään virkamiestä tällaiseen tehtävään enää tarvita. Kunnissa osataan samalla keinoin piirustukset katsoa, kaavat lukea ja niin edelleen, ei se ole mitään rakettitiedettä, ja jos joku viranomainen jossakin epäilee moista, niin käyköön itse katsomassa, mikä se tilanne siellä on, jos niin paljon aikaa on, mutta älköön siitä kenellekään palkkaa maksettako, koska jos me haluamme tämän maan tästä suosta ylös, niin meidän on pikkuhiljaa ruvettava töihin.

Arvoisa rouva puhemies! Lopuksi haluan sanoa vielä sen, että kun todellakin Suomessa on miljardien investoinnit odottamassa lupakäsittelyä, niin onhan se nyt kummallista touhua, että esimerkiksi Ilomantsissa, kun valokuitua rakennettiin kahdeksan kuukautta — edustaja Heinäluoma, erikoisesti teille tämän haluan sanoa, ja edustaja Myllerille myös — eli kun Ilomantsi teki valokuituhanketta, niin meidän luvat, ne paperit, siitä, että saamme valtion teiden alitse porata ne tunnelit, joista kaapelit menevät, kahdeksan kuukautta seisovat Tampereen ely-keskuksen pöydällä. Nuori naisinsinööri, joka ei ole koskaan, ikinä, käynytäkään Ilomantsissa, odotutti kahdeksan kuukautta. Miehet ja koneet odottivat lupaa päästä töihin. Tämäkö on teidän mielestänne sitä hyvää byrokratiaa, kysyn vain. (Riitta Myller: Ei todellakaan!)

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 150/2015 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Keskustelu

21.16 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Käsittelimme eduskunnassa viime kaudella kansalaisaloitetta koskien energiatodistuksia. Eduskunta edellytti silloin, että hallitus ryhtyy kiireellisesti toimenpiteisiin pientalojen energiatodistuksen sisällölliseksi muuttamiseksi helpommin ymmärrettäväksi poistaen energiamuotojen kertoimista aiheutuvat vertailtavuusongelmat ja että hallitus aloitteellisesti pyrkii rakennusten energiatehokkuusdirektiivin tarkistamiseen energiatodistuksen muuttamiseksi vapaaehtoiseksi vanhojen omakotitalojen osalta. Näin eduskunta edellytti viime hallituskaudella.

Jollain tavalla tämä hallituksen esitys 150, joka nyt on käsittelyssä, kuuluu siihen kuuluisaan joukkoon, että on asioita, joita kaikki kannattavat, ja ne eivät etene — ja sitten on asioita, joita ei kukaan kannata, ja ne etenevät siitä huolimatta.

Nyt meillä on käsittelyssä esitys, joka on itse asiassa aika lailla tämän edellisen eduskunnan hyväksymän ponnin vastainen. (Eduskunnasta: Aika lailla!) Tässä itse asiassa muutostarve aiheutuu hallituksen mukaan siitä, että Euroopan komissio on todennut, että Suomen lainsäädäntö ei vastaa rakennusten energiatehokkuusdirektiiviä siltä osin, mitä rakennustyyppijä tai rakennusten tiloja on jätetty energiatodistusmenettelyn ulkopuolelle. Juuri edellinen eduskunta on antanut tuon ohjeen, että hallitus aloitteellisesti pyrkii rakennusten energiatehokkuusdirektiivin tarkistamiseen. Tässä keskustelussa aiemmin, kun ministeri Tiilikainen oli paikalla, hän kertoi, että nämä toimenpiteet — joita edellinen eduskunta edellytti jo silloiselta hallitukselta, mutta ymmärtääkseni ne ovat voimassa myös tälle hallitukselle — ovat tulossa eduskunnan käsittelyyn niin sanotun nollarakentamisen lainsäädännön yhteydessä.

Nyt oikeastaan voisi kyllä kysyä sitä, onko tällä lainsäädännöllä nyt niin kiire, että tämä täytyy tuoda tässä erillisenä asiana käsittelyyn, vai voisiko olla niin, että nämä olisi katsottu kokonaisuutena. Tietysti olisi tarpeen myös kuulla tästä hallituksen aloitteellisesta pyrkimyksestä siihen, että esimerkiksi vanhat omakotitalot vapautettaisiin tästä energiatodistuksesta, mitä sen eteen on tehty, tietysti sen aikaisten ministereiden aikana, mutta myös nykyisen ministerin aikana.

Arvoisa puhemies! Itse suhtaudun kyllä tämän tyyppiseen sääntelyn lisäämiseen nyt kovin nihkeästi. Muistan, kuinka tätä viime kaudella käsittelimme, ja silloin todettiin, että Euroopan komissio on myös lähtenyt tällaisen turhan sääntelyn purkamiseen. Ja silloin asuntoministeri Viitanen toi esille tämän eduskuntakäsittelyssä ja keskustelussa ja lupasi, että hän lähtee määrätietoisesti viemään asiaa eteenpäin. Nyt tuntuu, että tässä kuitenkin jälleen EU heiluttaa häntää ja me teemme sen, mitä EU:sta komennetaan. Toivon, että valiokunta vakavasti vielä pohtii tätä asiaa ja aikataulua, varsinkin tämän valmistelussa olevan muun energiatodistuslainsäädännön suhteen, ja katsoisi ainakin niin, että nämä voitai-

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

siin yhtä aikaa läpikäydä ja tuoda sitten päätöksentekoon, jos Euroopan komissio sitä siten loppuun asti meiltä vaatii. Ymmärsin niin, että meidän on noudatettava näitä säädöksiä ja meillä ei ole mahdollisuutta niistä irtaantua, jos emme tuota direktiiviä pysty muuttamaan, mutta hallituksen pitää eduskunnan lausuman mukaisesti tässä olla aloitteellinen.

21.21 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Oli kyllä ihan hyvä kuulla tuossa äsken edustaja Heinosen kritiikki. Aika suoraan tässä tuli esiin juuri — tai no, ainakin rivien välistä — että tässä on kysymys aika pätkähullusta asiasta, jos nyt näillä termeillä saa tätä asiaa kuvata.

Eli tosiaan kysymyksessä on nyt taas kerran energiatodistusasia, ja kyllä minullekin oli vähän pettymys se, että kun katsoin otsikkoa, että jaaha, nyt se sitten tulee, energiatodistuksen muutos Omakotiliiton ja kansalaisaloitteen toivomaan suuntaan, niin olikin vastassa esitys, joka on täysin päinvastainen tuolloiselle linjalle ja tuolloisille kehittämistoimille.

Tietenkin, kun katselin tätä esitystä, tulee kyllä mieleen kysymys, että kun tässä esityksessäkin jopa todetaan, että tällä ei edes sinänsä ole merkittäviä myönteisiä ympäristövaikutuksia, minkä takia kai alun perin tämänkaltaisia direktiivejä on lähdetty laatimaan, niin jos ei edes sitä tavoitetta saavuteta, niin miksi ihmeessä me nyt sitten olemme lisäämässä jälleen kerran kansalaisten ärtymystä ja huolta ja myös sitten tätä kuuluisaa byrokratiaa ja kustannuksia. Edellisessä pykälässä hyvin paljon alleviivattiin, että kaikki byrokratiaa karisivat toimet ovat erittäin tervetulleita, ja hupsista, sitten seuraavassa asiassa tapahtuu täysin päinvastoin ja kustannukset ja byrokratia lisääntyvät. Uskoisin, että se kuulostaa jo vähän oudolta ihan tavallisesta ihmisestä kertoa, että nyt sitten jo autotallitkin tarvitsevat energiatodistuksen.

Puhemies! Tosiaan näistä vanhoista omakotitaloista: Viime kaudella oli ilo toimia asunoministerinä niinä aikoina, kun Omakotiliiton aloitteesta tehtiin tämä loistava kansalaisaloite, ja jo silloin, kun se kansalaisaloite oli tulollaan eduskuntaan, päätin — se on viisautta, ettei aina, jos joku asia on väärin, sen tarvitse olla väärin loppuun asti ja tappiin, vaan vääryyksiä voidaan korjata — että haluan ottaa koppiiä tästä kansalaisaloitteesta, sen hengestä, ja tein silloin lähetekeskustelussa myös aloitteen siitä, että lähestyisimme EU:ta ja esittäisimme, että näiden vanhojen pientalojen osalta energiatodistus olisi tulevaisuudessa vapaaehtoinen. Oli ilo tehdä eduskunnan kanssa yhteistyötä, ja eduskunta kirjasi tämän myös omaksi vaateekseen. Me silloin kirjelmöimme silloiselle komissaarille ja saimme sieltä vastauksen, jossa kerrottiin, että asia on huomattu, sinänsä hyvä direktiivi, mutta otetaan tämä nyt tähän REFIT-listalle, koska nimenomaan kirjeessäni vetosin siihen, että kun kaikkia normeja sanotaan purettavan turhilta osin, niin eikö tässä ole juuri yksi sellainen, minkä voisi purkaa, ja tämä lähti etenemään siellä EU:ssa päin.

No, sitten toinen asia oli se, että sanoin ministerinä myös, että haluan kuunnella eduskuntaa siinä, mitä sitten tämän kansallisen lain osalta pitäisi tehdä, koska EU-kortti on vähän toinen. Minusta oli hienoa, että ympäristövaliokunta ja koko eduskunta edellytti sitten, että näitä kansalaisia huolestuttavia epäkohtia tullaan korjaamaan ja nämä muutokertointen asettamat tällaiset käsittämättömyydet ja vaikeat tilanteet tullaan selkeyttämään ja korjaamaan. Asetin työryhmän, joka tässä asiaa mielti, ja sen työryhmän kartoituksen pohjalta linjasin jatkovalmisteluun pari erilaista mallia, joissa juuri näihin eduskunnan edellyttämiin epäkohtiin puututaan — toinen niistä muuten oli Omakotiliiton oma malli. Halusin, että kansalaisyhteiskunnan ja Omakotiliiton mallit tulevat myös hyvin vakavasti otetuksi. Näitä lähdettiin jatkovalmistelemaan, ja idea oli silloin, mitä eduskunnallekin kerroin, että

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

seuraavan hallitusohjelman neuvottelujen pohjaksi sitten näitä linjoja kehitetään niin, että oltaisiin valppaana heti, pystyttäisiin tarttumaan asiaan ja kenties sopimaan sitten pitemmälle asiasta hallitusohjelmaneuvotteluissa. Silloin emme tietenkään vielä tienneet, millainen on tuleva hallitus, mutta tällaiset toimet tehtiin ripeästi silloin viime kauden niillä vaiheilla, kun kansalaisaloite eduskuntaan tuli.

No, tietenkin oli vähän hassua nyt kuulla se, että ministeri oli omassa puheenvuorossaan sitä mieltä, että nyt tämän hengen vastainen uusi laajennus energiatodistuksille onkin sitten vain aivan välttämättömyys, jopa siinä mielessä, että Suomi saisi sitten jonkun muun tavoitteen läpi. Mutta kun nimenomaan tässä on kysymys kokonaisuudesta ja koko rakennusten energiatehokkuusdirektiivistä, jota muuten itse asiassa uudelleen tarkastellaan ja evaluoidaan muistaakseni ensi vuoden alusta, 1.1.2017, ja kun näin tapahtuu siellä joka tapauksessa, niin kyllähän nyt nimenomaan olisi hyvin viisasta kokonaisvaltaisesti sanoa, että tämä on REFIT-hengen vastaista, tämä on turhaa säätelyä. En usko, niin kuin edustaja Heinonen sanoi aika hyvin, että kukaan tätä lopulta haluaa, jos tosiasiasa näin kysytään. Miksi ihmeessä, jos meillä on joku koneisto, joka on jyllännyt jonkun pakon, sitten pitäisi pakottaa myös Suomessa toimimaan tällä tavalla? Meidän pitää olla ehdottomasti hyvin aktiivinen sinne EU:n suuntaan, mutta täytyy myös olla hallituksella kykyä ja halua olla tässä ärhäkkänä ja myös sitten olla toteuttamatta tätä esitystä. Eli siis, toden totta, jos hallituspuolueen Heinonen nyt ilmoitti suuren epäileväisyytensä, niin tähän nyt mahdollistaa tietenkin, että eduskunta puuttuu tähän hallituksen esitykseen tässä salissa.

Mutta huomaan, puhemies, että suositusaika on nyt loppu, eli tältä erää lopetan puheenvuoroni tähän.

21.27 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tämä on todella merkittävä asia, ei vain tuhansien tai kymmenientuhansien eikä satojentuhansien ihmisten elämän kannalta vaan miljoonien. Suomi on pientalovaltainen maa, täysin poikkeava siitä, mitä Keski- tai Etelä-Euroopassa asumistyyli on. Meillä on toista miljoonaa pientaloa, niissä asuu lähes 3 miljoonaa ihmistä. Tämä säädös vaikuttaa Suomessa, mutta ei vaikuta Ranskassa tai Saksassa tai Italiassa tai Espanjassa. Ja kun meillä on taipumus ottaa nämä viimeisen päälle, niin se johtaa siihen, että tämä on aito lisäkustannus omakotiasukkaille, ja sitten kaiken lisäksi tämä nyky muodossaan — se informaatio, joka sieltä tulee — ei ehkä tarkoita yhtään mitään suhteessa rakennuksen todelliseen energiankulutukseen, koska se lasketaan keinotekoisilla kertoimilla, joten se ei ole hyvä. Tämä on tullut isona kansalaispalautteena: Sitä myöten kuin ihmiset myyvät näitä vanhoja omakotitaloja, he joutuvat tämän hommaamaan. Heiltä otetaan se 300 euroa tai 500 euroa, joissakin tapauksissa 800—900, jopa 1 000 euroa, tämän tekemisestä, ja sitten kun he saavat sen todistuksen käteensä, he huomaavat, ettei se ollenkaan vastaa sitä, mikä on heidän rakennuksensa todellinen kulutus, ja kun sitten heidän pitää ryhtyä selittämään sitä ostajille, niin kyllä he ovat aika ärsyyntyneitä.

Olen pettynyt siihen, että kun näin tärkeää asiaa käsitellään, salissa on enää neljä kansanedustajaa — kiitos kaikille läsnä oleville. Mutta tästähän tulee tämä ihmisten kriittisyys hallintoa ja myös Euroopan unionia kohtaan, että tällaisia säännöksiä — minusta enemmän kiusasäännöksiä kuin todellisuudessa ympäristönsuojelua tai energiatehokkuutta edistäviä säännöksiä — kuin nyt näitä tehdään. Eli toivon myös, että ympäristövaliokunta käsittelee tämän todella kriittisesti ja tätä miettii. Ymmärrän vielä, että jäähalliin ja uimahalliin voidaan laittaa kyltti, jos niitä myydään — nimittäin niitä ei kovin usein myydä —

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

mutta kun sitten pannaan autotallit ja varastot omakotitalossa vielä tähän erilliseen hässäkään, niin tästä rahastaa muutama konsultti. Ehkä se on tapa työllistää, mutta mielestäni ei ole järkevä tapa työllistää.

21.29 Kari Kulmala ps: Arvoisa rouva puhemies! Tänä iltana on puhuttu hyvinkin vakavasta asiasta, enkä niitä asioita enää tässä puheessani toista.

Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rakennuksen energiatodistuksesta annettua lakia. Energiatodistusten hankkimisesta ja käyttämisestä kokonaan vapautettujen rakennusten tilojen määrittelyä ollaan muuttamassa. Esimerkiksi varastorakennukset ehdotetaan tulemaan energiatodistusmenettelyn piiriin. Kyseisiä varastorakennuksia oli vuoden 2013 lopussa lähes 14 000. Näitä kaikkia ei muutos koskisi vaan niitä rakennuksia, joissa käytetään energiaa rakennuksen tilojen tarkoituksenmukaisten sisäilmasto-olosuhteiden ylläpitämiseen. Lisäksi energiatodistuksiin liittyvät velvollisuudet eivät koske varastoja tai autotalleja, joiden pinta-ala on enintään 50 neliömetriä.

Arvoisa rouva puhemies! Vaikka olen hallituspuolueen jäsen, en pidä tätä lakimuutosta tarpeellisena. Ehdotuksesta tulee kustannuksia, ja se vain lisää normeja, joita tämä hallitus on lupautunut päinvastoin purkamaan.

21.31 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan edellä puhunut jo korjasi tuota, kun edustaja Heinäluoman puheesta jäi ehkä sen tyyppinen kuva, että tämä nyt koskisi jokaisen talon autotallia, (Eero Heinäluoman välihuuto) ja siitähän ei tietenkään tässä ole kyse. Hän puhui tietysti tuosta energiatodistuksesta, joka oli jo edellisenkin hallituksen aikana voimassa. Tämä nyt laajentaa sitä uimahalleihin, jäähalleihin, varastorakennuksiin, liikenteen rakennuksiin ja moottoriajoneuvosuojaan, tällaisiin isompiin rakennuksiin, mikä sinänsä on myös turhaa. Mutta ei anneta sellaista kuvaa, että tässä säädöksessä nyt tulisi jokaiselle omakotitaloasujalle jotain lisää. Se on oma keskustelunsa paikka, mikä tietysti käydään sitten siinä vaiheessa, kun tuo nollarakentamislainsäädäntö tänne tulee, ja toivottavasti silloin saadaan tehtyä uudistukset niin, että nämä vanhemmat omakotitalot vapautetaan kokonaan tästä energiatodistuksesta, mikä on ollut eduskunnassakin yhteinen tahtotila. Mutta niin kuin aiemmin totesin, pidän tätäkin sääntelyä turhana, että tämä laajennetaan uimahalleihin, jäähalleihin ja muihin, varastorakennuksiin.

21.32 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä minä ottaisin vakavasti sen huolen, mikä täällä esimerkiksi näiden autotallien osalta on esitetty. Muun muassa tässä Omakotiliiton lausunnossa tästä asiasta kannetaan juuri sitä huolta omakotiasukkaan kannalta, että kun monta kertaa tullaan hankkineeksi sellaisia kahden auton talleja ja muita, niin kyllä tämä tulee eittämättä, tämänkin lausunnon mukaan, lisäämään omakotiasujien kustannuksia. Ja minä toivon, että kun, edustaja Heinonen, te edellisessä puheenvuorossa tuolla sanoitte, että tämä on huono, byrokraattinen, lisää kustannuksia ja näin, niin sitten kannattaisi pitää se linja, varsinkin nyt, kun saitte vielä puheenvuoroonne tukea perussuomalaisen edustajalta. Tietenkin se antaa toivoa siitä, että eduskunnan ympäristövaliokunnassa voitaisiin tähän vääryyteen puuttua.

Mutta se täytyy sanoa, että kyllä minä olin pettynyt hallituksen hampaattomuuteen siinä, että tässä on automaattisesti lähdetty siitä, että nostetaan kädet ylös, ilman että nähdään tämä tilanne ja se kokonaisvaltainen ote, mikä nyt tarvitaan nimenomaisesti.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

21.33 **Eero Heinäluoma sd:** Arvoisa puhemies! Se nyt vielä puuttuisi, että 8 neliön kylmät autotallitkin pantaisiin tähän mukaan. (Timo Heinosen välihuuto) Tämä menee toiseen suuntaan kuin mitä eduskunta viime vaalikaudella kansalaisaloitteen pohjalta tehdystä kannanotossa sanoi. Puhun tästä sen takia, että istuin itse tuolla — no, se oli kyllä toisessa salissa, vanhassa salissa — puhemiehen pömpelissä ja kuuntelin sen keskustelun. Se oli minusta hyvin yksituumainen: tunnustettiin, että tässä on tarpeetonta sääntelyä, joka on ihmisille hankalaa, ei toteuteta niitä tavoitteita, joita sanotaan edistettävän, ja siksi siitä pitää päästä eroon. Olin hyvin iloinen, että tämän jälkeen ensinnäkin siis ministeri Viitanen silloin ilmoitti lähetekeskustelussa, että hän ehdottaa, (Timo Heinosen välihuuto) että koko tästä vanhojen omakotitalojen sääntelystä luovuttaisiin, ja se sai eduskunnassa hyvän vastaanoton. Ja olen hyvin iloinen, että ministeri Viitanen toimi lupauksensa mukaisesti eli kääntyi sen jälkeen EU:n komission puoleen, teki esityksen, että tästä luovutaan. Se oli juuri semmoista toimintaa kuin miten kansalaisaloitteisiin ja eduskunnan päätöksiin pitää suhtautua. (Timo Heinosen välihuuto) Olin myös erittäin iloinen, että komissio ilmoitti, että se ymmärtää tämän meidän tavoitteemme ja pitää tätä mahdollisesti todellakin turhana sääntelynä, ja ilmoitti, että sen mielestä tämä pitää tarkastella siinä yhteydessä, kun tämä koko direktiivin tarkastelu tehdään vuoden 2017 alusta, siis vain vuoden päästä.

Komissio on itse luvannut, pitänyt täysin mahdollisena, että tämä on heidänkin mielestään turhaa sääntelyä — niin kuin muuten nyt järkikin sanoo, kun sitä hetken aikaa jää miettimään, varmaan Brysselissäkin — ja on valmis tarkastelemaan tämän uudelleen. Ja juuri ennen kuin tämä tarkastelu alkaa, niin me vielä teemme tätä lisäsääntelyä. Tätä on vaikea selvittää kenellekään ulkopuoliselle, jos edes eduskunnallekaan. Sen takia olisi parempi, että ilman varauksia eduskunta pitäisi sen kannan, jonka se viime kaudella otti. Silloin eduskunnan työlle annettaisiin joku arvo ja me voisimme lisätä myös ihmisten luottamusta siihen lainsäädäntöön, jota me täällä teemme.

21.35 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan tuossa edellisessä puheenvuorossa tuli juuri se, mitä aioin sanoa, kun kuulin edustaja Heinosen välihuudon tästä, että no mitäs tehtiin sinne EU:hun päin: toden totta tehtiin. Nyt kun Suomi on tätä aloitetta sinne tehnyt, niin toivottavasti sitten, kun se arvioinnin paikka tulee, valvotaan sitä, että pysymme kannassamme ja olemme tässä hyvin aktiivisia. Minä nyt näkisin niin, että jos siellä EU:ssakin puhutaan turhien normien purkamisesta, niin kyllähän tällaisen asian pitäisi olla ennen muuta juuri sitä, ja siksi tämä Suomen aloite on erittäin perusteltu kaiken kaikkiaan.

Se on todella tärkeä asia, mikä tässä tuli esiin, että tässä on kysymys nyt ihan ihmisen arkeen vaikuttavasta asiasta — asiasta, joka suututtaa ja huolestuttaa aiheellisesti monia omakotiasujia kaiken kaikkiaan. Minusta oli mukavaa se, että se kansalaisaloiteprosessi meni niin kuin meni, eli haluttiin ottaa se asenne koko eduskunnassa — ja myös itse halusin — että kuunnellaan, parannetaan, eikä lähdetty siitä, että jos joku on hölmösti, niin olkoon tappiin asti. Ja onhan tämä hallituksen esitys siksi, koska tässä oli niin arvokas prosessi, kun oli tämä kansalaisaloite ja eduskunnan tahto, nyt tietenkin aikamoinen mahalasku sitten.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asuntosäästöpalkkiolain 3 §:n ja 7 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 151/2015 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Keskustelu

21.37 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Asuntosäästöpalkkiojärjestelmää uudistettiin viime hallituskaudella. Silloin ylärajaa pidennettiin 39 vuoteen, ja nyt on tarkoitus alarajaa pudottaa 15 vuoteen, niin että nuoret pääsisivät aiemmin säästämään rahaa tuon ensimmäisen asunnon hankkimiseen. Näille asp-talleteuksille maksetaan korkoa ja lisäkorkoa, jotka ovat siis verovapaita, ja tällä hetkellä korko on 1 prosentti, ja pankin kanssa sovitaan sitten lisäkoron suuruus, 2—4 prosenttia. Lisäkorkoa maksetaan tallettamisen aloittamisvuodelta ja tämän jälkeen enintään viideltä kalenterivuodelta. Nyt kun tuo alaraja pudotetaan 15 vuoteen ja hallitus on päätenyt siihen malliin, missä rajataan tätä säästettävää rahaa niin, että alaikäinen nuori voi vain omalla työllä ansaittuja varoja asp-säästää, niin silloin tarpeelliseksi tuli tuon lisäkoron säätäminen niin, että tietyissä tilanteissa nuori voisi ilmoittaa, että hän käyttää tuota parempaa korkoa vasta täysi-ikäiseksi tultuaan, sillä todennäköistä on, että näiden ikävuosien, 15:stä tuonne täysi-ikäisyyteen, asp-säästösummat jäävät varsin pieniksi, jos nuori ne esimerkiksi omalla kesätyöllään ansaitsee. Tässä esityksessä todetaan, että tällaisiksi varoiksi katsottaisiin myös omatoimisesti hankitun omaisuuden tuotto.

Arvoisa puhemies! Itse toivon, että ympäristövaliokunta selkeyttää vielä tämän kirjauksen aivan yksiselitteiseksi niin, että siinä on mahdollista käyttää esimerkiksi rippikoululahjoja, syntymäpäivälahjoja taikka vaikkapa valmistujaislahjoja ja tämäntyppisiä nuoren omia tuloja, jos hän haluaa nuo lahjat esimerkiksi sitten säästöön laittaa. Kuitenkin siinä puhutaan viisikymppisistä, satasista, ja on hienoa, jos 15—17-vuotiaat nuoret päättävät niitä jo siinä iässä ensiasunnon säästämiseen laittaa. Itse olisin ollut valmis säätämään tämän lain ilman tällaista omalla työllä ansaittua -rajoitetta, sillä meillä on jo tänä päivänä lahjarajat, mitä voi toiselle lahjana antaa, ja en näe sellaista tässä, että tästä syntyisi malli, jossa joku toinen laittaisi toisen tilille rahaa, vaan uskon niin, että aika lailla pienistä summista nämä tulevaisuudessakin tulevat kertymään. Asp-säästäminen on hieno tapa, ja kannustan siihen kaikkia nuoria.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

14. Hallituksen esitys eduskunnalle Argentiinan, Brasilian, Israelin, Serbian ja Vietnamin kanssa diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisissä järjestöissä toimivan edustuston työntekijän perheenjäsenen ansiotyön tekemisestä tehtyjen sopimusten hyväksymisestä sekä laeiksi sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 135/2015 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain muuttamisesta, kunnallisen virkaehtosopimuslain 26 §:n kumoamisesta sekä valtion virkamieslain 35 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 138/2015 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 139/2015 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

21.41 **Kari Kulmala ps:** Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annettua lakia. Markkinoille tulee säännöllisesti uusia polttoaineita, joilla voidaan saavuttaa lähipäästöhyötyjä. Tämän vuoksi verolainsäädännön on pystyttävä vastaamaan kehitystä, ja näin tämä esitys on tekemässä. Tämä muutos estäisi haitallisten lähipäästöjen kannalta huonojen polttoaineiden markkinoilletuloa. Samalla se lisää sitä, että lain yleisen tavoitteen mukaisesti ympäristöominaisuuksiltaan samankaltaisia polttoaineita kohdellaan verotuksessa yhdenmukaisesti.

Arvoisa rouva puhemies! Pidän hallituksen esitystä erittäin hyvänä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 2/2016 vp

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain, valtion erityisrahoitusyhtiöistä annetun lain 8 a §:n sekä valtion vientitakuista annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 144/2015 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

18. Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle: Finanssipolitiikan valvonnan raportti 2015

Kertomus K 17/2015 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 6/2015 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 5.2.2016 pidettävään täysistuntoon.

19. Valtiontalouden tarkastusviraston vuosikertomus eduskunnalle toiminnastaan 2015 valtiopäiville

Kertomus K 18/2015 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 7/2015 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 5.2.2016 pidettävään täysistuntoon.

20. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 5.2.2016 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 21.43.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola